

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelk: Ljubljana, Solomurgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: naša mesečno Din 25.— za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
 Celje, Kocanova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Smrtna obsodba Gorgulova potrjena

Vrhovno sodišče je zavrnilo priziv in potrdilo smrtno obsodbo — Gorgulova lahko reši le še pomilostitev

Pariz, 20. avgusta. AA. Kasacijsko sodišče je po enournem posvetovanju zavrnilo priziv Gorgulova in potrdilo smrtno kazen. Pri debati je poročevalec odgovoril na zagovornikov argument, češ da je zločin Gorgulova političen in da je ustava iz leta 1848 odpravila smrtno kazen na take zločine. Če je umor prvega državljanja republike političen zločin, je izvajal poročevalec, potem je treba videti politične zločine tudi v ropanju, požigih in rušenju ali poškodovanju spomenikov. Poročevalec je nato preciziral juridično razliko med političnimi zločini in navadnimi zločini in naglasil, da za-

konodaja popolnoma jasno pove, da je napad na prvega državljanja republike navaden zločin; zato se je tudi zoper Cacerija, morilca Carnota, smrtna kazen izvršila. Poročevalec je zaključil: Dejanje Gorgulova se more proglasiti za političen zločin le na podlagi nagibov, ki so ga gnali v zločin, toda kasacija teh nagibov ne pozna.

Zagovornik je nato prosil kasacijsko sodišče, naj proces razveljavi, češ da se je vršil neregularno. Toda sodišče je po kratkem posvetovanju priziv zavrnilo.

Ako Gorgulov ne bo pomiloščen, bo smrtna obsodba izvršena v najkrajšem času.

Na pošu k jugoslovnski stenografiji

Prvi jugoslovnski stenografski kongres — Proučevanje možnosti, da se izenačijo jugoslovnski in kasneje vsi slovanski stenografski sistemi

Zagreb, 20. avgusta. n. Danes se je tu pričel prvi jugoslovnski stenografski kongres. Predsednik hrvatskega stenografskega društva prof. Janjicki je pozdravil goste ter še posebej nestorja vseh naših stenografov in ustanovitelja srbske stenografije inspektorja Jovana Milovanovića, nadalje ljubljanskega profesorja Ivana Dolenc in Rudolfa Rakuša iz Maribora. Izrazil je obžalovanje, da na kongresu ne more pozdraviti odličnega slovenskega stenografa, vpo-kojenega ljubljanskega gimnazijskega ravnatelja Frana Novaka, ki zaradi visoke starosti ni mogel priti v Zagreb. Tajnik društva je nato prečital predlog nekega bolgarskega stenografa, po katerem naj bi se ustanovil jugoslovnski stenografski institut, pri katerem naj bi sodelovali najboljši teoretični in praktični stenografi. Predsednik hrvatskega društva je nato predlagal, da se za predsednika kongresa izvoli bivši ban, senator dr. Šilović, za podpredsednika pa insp. Milovanović in prof. Dolenc. Kongres je predlog soglasno sprejel.

Predsednik dr. Šilović je takoj spočetka predlagal, da se pošljejo kralju vdanostna brzojavka, ministroma za prosveto in trgovino pa pozdravna telegrama. V svojem govoru se je spomnil Slovenca Bezenskega, ki je bil pionir stenografije med Jugoslovenci. Naglašal je potrebo jugoslovnskih steno-

grafskega zavodov in združitve jugoslovnskih stenografskih društev v zvezo s sedežem v Beogradu, kjer naj bi se vršil prihodnji kongres. Tretji kongres bi se vršil v Ljubljani.

Profesor Dolenc se je nato zahvalil za čast, da je bil izvoljen za podpredsednika kongresa. Ta čast ni bila izkazana le njemu, marveč vsem slovenskim stenografom. Naglasil je, kako Slovenci kot najmanjši del našega naroda hočejo izvršiti svojo dolžnost, da tudi na pošu stenografije sodelujejo s Hrvati in Srbi. Izrazil je željo, da bi leto 1932 za jugoslovnsko stenografijo pomenilo ono, kar je bilo leto 1882. za hrvatsko stenografijo, ko so ustanovili hrvatsko stenografsko društvo.

Kot tretji je govoril še inspektor Milovanović, nakar so obravnavali načrt o enotni jugoslovnski stenografiji. Sklenili so, da se točno prouči in revidirajo vsi obstoječi sistemi. Ugotovili so tudi, da bi bilo potrebno v zvezi s Čehoslovenci in Bolgari pristopiti k sestavi splošne slovanske stenografije. Kongres je vse tozadavne predloge sprejel. V odbor za proučevanje teh problemov sta bila izvoljena poleg nekaterih Srbov za Hrvatsko stenografsko društvo profesor Škrebličin, za slovensko stenografijo pa profesor Dolenc.

Nedopustno podraženje sladkorja

Objava finančnega ministrstva — Podražitev sladkorja preko meje, določene v zakonu, se bo kaznovala po zakonu o pobijanju draginje

Beograd, 20. avgusta. AA. Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 15. avgusta 1932 se poviša državna trošarina na sladkor v prahu, kockah in glavah za 1.50 Din, na sladkor v kristalih pa za 1.25 Din na kg in sicer tako, da pol poviška 0.75 odnosno 0.65 Din nosi tovarna sladkorja, drugo polovico pa konzumenti.

Na podlagi tega sme tovarna, ko izda sladkor v promet, zvišati ceno na sladkor v prahu, kockah in glavah za 0.75 Din, na sladkor v kristalu pa samo za 0.65 Din za kilogram.

Finančno ministrstvo (davčni oddelk)

Komunistična zarota na Madžarskem

Dosedanje ugotovitve policijske preiskave — Aretiranci ne pridejo pred izredno sodišče

Budimpešta, 20. avgusta. AA. Korbiro javlja: Policijska preiskava je dognala, da je pravkar odkrita komunistična zarota dejansko nadaljevanje komunistične organizacije, ki sta ji bila na čelu nedavno obesena Salay in Fürst. V tajni komunistični tiskarni je policija našla okrog 10.000 brošur, pripravljenih, da se razširijo med komunistične pripadnike. V brošurah je govora o tem, da je komunistična stranka z justifikacijo Salaya in Fuersta mnogo izgubila, da pa bo vkljub temu nadaljevala svoje delo ter da bo v svoji tiskarni vkljub policiji še nadalje tiskala brošure za delavce. Policija je našla v prav elegantnem stanovanju privatne uradnice, ki je tudi arstirana, nekaj apartov za razmnoževanje. Med aretiranci je tudi univerzitetni docent dr. Josef Magyar, ki je bil v Karolyjevi vladi državni podtajnik ministrstva za socialno politiko. Dr. Magyar je znan kot vodja

ekstremne leve socialnih demokratov, pa so ga nedavno izključili iz stranke, ker je brez njenega dovoljenja urejal neki tednik. Nato je dr. Magyar objavil pamflet v katerem je ostro napadel socialno demokratiško stranko.

Dunaj, 20. avgusta. d. Arbeiter Zeitung poroča iz Budimpešte: Madžarske oblasti so sedaj odkrile veliko komunistično zaroto, za katero pa je policija dobro vedela že pred letom dni. V stvari gre za tajno organizacijo, kakršnih obstoja na Madžarskem nešteto skoraj v vseh krogih, ker vlada v vsej državi velika nezadovoljnost s sedanjim režimom. Prvotni namen, da bi obtožence izročili izrednemu sodišču, so madžarske oblasti že opustile, ker so se spomnile kako velik odpor je izzval v svetovni javnosti nedavni proces, ki je končal s smrtno obsodbo Sallaja in Fürsta.

Zaključna seja ottawske konference

Ottawa, 20. avgusta. s. Konferenca angleške imperije je bila danes dopoldne zaključena s plenarno sejo, na kateri je bilo sprejeto poročilo prvega odbora. Nato je bila podpisana pogodba z Avstralijo, Južno Afriko, Novim Zelandom, Indijo, Novo Fundlandijo, Rodezijo in Kanado.

Ottawa, 20. avgusta. s. Danes dopoldne ob 10 uri se je pričela zaključna seja imperijske konference. Na seji so bile podpisane vse medimperijske konvencije, ki so hle sklenjene na konferenci. V pogovorih se so snodi zaključila, nekaterih vprašanj še niso rešili.

Razpis volitev v Grčiji

Atene, 20. avgusta. AA. Predsednik republike je podpisal dekret, ki odreja splošne volitve dne 25. septembra in otvoritev novega parlamenta za 24. oktobra.

Beg kapitala iz Amerike

Washington, 20. avgusta. s. Z ozirom na dejstvo, da se je sedaj ustavilo umikanje zlata iz Amerike, so v vladnih krogih mnenja, da bo mogla bližnja svetovna gospodarska konferenca uvesti mednarodne ukrepe, ki bi utegnili omejiti velikopotezno umikanje kreditov. Celokupno vsoto iz Amerike umaknjenih kreditov cenil predsednik Hoover na več kot 2400 milijonov dolarjev, med njimi skoraj 1 milijardo v gotovini.

NOVA FAŠISTIČNA POLITIKA

Pomen obsežnih sprememb v vladi, diplomaciji in notranji upravi — Mussolini je pritegnil na sebe še večjo moč — Pritegnitev kataloških organizacij

Pariz, 20. avgusta. d. Nedavne izpremembe v italijanski vladi in italijanski diplomaciji v zvezi z raznimi drugimi političnimi dogodki v Italiji in v italijanski zunanji politiki so vzbudile v diplomatih krogih splošno pozornost. Tolmačijo jih kot pričetek novega političnega kurza. Še pred par meseci se je zdelo, da zasleduje Italija v svoji zunanji politiki smernice, ki streme po tesnejšem sodelovanju z ostalimi evropskimi velesilami. Dozdevalo se je celo kakor da hoče igrati vlogo posrednika med zapadnimi velesilami in Nemčijo. To se je sklepalo ne samo po zelo aktivnem sodelovanju italijanskih delegacij v Društvu narodov in na razorožitveni konferenci, marveč tudi po nenavadni aktivnosti italijanske diplomacije.

Razni znaki pa govorijo za to, da je Italija nenadoma prekinila to svojo aktivnost in da se je — vsaj tak je vtis — prostovoljno umaknila v nekako »splendid isolation«. Znan je nastop velikega fašističnega sveta, ki je zahteval odločnejšo naglasitev italijanskega elementa v evropski in svetovni politiki. Sledil je govor letalskega ministra Balba na zaključni seji razorožitvene konference, nato pa cela serija člankov v glavnem fašističnem organu, ki so v najostrejšem tonu kritizirali delo v Ženevi. Izrečena je bila celo grožnja, da Italija ne bo več sodelovala na razorožitveni konferenci ter da bo izstopila iz Društva narodov. V zvezi s tem so značilni tudi članki italijanskega tiska povodom italijanskih

pomorskih manevrov; v člankih so naglašali, da vidi Italija rešitev svojega varnostnega problema samo v še večji obožitvi.

So pa še tudi razni drugi dogodki, ki govorijo za to, da se uveljavlja v Italiji nov kurz. Nedavne izpremembe v vladi slikajo fašistični krogi sicer kot politično brezpomembne, vendar pa se ne da tajiti, da so dokaj simptomatične. Zelo značilne so tudi izpremembe pri prefekturah in naposled dalekosežne izpremembe v diplomaciji. Najbolj značilen je dogodek, da je Mussolini zopet sam prevzel vodstvo treh najvažnejših resorov, zunanega, notranjega in korporacijskega. Vzrok je lahko dvojen: ali Mussolini za ta mesta ni našel sposobnih mož, ali pa hoče s tem pokazati, da je vodstvo teh najvažnejših resorov odvisno izključno od njegove volje. Lahko pa se tolači tudi tako, da hoče vsaj nekaj časa sam voditi novi kurz, dokler se ne bo ustalil.

Če je temu tako, potem so izpremembe v italijanski diplomaciji, zlasti kar se tiče inozemskih zastopstev, izredne važnosti. Pri nedavno izvršenih izpremembah pada predvsem dvoje v oči: mladost novih diplomatskih zastopnikov in pa dejstvo, da pripadajo skoro vsi poklicni diplomati. V političnih in novinarskih krogih se je že dolgo vedelo za nameravane izpremembe. Pričakovalo pa se je, da bodo novi diplomati vzeti iz vrst fašistične stranke in fašističnih novinarjev. Zgodilo pa se je baš nasprotno. Imenovani so bili po vrsti skoro izključno urad-

niki zunanjega ministrstva in to večinoma mlajši. Najstarejši ima komaj nekaj čez petdeset let, vsi ostali so jedva dosegli 40 let. Z redkimi izjemami so šele v času fašistične vladavine pričeli diplomatsko kariero. Mussolini je torej izbral med uradništvom, ki je tako rekoč zraslo pod njegovim vodstvom.

Slično kakor v diplomaciji, so bile izvršene in se še vrše velike izpremembe v notranji upravi. Za prefekte, najvišje upravne uradnike, so bili imenovani izključno strokovni uradniki, le par jih je iz strankinega vodstva.

Vse to kaže, da se pričinja v Italiji nov kurz, kojega smer in cilj pa se zaenkrat še ne da natančneje presoditi. V notranji politiki gre gotovo za rešitev novih problemov, ki zahtevajo čilih odločitev. Velevažno vlogo bodo pri tem igrali odnošaji fašizma do cerkve. Vpliv fašizma na Vatikan se je v zadnjih letih zelo povečal. Očividno gre sedaj za to, da se potom Katoliške akcije privedejo takozvane katoliške organizacije v fašistične vrste. Tudi dejstvo, da je zapora sprejemanja novih članov v fašistično stranko umanjena, govori za važne izpremembe v notranjepolitičnem kurzu. Mnogo težje je pogoditi smernice bodoče fašistične zunanje politike. Grožnje z izstopom iz Društva narodov in ostri govori na razorožitveni konferenci bi dali sklepati na to, da se pripravlja Italija na novo politiko. Bližnja bodočnost bo pokazala, za katero pot se je odločil Rim.

Amerika snuje protijaponsko fronto

Prítisk na Anglijo, da se pridruži ameriškemu odporu proti japonskemu imperializmu — Ogrožen je že sklenjeni sporazum o pomorski razorožitvi

London, 20. avgusta. d. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada dala svojemu poslaniku v Bruslju Gibsonu navodila, da naj zastopa Zedinjene države na konferenci vesil v Londonu, ki se prične pričetkom prihodnjega meseca. Gibson je dobil nalogo, da energično zahteva od britanske vlade, naj sprejme ameriško tezo za pobijanje hegemonističnih težej Japonske v Mandžuriji. V primeru, da bi britanska vlada zavrnila to ameriško zahtevo, bo ameriška vlada zavrnila vsak predlog glede pomorske razorožitve.

Tokio, 20. avgusta. s. Japonska vlada je na predlog zunanjega ministra sklenila, da

sklene z Mandžurijo zvezno pogodbo. Tekst pogodbe je že objavljen. Pogodba v glavnem določa: 1. Japonska prizna nezavisnost Mandžurije; 2. mandžurska vlada prizna Japonski vse pravice v Mandžuriji, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb, poleg teh pa še vse one, ki si jih je japonska vlada de facto pridobila; 3. japonska vlada bo sodelovala z mandžursko za ohranitev mira in reda v mandžurskem ozemlju in 4. Japonska in Mandžurija bosta defenzivno sodelovali v primeru kakršnekolj vojne. Pogodba bo podpisana te dni in bo takoj predložena Društvu narodov v registracijo.

Iz avstrijskega parlamenta

Dunaj, 20. avgusta. g. Glavni odbor je danes z večino glasov sprejel sklep, da vztraja na sprejemu lausanske pogodbe, tako da bo parlament sedaj v torek končno veljavno sklepel o sprejetju lausanske pogodbe. Kakor so razmere sedaj, bo pogodba brez dvoma sprejeta. Vlada upa celo, da bo zaradi dr. Schobrova smrti, na čigar mesto bo prišel pristal Landbunda, dosegla večjo večino kar pri zadnjem glasovanju. Vprašanje Winklrova mandata še ni razčiščeno, ker nekateri krogi izjavljajo, da je bi'a umaknitev odpovedi mandata protizakonita in torej neveljavna.

Konferenca agrarnih držav

Varšava, 20. avgusta. AA. Ravnatelj ministrstva in poljski delegat v stačnem odboru poljedelskih držav Srednje in Vzhodne Evrope je izjavil uredniku agencije PAT, da se ta odbor sestane v Varšavi 24. t. m. Pričakovati je, da izjavil ravnatelj, da bo odbor to pot zasedal pod ugodnejšimi psihološkimi pogoji kakor dozdaj, ker so poljedelske države prišle do spoznanja, da se ne morejo boriti zoper krizo vsaka zase, nego da je treba iskati rešitve z združenimi močmi in v medsebojnem sporazumu.

Nove aretacije v Španiji

Madrid, 20. avgusta. s. Včeraj so po vsej Španiji izvršili več aretacij. Aretirali so tudi nekaj visokih plemičev, med njimi markiza Semaneta, grofa Alesancira, poveljnika 27. pešpolka Dei Vigurija, polkovnika Iglesiasa in druge. Osumljeni so, da so sodelovali pri poslednjem poskusu vojaške revoucije.

Sevilla, 20. avgusta. s. Civilni guverner v Seville Valera je bil v zvezi z akcijo generala Sanjurja aretiran. V teku današnjega dneva je bilo aretiranih še 5 drugih osebnosti med njimi tudi marki Semennat.

Skladišče smodnika zletelo v zrak

Santiago (Čile), 20. avgusta. AA. Tu je prišlo do eksplozije smodniške zaloge. Ubilo je enega inženjerja in 4 delavce, mnogo ljudi pa je ranjenih.

Pristop Argentine k Društvu narodov

Buenos Aires, 20. avgusta. AA. Zunanji minister je podal komisiji za zunanje zadeve ekspozice, v katerem zagovarja pristop Argentine v Društvo narodov. V parlamentarnih krogih sodijo, da bo parlamentarna komisija za zunanje zadeve te dni odobrila ta pristop.

Mollyson v Ameriki

New York, 20. avgusta. s. Angleški letalec Mollyson, ki se mu je včeraj posrečilo kot prvemu posredniku preleteti Atlantski ocean od vzhoda proti zapadu, namerava odleteti iz Pensyl Fridgea, kjer je pristal, še danes v smeri proti New Yorku. V New Yorku ga pričakujejo za 13. uto. Iz Pensyl Fridgea je telefonično govoril s svojo ženo, znano letalko Amy Johnsonovo, ki se sedaj mudi v Londonu. Sporočila mu je, da bo danes odpotovala iz Londona v New York in da ga bo spremljala, ko se bo z letalom vračal v Evropo. Dosedaj pa še ni znano, kdaj se bo Mollyson vrnil.

Tudi v Angliji dobijo fašiste

London, 20. avgusta. g. Že nekaj dni so angleški fašisti, ki so bili dosedaj v javnosti zelo malo znani, izredno živahno na delu. V Londonu in drugih mestih so afiširali lepake, v katerih pozivajo mladino za vstop v stranko in grozijo obnem židom. Glavni tajnik stranke je izjavil v nekem intervjuu, da bo v septembru ob povratku ustanovitelja stranke sira Osvalda Mosleya, ki biva trenutno na celine, izdelan nov program stranke. Kot zunanji znak strankarske pripadnosti bodo fašisti nosili črne srajce, medtem ko križa Hackenkreuzlerjev ne bodo uporabljali. Jedro fašističnih čet bodo tvorili sportniki, ki so posebno izvežbani boksači.

Vojaški manevri v Nemčiji

Berlin, 20. avgusta. AA. Prihodnje dni se začne v več nemških deželah vojaški manevri. Lanski manevri so bili odpovedani zaradi gospodarske krize in se je vršilo le nekaj manjših vojaških vaj. Tudi letošnji manevri se ne bodo vršili v velikem obsegu.

Napredovanje učiteljstva

Beograd, 20. avgusta. p. Z odlokom ministrstva prosvete so napredovali v višjo položajno skupino naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Milena Novak v Radovljici, Zlatko Zel v št. Vidu pri Ptuj, Judita Spilchal v Grižah, Elizabeta Kolnik v Turnišču, Kristina Fereščenko-Sturma v Marjenu, Ana Kotnik pri Sv. Marjeti pri Ptuj, Henrik Korenc na Vleču, Martin Sreš v Tišini, Ivana Kastelic na Jesenicah, Stanislava Juvanc v Sevnici, Valerija Šek v Orehovici, Ivan Bitenc v Dovju, Karol Crnigoi v Olmijah, Hilda Nedeiko v Turnišču, Oskar Bregant v št. Janžu pri Dravogradu in Franjo Iglar v Mežici.

Novi direktorji srednjih šol

Beograd, 20. avgusta. v. S kraljevim ukazom so imenovani za direktorje: na državni učiteljski v Ljubljani Nande Marolt v 4/L, na realni gimnaziji v Mariboru dr. Matko Herie v 4/L, na realni gimnaziji v Celju Fran Mravljak v 4/L, na klasični gimnaziji v Mariboru pa Davorin Mastnak v 4/L, dosedaj profesor v Celju.

Zopetna otvoritev nekaterih ukinjenih srednjih šol

Beograd, 20. avgusta. AA. Ministrski svet je na svoji 11. sklenil: da se ponovno odprejo nepopolne realne gimnazije v Bijelom polju, Srbobranu, Kolenici, Danilovem gradu in Starem Bečuju; nepopolne ženske realne gimnazije na Sušaku, v Splitu, v Novem Sadu in v Sarajevu; v polne se izpopolnijo nepopolne srednje šole: realne gimnazije: v Ptuj, Tolu, Rumi, Bijeljini, Novi Gradski Negotinu in Pirotu; ponovno se odprejo učiteljska v Karlovcu, Sibeniku, Vrhu in Gospiću. Nalje so odpro kot samoupravne nižje srednje šole realne gimnazije v Kosovski Mitrovici, Svilajku in Daruvru, v Sinju pa se odprejo višji razredi kot samoupravna srednja šola.

Samostojna katastrska uprava v Radovljici

Beograd, 20. avgusta. p. Na predlog oddelka za kataster in državna posestva je finančni minister odobril, da se za področje radovljiškega sreza odnošno davčne uprave v Radovljici osnuje samostojna katastrska uprava s sedežem v Radovljici. Mostna občina mora preskrbeti prevoz pisov in pisarniške opreme iz Kranja v Radovljico, dati na razpolago brezplačno potrebne pisarniške prostore ter skrbeti za kurjavo in razveševanje in staviti na razpolago slugo za čiščenje pisarniških prostorov.

Splitški proces zaključen

Split, 20. avgusta. n. Danes se je zaključil proces proti bivšemu blaziniku pri splitški podružnici Državne hipotekarne banke Josipu Pavloviću. Njegovi branitelji so navajali v njegovo obrambo, da je bil pod vplivom poblegera dr. Gospodnetića. Državni tožilec dr. Zavorec je v svojem govoru dejal, da je bilo Pavlovićevo početje slično zločinom organizirane bande in da ni mogoče govoriti o takem zavajanju Pavlovića s strani Gospodnetića, ker je poleg Gospodnetića, ki si je o pravem času preskrbel potni list in zbežal v Italijo, zbežal tudi Pavlović do Solina, kjer se je nadejal, da bo našel kako ladjo iz Italije, a je bil ob pravem času aretiran. Nazadnje so govorili še zastopniki oškodovanih strank, ki so postavili svoje oškodninske zahteve. Obsodba bo proglašena v ponedeljek.

Argentinski poslanik na Bledu

Beograd, 20. avgusta. p. Argentinski poslanik na našem dvoru g. Alberto Candioti, je odpotoval na Bled, kjer namerava ostati del časa.

Masarykovo pristanišče v Bakru

Beograd, 20. avgusta. AA. Prometni minister je odobril sklep mestnega zastopstva v Bakru, da se imenuje tisti del baskarske obale, kjer pristajajo parniki obrežne plobe, v Masarykovo pristanišče na čast predsednika češkoslovaške republike g. Tomaša Masaryka.

Predsednik Hindenburg v kritični situaciji

Ostre zakulisne borbe v Nemčiji — Špekulacije centroma in hitlerjevcev — Vesti o Hindenburgovi demisiji

Pariz, 20. avgusta. AA. Iz Berlina poročajo: Težko je povedati, kakšna usoda čaka Papenovo vladno po sestanku nemškega državnega zbora dne 30. t. m. Vlada se kaže zelo hladnokrvno in kaneas Papen javno razglasi: Na tem mestu ostano dolgo časa. Njegova okoliščina privatno dodaja: Siroi leta. Ta izjava je doživela v Nemčiji oster odziv in se zdi, da ni razen hugenbergovcev nihče pripravljen, da bi držala. Hitlerjevci pravijo: Vlada baronov je postavljena na pešena tla in ne predstavlja nikogar. Taka sama sebe in predsednika republike. Prvič so z njuno istega menja tudi socialni demokrati, ki pravijo: Tulej Papenove vlade je tako trdel, da vlada ne more imeti zadostne avtoritete za svojo zunanjo politiko. Centrum, ki v teh kritičnih dneh odkrito napada vlado, vodi tudi na tihem akcijo proti njej in ni izključeno, da pride že celo pred sestankom državnega zbora do temeljite izpremembe.

Centrum hoče na vsak način zopetno uvedbo ustavnega stanja in preprečitve vojaške diktature. Svoje politično delovanje je pretekli teden preložil v Prusijo, kjer je vidijo v njem možnega zaveznika proti skupnemu sovražniku, t. j. predsedniški vladi. Ni presenetljivega ne bi bilo, če bi se pogajanja med centrom in narodnimi socialisti za koalicio v Prusiji uspešno zaključila. Zdi se, da je centrum pripravljen odrediti se v korist hitlerjevcev predsedništvu pruskega državnega zbora in predsedništvu pruske vlade, samo da zagotovi parlamentarno kontrolo v Prusiji.

Pa tudi če bi koalicio med centrom in hitlerjevci ostala omejena samo na Prusijo, bi bila še vedno izredno nevarna Papenovi vladi, ker bi ji s tem izrgala iz rok eno izmed obeh glavnih oporišč. Drugo njeno oporišče je namreč Reichswehr. Toda če bi se koalicio v Prusiji obnesla, bi to bil še uvod za polno koalicio v državi, s čimer bi postal položaj Papenove vlade nevarnejši. Ohranila bi se lahko le z državnim udarom, vendar se ne zdi verjetno, da bi Hindenburg pristal na to.

Če se centrum in hitlerjevci ne sporazumeje, je položaj za vlado v toliko bolj, da lahko zavleče vsaj za nekaj časa. Lahko pa se tudi zgodi, da bi vlada odstopila in prepustila svoje mesto novemu kabinetu pod vodstvom generala Schleicherja. Tako vlado bi nacionalni socialisti vsaj tolerirali. Če pa se hitlerjevci in centrum sporazumeje, ne ostane vladi nič drugega kakor izbirati med takojšnjim odstopom in državnim udarom. Toda brisanje parlamentarne večine, ki ima po ustavi pravico do sestave vlade, bi bilo vendarle preterena stvar za Hindenburga, ker bi bilo v direktnem nasprotju z ustavo in si ni moglo misliti, da bi predsednik republike na tak način kršil svojo prisego. Nekateri pravijo, da bi Hindenburg

burg v takem primeru raje, kakor da prepušči oblast Hitlerju, podal ostavko; tedaj bi na njegovo mesto kandidiral bivši prestolonaslednik. Čeprav teh vesti formalno ne demantirajo in se zadnje dni ne prestopno vzdržujejo, bi bilo vendar preuranjeno verjeti jim, ker se zdi tak korak preveč v neskladu s Hindenburgovim značajem.

Zato se zdi še verjetnejša hipoteza, da bi vlado sestavil Hitler s podporo centroma. Seveda bi se tudi hitlerjeva vlada naslanjala na vojaštvo.

Koalicio med centrom in nacionalnimi socialisti bi bila kajpada samo nova faza v nacionalno socialističnem razvoju; hitlerjevci bi stremeli po tem, da svoje zaveznike popolnoma uničijo, leti pa računajo s tem, da se bo Hitlerjev kabinet počasi zrušil pod bremenom nepopularnosti.

Brüning odpotoval v Rim

Berlin, 20. avgusta. AA. Bivši nemški kancelar dr. Brüning je odpotoval v Rim, kjer bo konferiral o političnem položaju v Nemčiji z voditeljem centroma priatom Kaasom, ki se zdi mudi v Rimu.

Vprašanje revizije ustave

Berlin, 20. avgusta. A. Vodja mladonemškega pokreta je s pristankom vseh podprtih voditeljev mladonemškega reda sklical odbor, ki naj bi izdelal osnutek o spremembi ustave zaradi odstranitve raznih njenih nedostatkov. V posebnem pismu državnemu predsedniku naglašata ta organizacija, da se bo dala zmeda v nemški politični življenju doseči samo s temeljito spremembo v ustavi.

Sklicanje pruskega državnega zbora

Berlin, 20. avgusta. AA. Pruski državni zbor je sklican na zasedanje za 1. septembra t. l. ob 13. uri. Sklical ga je hitlerjevski predsednik državnega zbora Kerrl, ko se je včeraj vrnil iz Monakovega, kjer je konferiral s Hitlerjem. Na dnevnem redu tega zasedanja bodo važne politične debate, tako o imenovanju državnega komisarja v Prusiji in o krvavih nemirih, ki so zadnje čase zavladali v Nemčiji. Pogajanja med centrom in nacionalnimi socialisti za sestavo parlamentarne vlade v Prusiji so se tudi danes nadaljevala. Posebno pozornost je vzbudila vest, da sta se sestala predsednik državnega zbora Kerrl in centromaški poslanec Grass.

Berlin, 20. avgusta. AA. Nemška vlada je sklenila znižati proračunske izdatke za 110 milijonov mark.

Kmetijska družba na novih potih

Nasveti družbe o olajšanju kmetijskih dolgov — Pričetek poslovanja vnovčevalnice za kmetijske pridelke

Ljubljana, 20. avgusta. Danes dopoldne ob 10. se je vršila ob zelo dobri udeležbi seja glavnega odbora Kmetijske družbe pod predsedstvom g. Detele, ki je imela poleg običajnih društvenih poslov razglabljanje o dveh novih poslovanjih, namreč o izjavi družbe vladi glede zakonskih ukrepov o razdolžitvi kmetov ter o sestavi in vodstvu vnovčevalnice za kmetijske pridelke.

Predsednik se je po otvoritvi seje spominjal v toplih besedah rajnega g. Josipa Pogačnika, ki je bil vedno v pomoč kmetijstvu in je bil od 1901 do 1911 član glavnega odbora Kmetijske družbe, ki jo je na pogrebu zastopal župnik g. Piber.

Poslovedec tajnik Kmetijske družbe g. Kafol je med drugim poročal o prizadevanjih Kmetijske družbe, da bi se omilile eksekucije kmetov za davčne zaoznanke, vendar pa ni dosegla družba v tem pogledu ničesar, ker se držijo sodišča točno zakona. Glede razširjenja mariborske kmetijske poskusne in kontrolne postaje je bilo doseženo toliko, da se bo izpolnila v enoletni postaji, ki ji bo pridružen tudi strokovnjak za rastlinske bolezni. Kmetijska družba se bo udeležila tudi jesenske velesejske razstave, ki bo pa imela bolj značaj sejma, kakor prave razstave. V pomoč našemu sirsarstvu si je prizadevala družba dobiti stalen odjem sira pri mornarici, vendar pa ni bilo mogoče ustreči njenim prošnjam, ker se naši siri baje ne drže dosti dobro pod neugodnimi pogoji.

Rje je napravila tudi v naši banovini precejšnjo škodo, zato se Kmetijska družba trudi, da bi dobila za setev dobro semensko blago. G. Gorican je opozarjal, da je treba pri nabavi novega semena vse opreznosti, da se ne zgodi takšna usodna nesreča, kakor se je bila zgodila pred dvema letoma, ko se je s selekcionirano pšenico zavlekla v naše kraje prašna snet, ki se je od tedaj ne moremo več otresti.

Po rešitvah raznih notranjih in osebnih vprašanj je g. podpredsednik Trček na kratko ponovil glavna dognanja ankete od prejšnjega dne, o kateri je »Jutro« včeraj poročalo, nakar se je razvila živahna debata, ki je trajala skoraj dve uri in je do kraja osvetlila bedno položaj slovenskega kmeta. Nekateri so predlagali, naj se predvidno postopa v tem vprašanju, dočim je bila večina za radikalnejše mere. Posebno vprašanje g. poslanci g. Urek, Petovar in Mravljec so iz svojih srezov prinesli tako obupne vesti, da je večina odločila: Glavni odbor Kmetijske družbe naj zastavi na merodajnih mestih vse sile, da se nujno doneše zakon o olajšanju kmetijskih dolgov, tako da čim večji njihov del prevzame država, ostalega pa naj plačujejo dolžniki v dobi 30 let in sicer tako, da ne bo amortizacija z obrestmi vred presegala 4 odst. Odpisani del dolga in razlika na obrestih naj krije država iz posebnega fonda, ki se naj ustanovi v ta namen. Do sprejetja tega zakona naj se podaljša moratorij in razširi tudi na zadruge. Predlog je bil soglasno sprejet.

Druga važna točka dnevnega reda je bilo vprašanje ustanovitve vnovčevalnice za

kmetijske pridelke. Vsi govorniki so podarjali delikatnost, a vendar neodložljivo nužnost take ustanove. Sklenjeno je bilo, da bodo enkrat skušali organizirati notranje tržišče in bo nova institucija Kmetijske družbe v glavnem posredovalnica med kraji, ki so obilno pridelali raznih pridelkov predvsem sena in krompirja in pasivnih krajev. Novi oddelek bo pričel v kratkem s delom.

Pri slučajnostih so razpravljali o vprašanju izjavi društvenega glasila »Kmetovalca«. Nekateri so bili mnenja, da bi izhajal samo kot mesečnik, drugi pa so bili za nadaljnje izhajanje kot 14 dnevnik. Ker igra glasila na eni strani zelo važno vlogo kot edin strokoven list za kmetijstvo v naši banovini, na drugi strani pa je že dve leti s preko 100.000 Din letno pasiven, bo izvršil odbor sam presodil zavezo in jo predložil prihodnji seji glavnega odbora.

Z ozirom na zmanjšani promet Kmetijske družbe in splošno tendenco štednje je bilo sklenjeno, znižati razne izdatke pri družbi, kar bo znašalo letno 190.000 Din. Po šurnem izbrnem posvetovanju je predsednik zaključil to važno sejo, ki pomeni lep korak v napredu Kmetijske družbe.

Prof. Piccard v Benetkah

Desenzano, 20. avgusta. AA. Snoči je prišla semkaj Piccardova žena. Svidenje med njo in možem je bilo zelo ganljivo. Danes je priletel tudi italijanski letalski minister Balbo. Razkazali so mu Piccardovo gondolo in balon, nato pa je župan Desenzana povabil ministra in učenjaka na obed. Po končanem obedu je minister Balbo povabil prof. Piccarda z ženo in inž. Kipferjem k sebi v letalo in jih odpeljal v Benetke, kjer ostanejo do jutri njegovi gostje, nato pa se prof. Piccard s svojo ženo in inž. Kipferjem vrne v Desenzano.

Gondolo in balon prepeljejo čez Curh v Bruselj.

Vročina traja dalje

Pariz, 20. avgusta. AA. Vročina v Parizu še zmerom ne popusti in včeraj je termometer v senci kazal 35 stopenj. Strokovnjaki sodijo, da se temperatura v Parizu lahko dvigne tudi nad 37 stopenj. Kot posledica te strašne vročine se je pojavilo silno mnogo primerov zastrupitve ter obolenj za solnčnico. Bolnice so polne bolnikov, ki jih je zadela solnčnica. — Po dobnosti vročina je tudi v Angliji in Italiji. V Rimu je v četrtek termometer kazal v senci 39 stopenj.

»Niobe« dvignjena

Kiel, 20. avgusta. AA. Ladjo »Niobe« so v petek spravili na suho. Upajo, da bodo trupla lahko v doglednem času spravili iz ladje in pokopali. Oficijske posmrtno svečanosti so določene za ponedeljek 22. t. m.

Planinka čaj

BAHOVEC čisti kri, ker prodira skozi staničevje in jemlje strup iz sokov. Zavitek Din 20.— v apotekah.

Dr. Johann Schober

Kakor smo poročali že v drugi izdaji včerajšnje številke »Jutra«, je v petek zvečer v Badnu pri Dunaju umrl bivši avstrijski zvezni kancelar in dolgoletni šef dunajske policije dr. Johannes Schober. Že par let je trpel na neki srčni bolezni, ki se je letos tako poslabšala, da je pred tedni odšel v sanatorij Guttenbrunn v Badnu. Tam se je njegovo stanje res obrnilo na bolje, tako da se je pripravil že na odhod iz sanatorija; ko pa se je v petek okrog 10. zvečer ravno spravil nazaj v posteljo, ga je zadela kap. Bil je takoj mrtev; pri njem je bila ob smrti njegova žena Helena.

Dr. Schober je spadal, enako kakor pred štirinajstimi dnevi umrli dr. Seipel, med najvplivnejše in najmarkantnejše državne avstrijske republike. V politično ospredje je stopil brez običajne parlamentarne uverture. Pridobil si je bil v avstrijski javnosti izreden remome in tudi veliko popularnost kot organizator in šef dunajske policije, ki predstavlja v povojni Avstriji najjačjo silo državne uprave. Na položaju dunajskega policijskega prezidenta si je Schober pridobil za mlado republiko volke zasluge, ki mu jih priznavajo tudi njegovi nasprotniki. Prehod iz razbite monarhije v republiko brez prelivanja krvi, ako Dunaja ne bi držal v svojih močnih rokah energični in sposobni Schober.

Ko se je parlamentarna situacija v Avstriji v letih 1920 in 1921 tako komplicirala, da ni bila mogoča sestava parlamentarne vlade, je bil za zveznega kancelarja izvoljen dr. Schober, ki je bil ob tem tudi zunanji minister. Ostal je na čelu vlade eno leto in je v tem času s pomočjo svojega ugleda, ki ga je užival tudi v inozemstvu, pripravil teren za veliko mednarodno posojilo, s katerim je bila Avstrija rešena gospodarskega poloma. Po svoji demisiji se je Schober vrnil na položaj dunajskega policijskega šefa, dokler mu 1. 1929, zopet kot nepravilnemu nepravilnostarou ni bilo v drugič poverjeno predsedstvo avstrijske vlade. Bilo je to v dobi, ko se je zdelo, da bo Avstrijo obvladal helmwehrovski fašizem. Schober se je posrečilo zmanevirati drvečo fašistično lokomotivo na slepi tiri, kjer se je ustavila, ne da bi državo pahnila v državljansko vojno. Druga zasluga Schoberjeve vlade je bila, da je Avstrijo na škodo nasledstvenih držav osvobodil reparacij in s tem tudi mednarodne kontrole. Kljub temu je Schober v jeseni 1930 padel pod pritiskom krščanskih socialistov. To je tako ranilo njegovo ambicioznost, da je zapustil svojo dotakratno nevtiralnost in je postal aktivno tudi v strankarsko politiko. Osnovni je pod imenom gospodarskega bloka lastno stranko, v kateri je skušal strliti vse neekskluzivne in nesocialne elemente. Čeprav se mu to ni posrečilo, je vendar dobil pri volitvah v novembur 1930 še 19 mandatov. Kot zastopnik te skupine je ostal še v dveh koalicijskih vladah, Enderjevi in Bureschevi. V obeh je vodil zunanji resor, a je sedaj na mah porušil ves svoj ugled in svojo popularnost v inozemstvu. Sklenil je namreč z Nemčijo zloglasno pogodbo o carinski uniji in s tem razburil vsa Evropa. Avstriji in Nemčiji pa pripravil nepotrebnega blamažo. To je bil menda tudi glavni vzrok, da je bil v začetku letošnjega leta izločen iz vlade in nošen s svojo, med tem že precej skomlelo skupino v opozicijo. Vendar je avstrijsko mešanstvo stavilo vanj še velike nade; prekrizala jih je smrt, ki je v petek pobrala 58 let starega politika.

Dr. Seipel je s svojo smrtjo rešil vlado poraza, enako pa ji je tudi smrt dr. Schober prinesla neposredno politično korist. Seipel bi bil v boju za lozanski protokol o mednarodnem posojilu Avstriji seveda glasoval z vlado, toda zaradi bolezni ni mogel v parlament. In ravno njegov glas je vladni manjkal do večine. Ko pa je Seipel mrl, je bil poklican v parlament njegov namestnik, ki je s svojim glasom rešil vlado in lozanski protokol. Prihodnje dni bo parlament drugi razpravljati o tej stvari. Tudi sedaj si vlada ni bila gotova večine in zopet gre za vsak posamezni glas. Schober je bil v opoziciji, njegov namestnik pa je pripadal kmečki zvezi, ki je v vladi. Tako je s Schoberovo smrtjo opozicija en glas izgubila, vlada pa enega pridobila in sprehaj lozanskega protokola je sedaj zagotovljen.

Pokojni Schober je bil tipični reprezentant starega avstrijsko-nemškega liberalizma, ki je bil tako mogočen v nekdanji monarhiji, a sedaj vedno bolj izgublja s političnega bojišča. Kakor vsa ta struja, je bil tudi Schober orientiran izrazito veleemsko in protislovansko. V svojem srcu je bil še vedno stari avstrijski Nemec, ki se ni mogel sprizljazati z novim evropskim položajem in zlasti v slovanskih narodih ni hotel videti enakoverdnih članov evropske zajednice. Če omenjeni pakt o carinski uniji z Nemčijo in pa njegov znani izrek, da je treba Maribor vrniti Nemčiji, ga dovolj nazorno karakterizirata v obeh vrstah. Kljub temu pa smo objektivni dovolj, da cenimo njegove velike sposobnosti in njegove zasluge za avstrijsko republiko, ki bo moža njegove kvalitete in njegovega formata zelo hudo pogrešala.

Dunaj, 20. avgusta. Š. Danes ob 11. se je sešel parlament. Predsednik dr. Renner je komemoriral smrt dr. Schobera. Govoril je o njegovih zaslugah za avstrijsko republiko. Nato je bila seja prekinjena za eno uro. Nadaljevala se je opoldne.

Ob 14. so pripeljali Schoberovo truplo iz Badena na Dunaj. Postavili so ga na mrtvaški oder v predsedstvu dunajske policije. Zdravniki izjavljajo, da so bili že dolgo prepričani, da bo moral dr. Schober podležiti svoji bolezni.

Danes ob 15. se vrši javen nastop sokolske čete na Skaručni. Po nastopu prosta zabava. — Vabljeni vsi.

Na polovici pota do Petrinovičevega pokala V skokih juniorjev in juniork je Ilirija včeraj v Karlovcu zasedla prvo mesto z 39 točkami, s čimer je dobila še 13 točk v skupni oceni za to litoriko — Jutri bodo odločili seniorji

Na polovici pota do Petrinovičevega pokala

V skokih juniorjev in juniork je Ilirija včeraj v Karlovcu zasedla prvo mesto z 39 točkami, s čimer je dobila še 13 točk v skupni oceni za to litoriko — Jutri bodo odločili seniorji

Karlovac, 20. avgusta.

Danes popoldne so se na plavalšču KSU na Korani z juniorskim tekmami v skokih pričele zaključne tekme za plavalno prvenstvo Jugoslavije. Zanimanje za te tekme je posebno veliko zaradi tega, ker odločajo to pot prav te konkurence o posesti Petrinovičevega pokala. Ta dragocena javorika, ki jo je štiri leta zaporedoma osvojil splitski Jadranec bo najbrže letos, ko bi jo moral Jadranec dobiti v trajno last, začasnoma prešla v last ljubljanske Ilirije. Poset občinstva danes ni bil največji, kar pa bo jutri drugače. Največ navdušenja med občinstvom so izzvali skoki našega državnega reprezentanta mladega Zihlerja, ki si je tudi z ogromnim naskokom osvojil prvo mesto. Poslovanje sodniškega zbora je napravilo čudem vtis zaradi tega, ker je bilo med ocenami posameznikov do 8 točk razlike. V sodniškem zboru so bili zg.: Kavšek, Kramaršič, Macanovič, Šeršič in Esapović.

Dunajske juniorske skakalne tekme so se končale naslednje:

Juniork (6 tekmovalci) 1. Kraljević Vili (Jadran) 44.66, 2. Keržan Ančka (Ilirija) 36.86, 3. Lamoret Nada (Il. 35.50, 4. Šimunc Danica (KSU) 31.04, 5. Ravnihar Boža (Il.) 27.46, 6. Radič Nada (Jadran) 20.62. Zmaga Kraljevičeve je bila sigurna;

med tem ko je Ravniharjeva prišla ob dober plasman zaradi netočno napovedanega skoka.

Juniorki (3 tekmovalci): 1. Zihler Branko (Ilirija) 72.88, 2. Škarbinšek Matko (Il.) 49.08, 3. Parlić Mate (Jadran) 46.96, 4. Priborski Franc (Il.) 45.20, 5. Kallter na Josu (Jadran) 42.62, 6. Šostarič Niko (KSU) 42.40.

Po gornjih podrobnih rezultatih je zasedla prvo mesto Ilirija z 39, drugo Jadran z 21, in tretje KSU s 4 točkami, in sicer so priborili Iliriji juniorki 24, juniorki 15, Jadranu juniorki 7, juniorki 14, in KSU juniorki 1, in juniorki 3 točke.

Za Petrinovičev pokal se računa po tej zmagi Iliriji 13, Jadranu 8 in KSU 5 točk.

Po treningih sodeč bodo tudi seniorski skakači Ilirije z velikim naskokom zasedli prvo mesto, med tem ko bo zavzel drugo mesto KSU s svojim skakačem Grilcem in se bo moral Jadran zadovoljiti s tretjim. Po tem računu bo imela Ilirija za Petrinovičev pokal — ki ga je ekipa Jadrana prinesla s seboj v Karlovac — 90 točk, med tem ko se bo moral Jadran s 84 točkami odrediti peti zaporedni zmagi in zaenkrat tudi trajni lasti pokala, za katerega se vršijo tako ogorčene borbe naših najboljših plavalcev.

Pokol med romarji pri cerkvi

Štirje mrtvi in okrog 20 ranjenih

Zavrč, 20. avgusta. V saveli banovini pod Ivanjščico je slovita romarska cerkev sv. Roka, kamor pritečejo vsako leto na praznik te svetnikovega velika romanja iz najrazličnejših krajev. Na letošnjem žegnjanju so romarji izredno mnogo pili zaradi nizkih cen vina in se je samo v vinotoču blizu cerkve iztočilo okrog 800 litrov vina.

Pijani romarji pa so se kmalu začeli

prepirati in zabliškali so se noži. Pri cerkvi se je razvnela pravcata bitka. Zlasti posledice preobilja zavzete alkohola so bili štirje mrtvi in okrog 20 bolj ali manj ranjenih, ki so oblačili pri cerkvi v mlakah krvi. Duhovnik ni mogel pomiriti razbesnelih alkoholizirancev in je samo podeljeval ranjenem zakramente za umirajoč.

Zadnja pot Josipa Pogačnika

Podnart, 20. avgusta

Danes so številni znanci in prijatelji ter sorodniki spremlili biopokojnega Josipa Pogačnika na njegovi zadnji poti iz prijazne domačije v Podnartu na pokopališče v Oršiče. Že dolgo pred napovedano uro so se pričeli v Podnartu zbirati odlični predstavniki oblasti, zastopniki raznih korporacij, uradov in društev ter člani raznih organizacij. Neštevilni so bili venci, ki so jih poklonili tako zasebniki, kakor tudi razna društva, organizacije in podjetja, katerih upravni član je bil pokojnik. Posebno pozornost je vzbujal krasen venec banske uprave z državno trobojnicco, istotako venec mestne občine Ljubljane s trakovi v mestnih barvah, venec ministrstva Mohorčiča, venci TPD, Prometnega zavoda za premog, Zbornice za TOI, pivovarne Union itd. Vsega skupaj je bilo 46 venecv in štokov.

S popoldanskim vlakom ob 17. se je pripeljal iz Ljubljane več sto ljudi. Ob 17. je duhovščina pred hišo, kamor so prenesli krsto s truplom, opravila pogrebne molitve in blagoslovila krsto, pevec Sokola iz Podnarta so pa zapeli žalostno ko »Pomlad ve se veseli«.

Na čelu žalnega sprevoda so nosili trije gasilci križ, njim pa je sledila šolska mladina, ki je nosila mnogo sopkov, cvetja in rož, saj je bil pokojnik velik prijatelj mladine. Za otroci so stopali člani gasilskih društev iz Podnarta, Podbrezja, Kamne gorice in Ljubnega, ki so nosili osem krasnih venecv, za njimi so se pa razvrstili uslužbenci Jugočeške v Kranju in tem je zopet sledilo mnogo gasilcev v krojnih, ki so nosili sedem venecv. Za njimi je stopala tričlanska deputacija Slov. lovskiškega društva z vencem, nato Društvo komislonarjev iz Ljubljane in končno deputacija »Triglavovci«. Za vozom z venci je šla duhovščina z domačim župnikom g. Oepcem na čelu, iz Ljubljane sta prispela tudi kanonika gg. Stroj in Sušnik.

V mrtniški voz sta bila vprežena dva iskra belca, za vozom pa so stopali žalni gostje in sorodniki. Dolgo vrsto žalnih gostov je otvoril zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Petrovič z banom dr. Marušičem in podbanom dr. Pirkmajerjem. Med drugimi so bili v žalnem sprevodu banški načelnik dr. Vončina, ljubljanski poizupas Jare z občinskim svetnikom Frelhom, sreški načelnik dr. Ogrin iz Kranja, sreški načelnik dr. Vidmar iz Radovljice, ki je zastopal ministra Mohorčiča, železniški direktor inž. Klodič, polkovnik Levkovič kot zastopnik kraljeve garde, župan Pirč iz Kranja, podžupan Snoj iz Trčica, dr. Anton Korosec, inž. Dušan Sernee, ranatelj OUZD dr. Bohinjec iz Ljubljane, zastopnik Zbornice za TOI dr. Pless, župani občin Sv. Ana, Srednja vas - Stare Fužine in Kropa, predsednik SLD dr. Lovrenčič, direktor dr. Slokar, vodilni uradniki TPD z generalnim direktorjem Skubecom na čelu, rudarski glavni inž. Stergar, več starešin »Triglavca«, okrajni sodnik Stular iz Radovljice, starosta Gasilske zveze Josip Turk, številni poštini uradniki, ki jim je bil pokojnik nekdanji stanovski tovariš, in nebroj drugih, med njimi zastopniki vseh gospodarskih zavodov, v katerih je pokojnik sodeloval.

Zalni sprevod se je pomikal iz Podnarta na pol ure oddaljeno pokopališče v Oršiče, kjer so prenesli krsto v cerkev. Po blagoslovitvi krste so pevec zapeli žalostno »Ustili nas, Gospode, nato pa so iz cerkve prenesli krsto h grobu. Ko so kovinsko krsto spustili v grob, se je v kratkih besedah poslovil od pokojnega ovskiški župan Cerar, poudarjajoč, da je občina s pokojnim izžubila velikega dobrotnika in zavodnega nacionalno mislečega Jugoslovana. Pevec so zapeli zadnjo žalostno »Blaženi mrti, nato so pa začele padati prve grude na krsto...

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Toplo, spremenljivo, oblačno. — Situacija včerajšnja dne: Nad vso Srednjo Evropo prevladuje visok barometriški pritisk, vendar je padel za 1 mm;

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Jutri najbrž se pretežno jasno in vroče; s pričetkom prihodnjega tedna morda konec vročine in vremenski preokret.

Danes ob 3., 5, 7% in 9% sveder:

Sladka opereta slavnega

Emerika Kálmána

„RONNY“

Káthe Nagy
Willy Fritsch

Razkošni balet. Izborni šlagerji!

»Paramount zvočni tehnik«

Edinot kino Metica

Telefon 2124.

Prost uvoz sadja v Nemčijo

Beograd, 20. avgusta. Š. V nekaterih nemških, pa tudi naših listih so se zadnje dni pojavile vesti, da je nemško ministrstvo za prehrano zabranilo uvoz svežega sadja iz Jugoslavije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obvešča vse zainteresente, da je ta vest docela neresenja in da je uvoz sadja iz Jugoslavije v Nemčiji slej ko prej prost v smislu obstoječe trgovinske pogodbe.

Vedno večji nemiri zaradi krize v Ameriki

Chicago, 20. avgusta. Š. Zaradi vedno večje gospodarske krize je prišlo v raznih ameriških mestih do resnih konfliktov in nemirov. Kakor so pričeli stavkati farmerji in kmetovalci, ki so blokirali Sioux City v državi Jovi, tako se je sedaj organiziralo 10.000 stavkojočih delavcev iz države Illinois, ki so se zbrali v Kincadu, da pridobe tudi tamkašnje rudarje za stavko. Večji oddelki vojaštva in letal so v pripravljenosti, da preprečijo nemire in izgrede.

Newyork, 20. avgusta. A. V rudnikih pri Daylerville v državi Illinois se je zbralo 10.000 stavkojočih rudarjev, da bi demonstirali proti 600 tovaršim, ki niso hoteli stavkati. Položaj je tako napet, da računajo o proglasitvi vojnega stanja. V okolico rudnikov so bili odposlani močni oddelki narodne garde. Podnevi krožijo nad revirji letala, da zasledujejo dogodka.

Šumarski kongres

Sušak, 20. avgusta. N. Danes se je tu nadaljeval šumarski kongres. Pri volitvah nove uprave je bil za predsednika izvoljen inž. Milan Lenarčič iz Ribnice na Pohorju. Določeno je bilo, da se bo prihodnji kongres vršil v Banjaluki.

Pravilnik o strokovnih izpittih v resoru ministrstva pravde

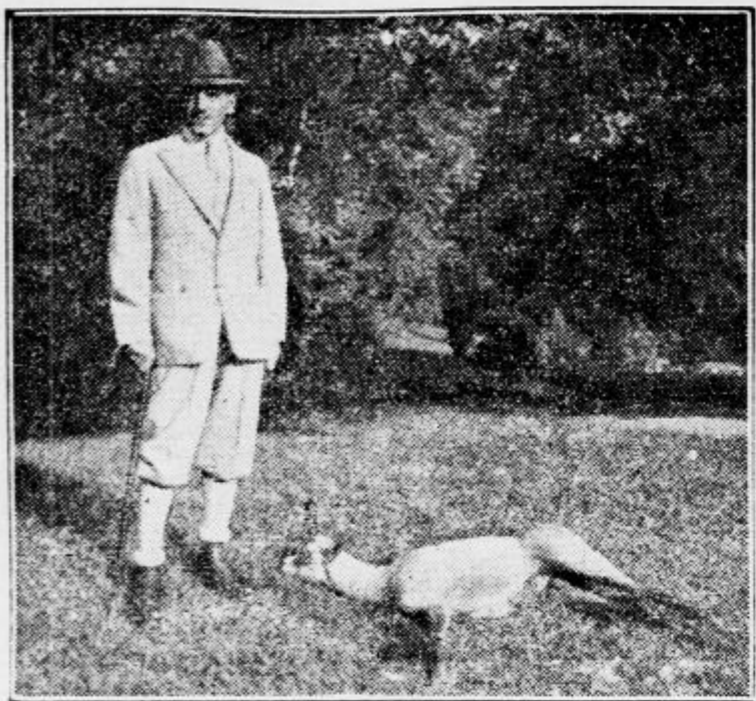
Beograd, 20. avgusta. p. Minister pravde je podpisal pravilnik o polaganju strokovnih izpittov uradniških pripravnikov v resoru ministrstva pravde. Pravilnik se nanaša na strokovne izpitte za sodniške pripravnike, za zvanja v ministrstvu, pri upravnih sodiščih in v kazenskih zavodih. Obenem je podpisal tudi pravilnik, ki določa način ocenjevanja sodnikov rednih sodišč.

Povračilo potnih stroškov za kontrolo mer

Beograd, 20. avgusta. p. Minister za trgovino in industrijo je podpisal pravilnik o naknadi stroškov za prevoz tehničnih pripomočkov organov kontrole mer in dragih kovin. Povračilo teh stroškov pride ne glede na to, ali se vrši potovanje službeno na zahtevo državne ali samoupravne oblasti ali pa na zahtevo zasebnih podjetij.

Naši kraji in ljudje

Nj. Vel. kralj Aleksander na lovu

Ob letošnjem bivanju na Bledu je kralj pridružil prelepim izletom po naših krajih tudi lovske potoke v Kamniško Bistrico. Naš vladar je poznan kot izvrsten lovec in dober strelec, zato tudi pri dosedanjih lovih plen ni izostal. Priobčujemo posnetek Nj. Vel. kralja ob priliki zadnjega lova v Kamniški Bistrici. Ob nogah mu leži lep gamas.

Po svečanostih Rogaške Slatine

Slavnosni gostje pri svečanosti. Od leve na desno: sredi načelnik v Šmarjah Maruš, ban dr. Marušič, ravnatelj inž. Dietrich, dr. Brollh, ravnatelj Gračner, član banskega sveta Florijan Gajšek in prota Jakšič

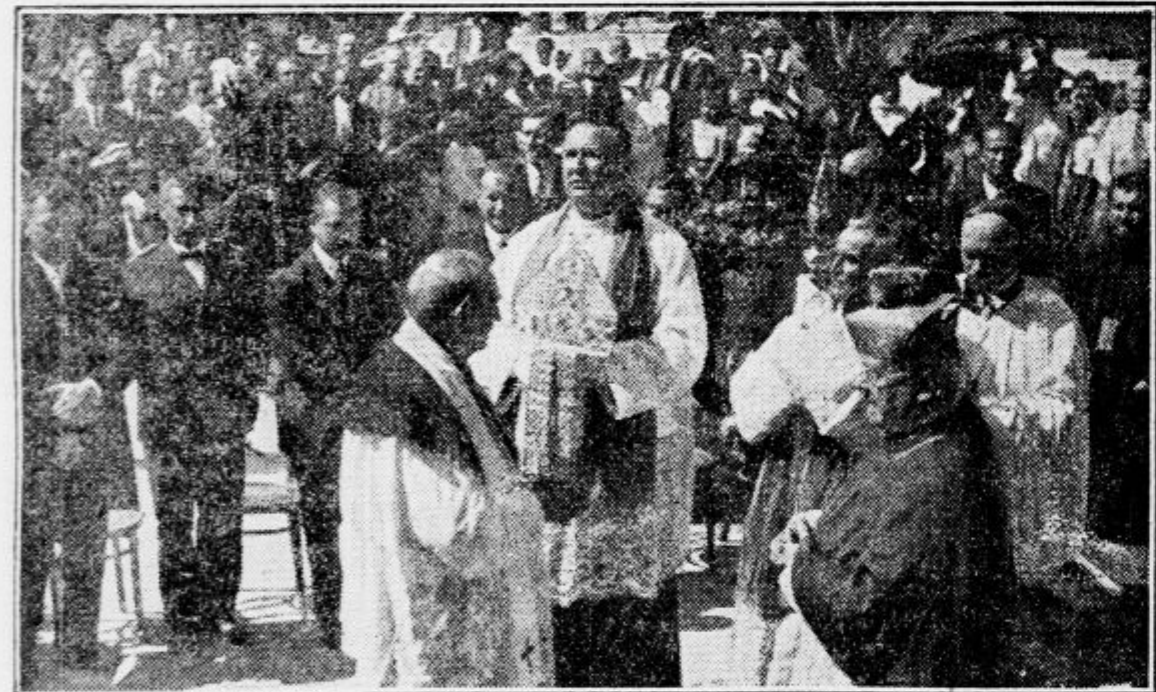
Rogaška Slatina, 19. avgusta. Slatina živi še vedno pod mogočnim vtisom nedeljskih svečanosti, ki so pomembno potrdile priljubljenost tega našega najlepšega zdravilišča. Čeprav so se razlele velike množice, ki so od blizu in daleč prišle, da prisostvujejo proslavi 200 letnice zdravilišča, je življenje še vedno izredno pestro in živahno. Stari gostje, ki so že absolutno zdravljeni, odhajajo, novi, prihajajo. Cene so se po 15. avgustu v znatni meri znižale, zaradi česar je na val letoviščarjev precejšen. To pa tudi ni čudno, ker nudi Rogaška Slatina onim, ki iščejo zdravje, in tudi onim, ki hočejo preživeti svoj poletni odmor v krasni naravi vse, kar si želijo. Vsak pride na svoj račun.

V resnici mednarodna publika je zadovoljna z vsem, kar ji nudi to renomirano

zdravilišče. Pod širokopoteznim vodstvom ravnatelja inž. Dietricha gleda Rogaška Slatina v še lepšo bodočnost.

Danes dopoldne se je v tukišnjem kinu vršila za povabljenе goste predstava filma, ki ga je ob priliki nedeljskih svečanosti pripravila zagrebška trdka Svetlo-ton. Film prikazuje razne prizore s proslave, prihod in pozdrav bana dr. Marušiča, službo božjo, življenje v zdravilišču, ognjemet. Razumljivo je, da na filmu nikakor ne manjka g. Jean Schrey, ki se skupno z ljubljencem občinstva g. Marijem Šimencom briga za »moderno kinijo«. Film je uspel prav dobro.

Se ene novosti ne smemo pozabiti: od 25. t. m. naprej bo Rogaška Slatina imela prono brezžičnih postaj, kar bo le še povišalo življenje in dobro voljo letoviščarjev.

Duhovščina pri službi božji: na desni spredaj (z baretom na glavi) mariborski škof dr. Karlin, za njim znani narodni delavci duhovnik Mihael Meštrovič, ki je bral v Rogaški Slatini svojo zlato mašo, in pesnik Silvij Sardenko; za njima v ozadju slovenski ameriški pisatelj Lovša Adamič in pravoslavni prota Jakšič

Poučna dražba znamenitih starin

Kdaj dobimo zakon o zabrani izvoza starin v inozemstvo — Kako so kupovali starine na gradu Puchensteinu

Ljubljana, 20. avgusta. Povojna doba je v pogledu cen napravila globoko brazdo med ljubitelji in zbiratelji starin in umetnin. Vsak zbiratelj antikvitete se zaveda, kako dobro je na ložen denar v starinah in umetninah. Mnogokrat za malenkostno svoto kupljene umetnine ali starine doseže pozneje na dražbi naravno bajno ceno. Zaradi tega je takoj, kakor hitro je razglašena kaka razprodaja starin, velik naval dražiteljev, posebno tujcev. Ti vedo dobro, da so stvari, ki so kupljene v naši državi, še v večini nepotvorjene, v njihovi valuti pa so kupljene naravnost za smešno ceno. Kar pa še pospešuje naval tujcev in ti to izkoriščajo v polni meri, je žalostna resnica, da še nimamo definitivnega zakona, ki bi zabranil izvoz časih za nas nenadomestljivih predmetov iz naše, na starinah tako bogate države. (Posnemajmo sosedo Italijo v tem pogledu). Po podatkih, katere nam je dal ljubezno na razpolago eden naših najboljših strokovnjakov in poznavalcev muzealnih predmetov, posnemamo:

V četrtih (18. t. m.) se je zaenkrat zaključila razprodaja starin in umetnin na gradu Puchensteinu. Udeležba na dražbi je bila kaj živahna, nekatere dni je pred gradom kar mrgolelo avtomobilov. Konkurno upraviteljstvo je s doseženim uspehom lahko zadovoljno, saj so umetnostno važni ali starinsko pomembni in redki

predmeti dosegli tudi dvakratno cenilno ali pa še višjo ceno. Zlasti dobro so se prodajali predmeti iz srednjega veka. Na 360 Din cenjena železna šatuljica za nakit na pr. je bila prodana za 10.000 Din, na 180 Din cenjen gotski reslan triptih za 6500 Din, prav tako tudi ostali gotski in renesančni inventar. Dobro se je prodala tudi srebrnina in starinski mobilijar. Tudi med slikami je bilo par prvovrstnih komadov. Slika »Jezus in dvanaest apostolov« iz prve polovice 16. stoletja cenjena na 9000 Din, je bila prodana za 35.500 Din. En triptih (italijanska gotika 15. stoletja) ocenjen na 18.000 Din, je bil izdružen za 71.000 Din; drugega boljsega, cenjenega na 36.000 Din, je izdružil za nekaj pod 40.000 Din Narodni muzej v Ljubljani.

Sloves puchensteinske zbirke rajnega Kometerja je privabil na dražbo številne nabiratelje starin od blizu in daleč: prišli so iz Zagreba, Beograda, Maribora, Ljubljane, Celja, Gradca in Celovca. Res škoda da ni še v parlamentu izglasovan zakon o varstvu starin, kakor ga je predlagal senator Rožič. Kakor smo čitali, so bile s posebno ministerialno naredbo obveščene vse carinarnice po državi, da zabranijo vsak izvoz nakupljenih predmetov. Ali to ne zadostuje. Inozemci, ki kupujejo s starinami, že najdejo način, da svoje zaklade prav diplomatsko ekspedirajo preko meja.

V zadoščenje nam je, da se je ljubljanskemu muzeju posrečilo dobiti sredstev, da se je mogel z uspehom udeležiti dražbe. Naš priznani strokovnjak g. ravnatelj dr. Mal je izposloval za nakup umetnin znatno podporo pri kr. banski upravi za nakup objektov, za bodoči naš obrtni muzej je pa s prav znatnim prispevkom prispevala na pomoč Zbornica za TOI, ki je s tem v polni meri pokazala, da se tudi v kulturnem pravcu zaveda nalog, ki jih bo treba še izvršiti.

Letošnja suša in naši gasilci

Dravska dolina, sredi avgusta. Nenavadna vročina nas je letos presenetila in nam naklonila pasje dni, kakršnih že dolgo ne pomnimo. Sonce že več tednov neprestano ter izžema iz žejne zemlje še zadnjo vlago. Suša grozi uničiti velik del poljskih pridelkov. Vrtovi venje, njive gorijo, travniki so uničeni... Krompir ne bo obrodil, kakor je kazalo. Suša se pozna tudi na sadnem drevju, ki je obetalo prav dobro letino. Ljudje obupavajo in željno pričakujejo dežja.

Nevarnost se je dala k sreči odvrniti v nekaterih naših vaseh, kjer se vrli gasilci zavedajo, da je treba priskočiti bližnjemu na pomoč tudi ob elementarnih nesrečah, ob povodnih in sušah.

Tako so nekatera gasilna društva postavila svoje udejstvovanje na širšo bazo. Na žalost moramo ugotoviti, da so si le redka društva osvojila načrt pomoči v sedanjih suših. Vendar bi pri izvršitvi in najmodernejši opremljenosti gasilnih društev lahko hile motorne brigadne in druge tehnične naprave povsod stalno v akciji kakor smo to večer za večerom opazovali v nekaterih vaseh v okolici Maribora. Umetni dež je v izdatnih curkih iz gasilskih cevi napajal vrtove in celo njive in travnike. Vsačani so sami zbrali denar za bencin, deloma pa bo stroške krila posebna prireditel.

Pravijo, da je način vsestranske gasilne pomoči zelo razvit v Avstriji. Po vaseh, zlasti letoviščarskih postojankah, močijo ob suši tudi prašne ceste, če občina ne premore škropilnega voza. To bi bilo posnemanja vredno tudi po naših občinah, kjer se tujski promet zadovoljivo razvija.

Hvale vredno bi bilo, da bi se vsa gasilska organizacija pri nas lotila tega dela. Takša preusmeritev kmetijske gasilstva bi odprla domači grudi povsem nova pota napreda in prav nič bi se ne bilo več bati suše. Poborniki takih prizadevanj v naših društvih zaslužijo vse priznanje!

»Vzajemna pomoč« v Ljubljani

Na razna vprašanja naših naročnikov o usodi »Vzajemne pomoči«, registrirane pomožne blagajne v likvidaciji v Ljubljani, smo se informirali in prejel nastopna pojasnila:

Omenjena pomožna blagajna je bila z odločbo kr. banke uprave pravomočno razpuščena 31. marca 1932 ter je s tem stopila v likvidacijo. Po zakonu imajo člani te pomožne blagajne sedaj pravico do likvidacijskega dela preostale imovine po razmerju svojih vplačil. Višina imovine bo v kratkem računsko dognana. Koliko pa bo dejanska znašala ta imovina, ki naj se bi razdelila med člane, danes še ni mogoče povedati, ker je po večini razkropljena v treh nadaljnjih registriranih združenj z omejeno zavezo namreč po imenih: »Jugoslovanski«, »Letoviški dom« in »Prva jugoslovanska kmetijska podporna zadruga proti škodam pri živinoreji«. Dejansko bo imovina določena, čim bodo vse terjatve realizirane, kar bo glede na deloma težavno iztirjivost in na druge težkoče trajalo še dokaj časa. S tem likvidacijskim postopkom in s iztirjavanjem dolgov se pa ne bodo povzročili članom kakšne znatnejše stroški. Tudi kazensko sodišče se bavi z zadevo. Ni pa mogoče v sedanjem trenutku o stvari poročati še kaj podrobneje, dokler se vrši sodna preiskava. Slednjič opozarjamo članstvo bivše pomožne blagajne »Vzajemne pomoči« v Ljubljani, naj ne naseda govoricam, da bo poslovanje »Vzajemne pomoči« spet oživelo ali se nadaljevalo. Zadevi bomo posvečali še nadalje vso pozornost.

Tatvine ob vodah

Ljubljana, 20. avgusta. Prelepi, vroči dnevi izvajajo na bregove naših vodov tisoče kopalcev. Mnogi hite z doma že v jutranjih urah in vstajajo, če imajo čas, ob vodi do poznih popoldanskih ur. Tisoči, ki iščejo oddiha ob vodi, seveda ne spravljajo obleke v kabinah kopalšč marveč, se slečejo enostavno v grmovju na prostem. Tega se dobro zavedajo razni navihanci, ki se skrbijo za nepazljivostjo kopalcev okoristiti.

Dan za dnem čujemo pritožbe kopalcev, ki so postali žrtve raznih tatov. Ti se pojavljajo tako na ljubljanijskih kakor ob Malem Grabnu, ob Glinščici, na Sori in na Savi. Zlasti ob slednji najdejo največ žrtev. Tam imajo tudi velik teren. Od Tomačevega gor do Šmarne gore in Med-

Zogomet na kolesih — prvič v naši državi

To panogo sporta je začel pred kratkim gojiti I. S. S. K. Maribor ter je že v soboto 13. t. m. v okviru Mariborskega tedna prvič javno nastopil. Uspeh prireditve je bil zadovoljiv in se bo morda tudi tako udomačil kakor v Nemčiji. Nastopili sta dve garnituri SK Maribora in je tim B premagal tim A z rezultatom 2:0. Na sliki levo je organizator in iniciator g. Danilo Vahtar, tajnik ISSK Maribora, nato tim A in tim B ter sodnik g. Tonejc

**REDEN
DOM
★
SREČEN
DOM!**

Da — tu se živi v zdravju in sreči. Snežnobelo perilo — čisti negovani otroci — vsa hiša se sveti od snage in svežosti. A najboljša pomoč za to je zares dobro milo, to zajamčeno čisto in nežno

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

nega ali Medvod obleke lahko tak nepridiprav vse kotičke, saj najde na vseh mestih po sto in sto kopalcev, ki v splošni razigranosti, vladajo ob vodi, premalo pazijo na svojo lastnino.

Prijave glede tatvin prejemale ozožne postaje v Medvodah, St. Vidu in Čeručah, a tudi ljubljanska policija. Trudili so se že na vse kriplje, da iztaknejo tatove, vendar je v velikem delu ostalo njihovo prizadevanje brezuspešno. Le tu pa tam so mogli prijeti kakega slučajnega tatčiča.

Sinoči pa se je posrečilo po naključju prijeti nekemu stražniku v Ljubljani izredno drznega in prevejanega tatu. V cir-

kusu »Kolumbije« je opazil stražnik med predstavo mladega fanta, ki se mu je takoj zdel sumljiv. Stražnik, ki je bil opozorjen na številne tatvine ob Savi, je pričel 17letnega mladika natančneje ogledovati in se je slednjič preveril, da je fant oblečen v ukradeno obleko, od nog do glave. V odmoru se je stražnik približal fantu in mu napovedal aretacijo.

Na policijski upravi je fant povedal, da se piše Alojzij C. ter da je doma iz Pr. morja. Potepal se je pri nas že dalje časa in kradel kar mu je prišlo pod roko. Čisto prostodušno je izpovedal tudi, da je deloval največ ob bregovih Save. Fanta bodo izročili po preiskavi sodišču.

Grozno razdejanje po viharju in toči

Obseg škode je strašen — Poslanec Petovar in ban dr. Marušič v prizadetih krajih — Snovanje pomožnih odborov — Prva pomoč

Ptuj, 20. avgusta.

Torkova nevihta, o kateri je »Jutro« poročalo, je prišla iz Avstrije preko Marije Snežne in je divjala proti Ptuj. Zavzela je približno 45 km dolg in 5 km širok pas v izmeri 150 kvadr. km. Nevihta se je podila preko sv. Barbare na Hrvaško. Opustošeni pas sestoji v dveh tretjinah iz poljskih kultur, sadovnjakov in vinogradov. Vinogadi so dočele pobiti, prava škoda pa bo šele čez nekaj dni vidna, ko odpadejo poškodovani peciji in listje. Posebna škoda na vinogradih je še to, da ne bodo mogli vinogradniki, ki so brez vsih sredstev, ponovno škropiti poškodovanih vinogradov. Relativno največjo škodo so utrpeli sadovnjaki. Neštete stotine 50 in več let starih sadnih dreves je izruval orkan iz zemlje.

Najbolj žalosten pogled nudi sadovnjak posestnika Ploja na Mestnem vrhu, ki mu je orkan izruval 100 najlepših dreves. Sadno drevje je bilo zelo lepo obloženo in je pričakoval kmet baš od izkupička za jabolka nekaj denarja. Večina sadja je na tleh, kar pa je še na drevju, je tako obtočeno, da se bo dalo uporabljati kvečjemu za jabolčnik, ki pa se sploh ne da vpričo nizkih cen vina prodati. Koruze je uničena 40 do 100 odstotkov; ajda vsa, kolikor je še suši ostalo; proso, ki je zelo lepo kazalo, je zabito v zemljo. Popolnoma uničeni so vrtovi, ostal je edino krompir pod zemljo, a se bodo tudi na njem pokazali učinki neurja, ker je ob vso krompirjevo. Najhujša nezgoda poleg toče je v tem, da je vihar podrl v tem pasu okoli 30 gospodarskih poslopj ter odkril mnogo hiš. Toča je pobila mnogo opeke, da danes kmet nima niti strehe nad glavo. Danes je kmet brez sredstev, nima s čem plačati ne opeke, ne delavcev. Posebno hud je položaj še zaradi tega, ker ne morejo kmet-

je niti svojih morebitnih skromnih prihrankov, ki so jih naložili v hranilnicah, dvigniti, kaj šele, da bi dobili od kakšnega denarnega zavoda kredit. Še včeraj so se videli celi kupi toče po grapah, kjer jo je voda nanesla skupaj. Sreča je bila edina, da ni zaznamovali človeških žrtev, le dve svinji sta našli konec pod razvalinami.

Poslanec ptujkega sreza g. Lovro Petovar je včeraj skupno s sreskim podnačelnikom dr. Bratinom in sreskim kmetijskim referentom g. Josipom Zupancem obiskal vse prizadete občine ter pregledal izredno hudo škodo. Popoldne je prispel iz mariborskega okraja, ki je tudi hudo prizadet, g. ban dr. Marušič v spremstvu svojega tajnika dr. Brollha ter ogledal najbolj prizadete kraje. G. ban je dal na razpolago za najnujnejše potrebe za mariborski srez 20.000 Din, za ptujkega pa 30.000 Din. Pri sreskih načelnikih se bodo ustanovili pomožni odbori, ki bodo skušali v teh hudih časih organizirati pomoč, v kolikor bo pač to mogoče. O neurju samem nam sporočajo iz Zavreča še, da je padala suha toča dobre pol ure, spremljana od silovitega viharja. V krajih Buhovcih, Stojncih in v Dornavi je uničeno prav vse. Na hišah so pobite skoraj vse šipe in ni v mnogih vaseh niti enega zelenega drevesa.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlatični uravna naravna »Franz Josefova« grenčica prebavo na naravno popoln način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravljenje s »Franz Josefovo« vodo posebno dobro, če jo, mešano s toplo vodo, izpijemo zjutraj na tešč želodec »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

XVIII. zagrebški zbor

od 3. do 12. IX. 1932

Splošni mednarodni vzorčni sejem s posebnimi sejmi za elektriciteto — radio, hotel — hišo — kuhinjo, hranila in živila, tekstilije — kožuhovalno, volno, zimski sport, ljudsko umetnost in preproge, poljedelstvo in živalsko krmo, dalje splošni sejem za vse vrste blaga, velika veterinarska razstava. — Potniška legitimacija, ki jo je treba vnaprej nabaviti, upravičuje na železnih od 50 % znižane vožnje (nazaj prosta vožnja) na ladjah na Adriji razred za razred in se dobi pri vseh potniških birojih in denarnih zavodih v vseh večjih krajih.

Vstopnina Din 10.—, v ponedeljek in petek Din 5.— 11060

Kongres narodnih noš in proslava „Soče“

Kongres in razvitje prapora „Soče“ se bosta vršila skupno - Pokroviteljstvo prevzel župan dr. Dinko Puc

Ljubljana, 20. avgusta. Pokroviteljstvo nad prireditvijo kongresa narodnih noš v Ljubljani dne 3. in 4. septembra je prevzel župan mesta Ljubljane g. dr. Dinko Puc. Sestavil se je odbor pod predsedstvom g. senatorja dr. Valentina Rožiča. V delovnem odboru so zastopniki tujsko-prometnega sveta banke uprave, mestne občine ljubljanske, ljubljanske velesojne, ljubljanskega kulturnega in humanitarnega društva „Soče“, Kluba koroških Slovencev, Zveze za tujski promet, Narodnega gledališča, propagandnega društva za ocvanje narodnih noš, jugoslovensko-čehoslovaške lige, česke občine in strokovnjaki za narodne noše.

Urad velesojne je poverjen s propagandnim in administrativnim delom, kjer je tudi kongresna pisarna (telefon 21-48).

Kulturno in humanitarno društvo „Soče“ je predvidelo svojo slavnost razviti prapora ob priliki proslave 10-letnice predsedovanja g. dr. Dinka Puc dne 8. septembra. Da se ne cepijo moči in uspe prireditve čim boljše, se bosta vršili obe slavnosti, tako kongres narodnih noš kot razviti prapora „Soče“ skupno in istočasno. Zanimanje za slavnost je že danes veliko po vsej Jugoslaviji in bratski Čehoslovadi. Pozivamo celokupno slovensko in zlasti ljubljansko javnost, da vsakdo po svojih najboljših močeh pripomore k čim lepši izvedbi svečanosti.

Predsednik:

senator dr. Valentin Rožič.

Sporod

kongresa narodnih noš in proslave razviti prapora kulturnega in humanitarnega društva „Soče“ v Ljubljani od 2. do 5. septembra 1932.

2. septembra: Ob 17.10 sprejem gostov iz bratske Čehoslovaške na glavnem hotelu.

3. septembra: Ob pol 13. uri pozdrav došlih gostov na restavracijskem vrtu Zvezde. — Ob 16. uri prikazanje česke svatbe v narodnih nošah pod Tivolijem. Izvajajo kongresisti iz Čehoslovaške s sodelovanjem ljubljanske opere. — Ob 19. uri baklada po ljubljanskih ulicah. — Ob 20. uri slavnostni občni zbor društva „Soče“ in poklonitev njega predsedniku g. dr. Dinku Puc v restavraciji Miklič. — Ob 20. uri: Predstava „Slehenika“ na Kongresnem trgu.

4. septembra: Ob 6. uri budnica po mestu. — Ob 9. uri sveta masa na Kongresnem trgu. — Ob pol 10. uri: Otvoritev kongresa narodnih noš na Kongresnem trgu po pokrovitelju g. županu dr. Din-

ku Puc. — Ob 10. uri: Sprejem narodnih noš na velesojnem. — Ob pol 11. uri: Revija in nagraditev najlepših in najpristnejših narodnih noš na velesojnem. — Razhod. — Ob 15. uri: Zbiranje narodnih noš in občinstva na Kongresnem trgu in pohod na Tabor. — Ob 16. uri: Slavnostno razviti prapora „Soče“ na Taboru in veselica. — Ob 16. uri izvajajo ljubljanska opera „Prodano nevesto“ pod Tivolijem. — Ob 20. uri: Veselica in ognjemet propagandnega društva za ocvanje narodnih noš v restavraciji Tivoli.

5. septembra: Izlet društva „Soče“ na Bled in v Bohinj. — Izlet propagandnega društva za ocvanje narodnih noš preko Sušaka v Split in Trogir.

Vsi udeleženci kongresa narodnih noš in proslave društva „Soče“ uživajo 75% popusta na jugoslovenskih železnicah.

Izlet na Jadransko morje

V PONEDELJEK, dne 5. septembra ob 19. uri odhod iz Ljubljane s vlakom preko Zidanega mosta in Zagreba na Sušak.

V TOREK, dne 6. septembra na rojstni dan prestolonaslednika Petra ob 7.30 odhod s parnikom „Aleksander“ ali „Prestolonaslednik“ v Split. Na parobrodu celodnevni koncert, razne zabavne igre. Ob 20. uri razsvetljava na parobrodu in spuščanje svetil. Na parobrodu zajutrek, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče.

V SREDO, dne 7. septembra: zajutrek, dopoldan ogled mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogled zverinjaka. Po obedu izlet s avtobusi na Solin in kopališče. Na povratku večerja in prenočišče. Isti večer ob 20. uri koncert v Splitu.

V ČETRTEK, dne 8. septembra ob 7. uri zajutrek, ob 8. uri izlet s parnikom v Trogir, ogled mesta, ob 11. uri povratek v Split, ob 12. uri kosilo, popoldne prosto ali izlet na kopališče (ali izlet v Šibenik k slapom Krke), ob 19. uri večerja, isti dan zvečer povratek z vlakom proti Zagrebu.

V PETEK, dne 9. septembra okrog 3. ure prihod v Zagreb, ogled mesta in razstave ter ob 13. uri povratek v Ljubljano.

Voznja z vlakom ter parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir in Solin, celokupna prehrana s prenočiščem velja skupno za vsakega udeleženca II. razreda Din 750.—, III. razreda Din 550.—.

Prijave sprejema vključno do 30. avgusta 1932. Kongresni odbor, Ljubljana, velesojni in potovalna pisarna „Putnik“ v Ljubljani.

Pravljajni odbor

veslovaškega kongresa narodnih noš

v Ljubljani.

Higijena vasi — mednarodno vprašanje

Iz malo znanega delokroga Društva narodov — Temelji vaške higijene v teoriji

Ljubljana, 19. avgusta.

V splošnem pozna širša javnost Društvo narodov kot politični instrument, ki z večjim ali manjšim uspehom poravnava spore med državami ter skuša preprečiti sovražnosti. Društvo narodov pa ima še razne druge naloge in spadajo v njegov delokrog tudi socialna in zdravstvena vprašanja. Iz tega delokroga so širši javnosti še najbolj znane konvencije proti suženstvu, zlorabi žen itd., znano pa je tudi, da spada pod Društvo narodov „najvišji komisariat za oskrbo beguncem“, ki ga je vodil pokojni dr. Nansen. Društvo narodov pa ima tudi posebno zdravstveno organizacijo, ki je že večkrat nastopila pri pobujanju velikih in nevarnih epidemij. Ta organizacija je organizirala zdravstveno službo v Kini in sta med zdravniški raznih držav sodelovala tudi naša rojaka dr. Borčić in dr. Stampar. Zdravstvena organizacija Društva narodov proučava nova sredstva proti raku, malariji in drugim nevarnim boleznim, razpravlja pa tudi o splošni zdravstveni vprašanji. Na zadnjem kongresu se je ta organizacija bavila tudi s higijeno vasi ter je sprejela mnogo resolucij glede zdravstvene službe po vaseh. Tu, sklepno so teoretično temelji vaške higijene.

Od teorije do prakse je sicer daleč, delo zdravstvene organizacije Društva narodov pa ima ta namen, da bi se dale vsem državam smernice za ureditev zdravstvene službe v še tako zapuščenih krajih. Zaradi tega se je kongres baval najprej s splošnimi zadevami, kakor so na primer oskrba krajev s pitno vodo, izvedba komunikacij, posebej pa še o nalogah, ki bi jih morale v smeri zdravstva prevzeti oblasti.

Predlogu kongresa naj bi prišel na 2000 prebivalcev najmanj po en zdravnik, kateremu bi morala oblast pomagati do ureditve delokroga. V vsaki, tudi najmanjši vaški občini naj bi bil nameščen zdravnik, ki bi imel na razpolago vsa potrebna sredstva. Posebna resolucija se bavi z zgradbo bolnišnic v vaseh ter pravi, naj bi spadalo v okolih vsake bolnišnice po 20.000 do največ 30.000 prebivalcev. Zgradbe malih bolnišnic se ne izplačajo in naj bi se gradile le večje stavbe v ta namen ter se uredile tako, da bi prišli na največ 1000 prebivalcev po dve bolnišnici postelji. Tudi po vaseh naj bi se organiziral pouk iz splošne higijene s istimi sredstvi kakor v mestih. Praktični zdravstveni tečajji, predavanja s slikami, higienske razstave in zdravstvene popularne brošure naj bi se uvajale in uporabljale primerno kulturni

O brezposelnosti inteligence

Prihodni teden se začne odpirati vrata naših šol. Zadnja številka „Ljubljanskega Zvonca“, ki je posvečena večinoma Ameriki, njenemu duhovnemu življenju in sedanji krizi, prinaša v prevodu Griše Koritnika članek »Brezposelnost mladih izobražencev v Ameriki«, ki ga je spisal George Willson Condit. Naj je to že slavno ali neslavno ime, članek je uvaževanje vreden, dasti ne pove nič novega. Vse isto bi mogli napisati tudi o mladih izobražencih v Evropi. Pisatelj opisuje, kaj je doživljal, ko je šel po štirih letih kolegija iskat službo, kar je isto, če bi šel pri nas iskat službo človek, ki je dovršil gimnazij.

Nele — pravi pisatelj — da mi sicer vnanje na študij v kolegiju ni prav nič koristilo, celo škodovalo mu je, češ: za vsa nimamo dela, mi potrebujemo ljudi s prakso. V svoji stiski je prosil absolvent kolegija za vsako delo, pa so rekli: »Vi ste promovirali v kolegiju lani! A kakšno prakso imate?« Tako je šlo naprej.

»Neskončno bolj bi bilo za marsikoga iz nas,« pravi pisatelj, »če bi bil porabil ta leta, (kar jih je prebil v kolegiju), za pridobivanje prakse in plače v kaki obrti, namesto da je postal družaben parazit.«

Družaben parazit! Kakšna žalostna vloga za brezposelnega inteligenta! To se pravi, da išče kruha pri družbi, ki nima zanj dela! Protest pisatelja se obrača proti šoli, ki učenec ni dala kruha. Profesorji in učitelji so mladino neprestano priganjali k čitanju in učenju, češ: »To je nekaj, česar vam ne more nihče vzeti. To

bo pomenilo pozneje za vas kup dolarjev in centov.« Ko pa so učenci odšli v življenje, jih ni nihče vprašal po tem. Samo po prakti. In celo bali so se jih, češ, da ne bodo za drugo delo sposobni. Zato — pravi pisatelj, — se zdi, da šola učenca vendarle nekaj dolguje: če ne vzdrževanja, vsaj pravico do življenja, ali recimo: možnosti pridobivanja. In zaključuje svoj članek: »Po uk v kolegiju bodi tak, da pri iskanju dela ne bo manj koristen kakor katerikoli drugo štiriletno opravilo.« To bi se reklo: da bi se moral ves pouk v srednji šoli prilagoditi prakti, to je: da bi prišel absolutno srednje šole v življenje že z nekimi praktičnimi zmožnostmi. Dasi je ves članek pisan z ameriškega stališča, kjer, kakor vemo, ni glavna stvar izpričevanje, ampak resnična zmožnost — je vendar vreden premisleka tudi z našega stališča sedaj, ko se bodo vrata šol zopet odprla.

Tudi mi doživljamo v zadnjih letih bolj in bolj, da ljudje, ki so dovršili šole, ne dobe služb. Ako pa bi iskali drugih služb, za katere njihov študij ni potreben, bi jim najbrže očitali, da niso za tako delo, ker imajo te in te šole. Postavim: trgovci bi se brani absolutnega gimnazija, ki se je učil vsje matematike, a trgovskega računstva, književnosti ne zna. Bal bi se morda tudi njegovih previsokih zahtev itd. Iz tega se vidi, kako nepredvidno je siliti otrok vse vprek v srednje šole. Šola ni vsega-mogoča. Večinoma starišji premalo poznajo duševne zmožnosti svojih otrok. Še bolj je čudno, da ne poznajo njihove naklonjenosti, ali pa je nečejo poznati. »Samo, da napravi štiri ali osem šol, bo že kaj iz nje-

stopnji prebivalstva. Državam se nadejajo tudi priporočajo ukrepi za ureditev kanalizacije in za varstvo tekočih voda. Pod varstvom voda so mislili v prvi vrsti ukrepi proti tovarniškim in rudniškim obratom, ki kalijo in zastrupljajo potoke in reke velikim krajem in daljni okolici.

Kakor že rečeno, je daleč od teorije do prakse, od predlogov in zaključkov kongresa zdravstvene organizacije Lige narodov pa je tudi še daleč do obveznih konvencij za vse države. Zaenkrat je važno že to, da se Društvo narodov briga za vevlačna zdravstvena vprašanja. V zdravstveni organizaciji se zbirajo podatki o vaški higijeni iz vseh držav. Zdravstvena organizacija Društva narodov je že večkrat priznala ocenila v naših fužnih krajih uvedeno pobiranje malarije in oskrbo vasi s pitno vodo. Tako priznanja vzpodbujajo in te je gotovo tudi dosti vredno.

Društvo narodov ima torej tudi velike uspehe in velik pomen kot organ mednarodne vzajemnosti pri delu na zdravstvenem področju.

Kriza Amerike in naši rojaki

Nekdaj so naši krepki moške — izposojeni denarjem potovali v Ameriko, po nekaj letih težkega dela pa so se vračali domov, poplačali dolgeve ter lepo uredili svoje bome kmečke domove. Bogati »Amerikanci«, ki so se povrnili v domovino, bogato obdarovali sorodnike in prijatelje ter pogostili vso vas, spadajo že v preteklost. Pred kakimi 20 leti jih je bilo še precej, potem pa vedno manj, v zadnjih letih pa sprejema stara domovina reveže, ki so se vrnili domov iz tujine na drž. stroške in s pomočjo raznih dobrodelnih organizacij. Nedavno je imela Subotica veliko senzacijo, ko se je po 35 letih vrnil v domovino pravi dolarski milijonar, ki se je nekdanj revent kot cerkevna miš izselil v Ameriko na ta način, da je kot ključavničar delal na neki ladi. Sreča mu je bila mila in postaj je bogat podjetnik. Res, da so mnogi obogateli v »novem svetu«, vprašanje pa je, kako se jim danes godi. Skromno blagostanje, ki so si ga prej nekdanj pridobivali naši rojaki, ni bilo samo plod najtežjega in nevarnega dela, temveč tudi plod razmer, ki so nekdanj vladale na tako zvanem tržišču delovnih moči v Ameriki. Delavci iz Evrope so do malega vsi dobili posel na račun organiziranega ameriškega delavstva, ki je zahtevalo višje mezdne in boljše tehnične pripomočke. Podjetniki so s tujimi cenami delavni moči močno krotili domače organizirano delavstvo, kajti za delo, ki ga ni hotel pod stalni mezdni pogoji mnogokrat tudi v slabih življenjskih nevarnostih prevzeti domačin, so vedno našli dovolj prisiljenec. Po vojni pa se je začel položaj bistveno spreminjati, kar se prav nazorno vidi iz naslednjih odstavkov zadnjih števil Čikškega lista »Prosveta«:

Izkoriščanje delavstva, kakršno se izvaja zadnjih par let, zlasti pa zadnje meseca, je bilo v modernih evropskih državah nemogoče, nemogoče enostavno zaradi tega, ker je bilo delavstvo preveč dobro organizirano in disciplinirano. Nedavno so stopili v stavko delavci neke čevljarke tovarne v Milwaukee. Vzrok: četrti v poldrugem letu so jim naznanili znižanje mezd. Po tretjem znižanju so zaslužili delavci in delavke od 3.50 do 8 dolarjev na teden. Delovni čas je trajal od 7. zjutraj do 3. popoldne. Potem pa je družba enostavno naznanila, da se bo delovni čas od tega in tega dne podaljšal za 2 uri, to je do 5. popoldne. Plača pa bo ostala ista. Delavci so vse to potrpeči, ker so se pač bali brezposelnosti. Naposled pa je družba naznanila četrti znižanje plač. To je bilo preveč in nastala je stavka.

V normalnih časih je mlajši pekarski delavec zaslužil povprečno 35 dolarjev na teden, sedaj pa dela za 8 dolarjev, in sicer od 9. dopoldne do 7. zvečer. Parkrat na teden pa pridejo večja naročila in se dela tedaj do 11. ali celo do 12. ponoči brez vsakega plačila za čezurno delo.

V mnogih primerih so delodajalci primorani znižati mezd, ker je večina izmed njih na robu propada. Kredit je umrčen in je mnogo podjetnikov popolnoma obubožalo. Bada se je pričela širiti tudi že po hišah nekdanjih bogatinov. Milijonska premoženja v vrednostnih papirjih so uničena in so milijoni ljudi, ki so bili še pred enim letom premožni, nekateri celo bogati, sedaj na beraški palici. Bogastvo dežele pa se vedno bolj koncentrirava v rokah vedno manjše skupine finančnih diktatorjev. Na

ga. To je splošno pravilo. Zato ste čitali ogromne številke, ki predstavljajo današnje srednješolsko mladino. Te številke so letos še narastle. Zato pa ste tudi čitali, da je šel med navadne delavce absolutno srednje šole, ker drugače ni prišel do kruha. To ni nič nečastnega, nasprotno: bilo bi le žele, da bi se tudi pri nas uveljavilo ameriško geslo, da je vsako delo častno.

Zahteva, da bi se srednja šola prilagodila življenju tako, da bi »pri iskanju dela ne bila manj koristna kakor katerikoli drugo opravilo«, se ne da izpolniti. Šola izobražuje in razvija umske in duševne zmožnosti, ki se morajo pokazati tudi v prakti, če jih študent ima. Zato je n. pr. opravljeno, da se za nekatere obrti zahteva nižja srednja šola ali mala maturata. Delo in učenje v šoli, čeprav se zdi neprijetno, — je vendar le vaja duha in mišljenja, ki se ne sme podcenjevati. Seveda: za netalesiranega otroka je tudi to izgubljen čas. Zanj bi bila boljše praksa v kakem drugem opravilu; dvakrat boljše: prvič bi bil srečnejši s svojim poklicem, drugič bi ne bil v napotje onim, ki jim je določena druga pot.

Gotovo je, da danes stoji vsa Evropa pred problemom: kam s preobilico inteligence? (Besedo »inteligence« rabimo tu v navadnem pomenu besede, kajti inteligent si bo znal vedno pomagati; njegov lastni talent mu bo odkazal tisto delo v življenju, za katero je poklican. »Inteligence« se pri nas smatra vse, kar ni delavec; treba pa bo s časom izpremeniti to naše mnenje. Inteligence ni samo v tej »inteligenciji. To je inteligence papirnatih izpričeval

Nogometno državno prvenstvo

Danes 21. t. m. ob 17.30 — Igrišče Ilirije

Viktorija (Zagreb) : Ilirija

Predtekma ob 16.: SK Reka : Korotan (Lanjanj).

Ob vsakem vremenu!

11077

par denarnih mogotcev pride po nekod nad sto milijonov beračev.

Vsega tega pa ne preživljajo morda po-

voini priseljenci, temveč že davno »ameri-

kanizirani« Slovenci.

Obrtniki svojim odjemalcem

Ljubljana, 20. avgusta.

Zastoj v gospodarstvu, predvsem pa v denarstvu, s katerim je padla ne le potreba konzumenta, temveč prav tako proizvajalna moč producenta, sili našega obrtnika k temu, da apelira na svoje odjemalce, naj redno vrše svoje plačilne obveznosti napram dobavitelju-obrtniku. On jedva še vzdržuje pod pezo razmer svoj aparat, tako z ozirom na produktivno moč, kakor tudi z ozirom na zaposlitev delovnega osebja.

Obrtništvo je do sedaj kreditiralo svojim konzumentom ogromne zneske in s tem pokazalo svojo najboljšo voljo, pokliski potov in sredstva iz nevzdržnih razmer pomanjkanja gotovine in naročil.

Nasprotno pa apelira zato tudi na dobro voljo konzumenta, da ne zavičuje po nepotrebnem, izrabljajoč obstoječe prilike, rednih plačil obrtništva, ker s tem škoduje ne le obrtniku, temveč tudi vsem onim, ki so gospodarsko in eksistenco navezani na ročno delo, a slednjič pa tudi sebi.

Objavljajoč prednje, opozarjamo na gornji poziv vse naše občinstvo in naročnike, prosimo za upoštevanje njegove vsebine v dobri veri, da nečejo težkega gospodarskega položaja obrtnika še poslabšati. Društvo jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani.

Bučka in Bučanci

Bučka, sredi avgusta.

V občini Bučka je 257 hiš. Gospodarstvo teh posestev je jako revno, saj tri petine gospodarjev ne premorejo več kakor hektar zemlje. Pred nekaj tedni je gavčni sizerjevalec rubil po občini. Preko dve tretjini davkoplačevalcev nista plačala davka za lansko leto. Večji, premožnejši posestniki so dali neki takoj, neki pozneje potrebno vsoto na račun, ostanek pa čaka boljših časov. Manjši posestniki pa s strahom gledajo v bodočnost in ob nedeljah po maši tesnega srca poslušajo, če bo občinski klicar povedal, da bo zopet kaj prodano na dražbi. Kje vzeti denar?

Vinogradništvo? Že lanska huda toča je zelo kvarno vplivala na razvoj ocesa na trti; nizka temperatura zadnje zime je mnogo trt uničila, poleg tega je bilo pomladno še mrzlo vreme, da so trte šele v maju pričele zeleneti. Zaradi je bilo v silno veliki množini, ali bil je jako slab, ker mu je hladno vreme oviralo rast. Ko je sredi junija pritisnila vročina, je bilo sredi, da se bo pridelale zelo popravil, vsi znaki so govorili, da bo v tem letu grozdja dovolj. Človek obrača, Bog obrne! Ko je grozdje pričelo cvesti, je začelo deževati. Nepretrgano tridnevno deževanje je povzročilo, da se je cvetoče grozdje večinoma osipalo in sedaj od trte na mnogih mestih molijo prazni peclji. Le prav zgodnje in zelo pozne vrste so dobro odcvetele. V zadnjih dnevih se je pa pričela širiti plesen in grozi uničiti lepo obetajoče grozdje, posebno zlahtno vrsto. Treba bo zopet zvepelti. Najlepše pa se drži trta, ki je cepljena na divjo šmarnico. Ta je zgodaj odcvetela, ima zelo močno rast, da se očitno vidi, da je znatno odpornejša proti trtnim boleznim.

Zetev je letos slaba, še slabši pridelatek. Zaradi megle v juniju je pšenico zelo strlirja, da je mnogo drobnejša kakor navadno. Pri pšenici ni priti polovice pričakovane pridelke. Prav tako je z ječmenom. Najbolje je obrodila riž. Kmetje pa so je malo posejali, ker je zadnja tri leta tako slabo obrodila. Oves je zelo lep, prav tako bo letos mnogo prosa. Proti vsemu pričakovanju je trdno upati, da se bo letos izvrstno obnesla koruza, kajti že celih 10 let ni obetalo tako lepo. Krompir je zelo debel, ali v poslednjem tednu se opaja, da je kar po celih 100 kv. metrov s krompirjem sejaneja prostora suho bilje, v zemlji pa uvelji gomolji. Ta bolezen je uničila krompir tudi lani. Zaradi suše bo tudi fižola malo.

Češenj ni bilo nič, hrušk in jabolk tudi

ne bo; kolikor je pač sadja lani bilo preveč, toliko ga je letos premalo. Edino češpelj bo letos mnogo. Lahko rečemo, da bo rekordna letina. Orehov je srednje veliko. Divjih lesnikov pa je toliko, da ljudje še ne pomnijo takega leta, ko se veje kar šibijo pod debelim lesniki. Zaradi suše tudi gobe ne rastejo. Čebele so se zelo razmnožile. V pomladni paši je bilo menda dovolj Kostonjevega meda se je precej nabralo, ker je paša trajala 11 dni. Če bo sedaj več dežja, bodo nanesele v ajdovi paši obilo medu. Pripomnimo naj, da so letos umetni panji nekoliko slabši, kakor kranjiči.

Lanskega vinskega pridelka je še dovolj po kletih. Vino je zelo dobro, ali kupcev ni. Kmetje ga pišejo kakor vodo, po dva dinarja liter si ga lahko vsak privošč. S tem se zelo pospešuje pijančevanje, fantovski pretepi niso redki. Zadnji čas pa se pijanci v okolici lasajo tudi ob delavnih. Pridite vendar vsinki kupci kupovat v Bučko! Izletniki, posetite vsaj enkrat idilični kraj Bučko in vedno vas bo vleklo nazaj. Saj konec koncev vendar nismo hudobni. Od Novega mesta do Škocijana voz redno avtobus, od Škocijana do Bučke pa je samo 2 km hoda. Sveži zrak, krasen razgled na široko Krško polje in bajne Gorjance in skromna gostilniška postrežba bo nudila vsakemu izletniku prijetno zadovoljstvo.

Zakoni z enim otrokom

Beograd, v avgustu.

Beograščanke so pač rade lepe in v tej želji po ohranitvi lepote nadkričujejo menda celo Francozino, Parižanko, pri katerih je baje vendarle še v veljavi zakon s dvema otrokoma. Da pa marsikatera Beograščanka — tu ne gre samo za tiste, ki kot omožene žene sede po pisarnah najpogostejši brez prave potrebe, temveč samo zato, da se lažje boji čisto otroba — raje ostaja popolnoma brez otrok, se pa tudi zelo, zelo opaja v beograjski družbi. Mlada gospa je tako pač bolj svobodna in lahko ves svoj čas posveča sebi. Največ zakonskih dvojic v Beogradu pa ima samo po enega otroka.

Lansko leto je bilo v vseh beograjskih cerkvah vpisanih 4121 novorojencev in jih je bilo med njimi 1554 prvencev, torej 37.7 odstotka. Druščkov je bilo 982 (32.82 odstotka), tretjčkov je bilo ne celih 14 odstotkov, samo 563, četrtčkov 423 (12.36 odstotka), petičkov 218 (5.29 odst.), šestičkov 169 (4.10 odstotka), sedmičkov 69, osemničkov pa 36. Devetnička, ki prinaša osvoboditev davkov, so dobili v 17 rodbinah, a desetnička, ki mu danes noda par res lahko nalaga »pot v svet«, so dobili v 16 rodbinah.

Zanimiva je ta statistika po veroizpovedi. V pravoslavni cerkvi je bilo krščanih 3217 otrok, in sicer 1190 prvencev, potem pa po vrsti 784, 464, 264, 191, 142, 62, 34, 15, 14, enajstčkov in več 14.

Katoliško krščanih otrok je bilo 630, med njimi prvencev 287, dalje pa 153, 83, 45, 23, 18, 4, 2, 1.

Pri židih obeh ločin, češkanško in sardarske je bilo zabeleženo 101 rojstvo. Prvencov je bilo 48, druščkov 28, tretjčkov in četrtčkov po 9, petičkov in šestičkov skupaj 7. Rodbin s več otroki ni bilo.

Pri protestantih je bilo med 48 novorojenih 23 prvencev.

Za muslimane in budiste ni takih podatkov. Za 59 novorojencev gornjih veroizpovedi pa se ni moglo dognati, kateri otrok po vrsti je v družini novorojenec.

Naj se pa številke obračajo kakorkoli, gleda vsepovsod iz njih dejstvo, da naša prestolnica teži za zakonom s enim otrokom, kar nikakor ni najboljšo poročilo za njen bodoči redni razvoj. Res je, da se v Beogradu zabeležuje ogromen dotok raznovrstnejšega življa iz vse države, priseljevanje, ki skokoma dviga število prestolnice prebivalstva, toda gornja statistika dokazuje, da se priseljenci le prehitro prilagajajo v tem pogledu prestolničnemu meščanstvu, ki postaja od leta do leta manj plodovit. Beograd tako postaja dejanski velemestni moloh, ki na eni strani s svojimi neugodnimi socialnimi razmerami, na drugi strani pa — kar odkrito povedano — z nečimernostjo svojega žensstva od leta do leta požira več zaroda.

da se od šole ne sme pričakovati nemogoče. Šola ni praksa ampak šola. Šola vzgaja človeka in ga pripravlja za življenje, ker razvija njegove duševne zmožnosti, a ne more nikomur poskrbeti kruha. To je stvar vsakega posameznika. Država vzdržuje šolstvo, da nudi vsem državljanom priliko do izobrazbe, ne more pa prevzeti obveznosti, da bi morala dati službo vsem taks, ko dovrše šole. Stvar državljanov je, da si izberejo prave šole in dajo svojim otrokom ono izobrazbo, odnosno jih pripravijo za oni poklic, ki ga v otroku slutijo.

Iz vsega bi sledilo za nas:

1. V dravski banovini imamo dovolj razvito in razdeljeno šolstvo, da damo vsakemu otroku primerno izobrazbo.

2. Zato ne sili otroka v tiste šole, v katere ne spada! Ne vzgajaj v otroku napačnih nazorov o življenju in šoli! Skušaj čim prej spoznati njegove zmožnosti!

3. Uničujemo v mladini napačne nazore »gospodije«, »brezdelje« itd. in vzgajamo v nji pravi misel in ljubezen za delo in življenje, vero vase in v zmago lastnih sil.

4. Ne pričakujemo od šole in države nemogočega: nimata dovolj služb za vse; brezposelnost je na pohodu; a za pridnega in zmožnega človeka bo povsod kruha dovolj. Zato je treba nove, moderne, praktične vzgoje samostojnega človeka.

Prihodni teden se začne tako zvan pravnimi izpiti. Poznamo skrbni staršev. A prav je, da pri tem mislimo tudi, da šola ni vse. Otroci in njegova bodočnost — to je glavno.

Dr. I. L.

V Tavčarjevem kraju

Poljane, sredi avgusta.

V kraju, ki iz njega pošilja ne nepretrgane vrstice, je tujski promet šele v začetkih. Sem se niso zašli turisti velikega stila in mondeni letoviščarji. Namestu jazz-band se ob večerih ljubko oglašajo domača harmonika in gostje se ne branijo idiličnega posedenja na zeleni trati. Ni ničesar, kar bi bilo pretirano originalno, ničesar, kar bi kričalo in dražilo razvajene živce. Vse je tako, kakršno mora biti: nenarejeno, naravno, skoraj nedotaknjeno od tega, kar tako očitno pretvarja in potvrdja Gorenjsko. In vendar so tu že prve vabljive tujsko-prometne postojanke, — toda o tem malo pozneje. Pišem zato, ker je v Poljanski dolini mnogo miru, zelene tišine, pristne lepote in literarnih spominov na Ivana Tavčarja.

Tavčar je ves Poljanec in njegovo delo je trdnost povezano s to pokrajino in njenim prebivalstvom. Iz zdravih kmečkih tal, ki so

vrnili svet, in je zato ohranila v svojem videzu in v svojem ljudstvu patriarhalnih nadih. Gospodarsko sta jo držala pokonci dva trdna produktivna vira: les in živinoreja. Na njeni cesti je bilo nekoč mnogo prometnega vrvenja, zakaj preko Idrije je držala pot k morju, v Trst. Izpremenjene gospodarske in prometne razmere so se zasukale v njeno škodo, po veliki vojni je postala majhna krajina in po njeni vijugasti cesti se zdaj zibljejo avtobusi in tovorni avtomobili, ki vozijo tja do Zirov. Previšek prebivalstva je dohitel odtok v svet, osobito v Ameriko. Prava kriza — mi je dejal nekoč — šele pride, ko bo došel sedanji rod, ki mu vedno bolj strižejo peruti in zapirajo svet. Les in živina sta morda za daljšo dobo prenehala ustvarjati oni previšek, ki ga imenujemo blagostanje; treba bo najti še kak izdatnejši vir. In tu so se nekateri spomnili tujskega prometa, ki je ne-

dala tudi slikarski rod Subicev, ni pognal sarno na Visoko, stari grad Kalanov, marveč tudi visoko v slovensko književnost in politiko. Nekež bodo tu vse drugače kakor danes odkrivali s Tavčarjem v roki sledove starega življenja, ki se zdaj počasi, zbegano in splašeno od motornih obratov današnjega časa umika v grobove in spomine. Vrednost teh lokalno barvitih in značilnih momentov v Tavčarjevih spisih bo tem večja, čim bolj nas bo čas oddaljeval od Tavčarja — človeka. Bolj ko se zblížujemo s Poljanami in poglabljamo v njihov zeleni mir, bolj opazujemo pokrajinsko liriko v Tavčarjevih spisih, skrito pod debelim nametom njegovega pripovednega patosa in epigonskih manir. Pišem v hiši, ki res da vonja po svežem, malce vlažnem apnu, ki pa o nji pravi živi leksikon za te kraje, gospod Lovrenčič Perko, da je bila prizorišče Tavčarjeve novele »Vita vitae meae«. Kaj čuda torej, da sem v sosesčini Visokega (»Visoška kronika«), v Tavčarjevi rojstni vasi, pod loškim pogorjem z njegovimi kmetijami na visokih vrhah, pod temenom valovitega zrelga ovsca, tako poln Tavčarja, epika Poljanske doline.

Toda dovolj je literature: pomenimo se kaj o življenju in posebej še o tujsko-prometnih izkušnjah. Poljansko dolino sta po svoje izoblikovali narava in človeka zgodovina. Narava je ni obdarila z nikakimi posebnostmi; dala ji je značaj velikega geološkega žleba, ki sega od Skofje Loke proti Zirov in tvori s svojo čisto Poljansko mejo med Alpami in Polhograjskimi Dolinami. Poglavitni sestavini njenega klimatskega in estetskega značaja sta gozd in voda; sosedni gozda pa so travniki, ki izpopolnjujejo pokrajino zeleni, očem in nerazvajanemu duhu tolikanj prijetni krajinski obraz Poljanske doline. Zgodovinsko je bila ta idilična dolina v zavetju viharovnih dogodkov, ki so

kaka »klimatsko-estetska industrija« s sezonskim obratom.

Ze pred 2 do 3 leti so prvi letoviščarji odkrili blagodejni mir in zeleno lenoto Poljanske doline. Sorh v Gorenji vasi in Tavčar v Poljanah sta postala tujsko-prometna pionirja in vsi znaki kažejo, da sta na pravi poti. Poljanska dolina ne bo morda nikdar »v modu«, kakor je n. pr. blejski kot že sedaj, a to je, dopustite, njena prednost. Zakaj v ta zeleni mir se bodo vedno zatekali oni, ki se hočejo udobno in »neženirano« odpočiti. Voda Poljansčice je čista in prozorna do dna, topla in vabljiva kakor travniki njenege obrežja, v gozdove vodijo dolge in jasne steze, z vrhov se odpirajo široki razgledi. Vse je tako sanjavo in vendar vedro, veselo, polno sonca in osvežujočega zraka. Taka je vsa dolina, a njeno središče so Poljane, idilična vas alpskega stila, stara in vendar čista, z zuborečim potokom, z odprtimi dolinami, kjer vlada nad gozdovi in tratami plešasti Blegoš.

Mladi podjetni nečak avtorja »Visoške kronike« Joža Tavčar je v tej poljanski idili pogumno otvoril cenen in dober letoviški pension. Ze letos so tu prebili svoje počitnice ugledni gostje iz Ljubljane, pa celo iz Dalmacije in Bosne. Prišlo se je življenje, ki je za to vas novo, docela svojsko in v svojih začetkih mnogo obetajoče: Poljane, nov tujsko-prometni kraj! Evo, to je cmelna vredna sprememba v »patriarhalnem kraju Tavčarjevih novel in romanov. Pogoji zanj so dani v naravi, jamstvo v podjetnosti. Nič velikega in izvirnega vam ne morem sporočiti iz te zelene tišine. Samo to: prišlo je to novo poglavje v lokalni poljanski zgodovini. Vse drugo z željo za dober uspeh prepustimo domaćinom. Vsi, ki smo bili letos deležni poljanskega, mnogo obetajočih letoviščarskih začetkov, se bomo radi spomnili tople, zelene idile.

Tragična smrt narodnega delavca

V spomin vzorno delavnemu prosvetitelju Felicijanu

V Gračanici pri Dobroju je 15. t. m. utonil podpredsednik finančne kontrole gospod Zmagoslav Felicijan. Pokojnik, ki je doživel šele svoje 26. leto, je vsa zadnja leta svojega življenja žrtvoval narodu in državi. Če kdo, zasluži ta mladi nacionalni delavec, da se ga spomnimo s par besedami, četudi je bil kot skromen in tih delavec največji sovražnik javnih pohval.

Rodil se je 1906 v Gornjem gradu. V rani mladosti je prišel na Vič, kjer je do preganjanja in preemestitve v druge kraje

za vse sam zanimal. To ga je pri narodu priljubilo.

Pokojnik je bil na vseh svojih službenih mestih izredno priljubljen kot dober govornik (svojčasno je absolvirao politično šolo v Ljubljani), igralec, sportnik in družabnik. V Rogoševih (Prekmurje) je bil stalni dopisnik za »Domovino« in »Jutro« ter se tudi v »vnuem« udeleževal pri razširjanju našega časopisa. Zato je prejel od »Domovine« dvakrat knjižno nagrado.

Po službeni potrebi je bil pred dobrimi tremi meseci prestavljen v Gračanico pri Dobroju v Bosni. Komaj tri mesece je bil tam, pa je že postal dober znanec in prijatelj vseh. Sredi največjega razmaha in mladostnega poleta so bila strta krila mlademu Sokolu. Kakor povsod, tudi na novem službenem mestu ni počival. Njegov veličasten pogreb je živo pričal o njegovi priljubljenosti med brati Bosanci. Bili so pri pogrebu katoličani, pravoslavni, muslimani in židje. Ob grobu so se od njega poslovili štirje govorniki, med prvimi mestni načelnik, ki je slavil pokojnika kot vzor narodnjaka, ki je vse svoje mlade sile posvetil narodu; dejal je govornik, da je bil pokojnik komaj tri mesece mod najmi, pa so ga vsi vzljubili kot brata in ga kot takega imeli nad vse radi. Katoliški župnik je imel tudi polno prirsčnih besed za žrtev reke Gračanice. Stavil je za vzor skromnosti in požrtvovalnosti. Njegov staršina se je tudi poslovil na grobu in tožil o veliki izgubi, katero bo težko prenašal, ker mu je bil pokojnik desna roka v pisarni in ga je vzljubil kakor lastnega sina. Predsednik Sportnega društva »Bosance« se je poslovil od drugega sodelavca, ki je prinesel življenje v društvo. Na nesrečni dan je imel »Bosance« plavalne tekme, pri katerih je sodeloval tudi pokojnik. Po tekmi pa se je hotel še nekoliko okopati in ga je pri tem zadel arina kap. Storilo se je vse za njegovo rešitev, a usoda je hotela drugače. Po mladi žrtvi plavalnega sporta bo žalovalo društvo »Bosance«, ki je na tako tragičen način izgubilo najboljšega sodelavca. Tudi zastopnik Sokola se je poslovil od brata Slovanca, ki je prinesel luč prosvete v Gračanico, in si tu strl peroti. Ob grobu ni bilo človeka, ki ga ne bi ganile besede govornikov in so bile vsa očesa rosna.

Mladi Felicijan je zapustil doma potro mamico in očeta, upokojenega železniškega uradnika, zvestega prijatelja »Jutra« g. Antona Felicijana, ki biva Pod Rožnikom št. 42, brata in sestre. Družina je vsa vzgojena v strogo nacionalnem duhu in jo je ta nesreča toliko bolj potrla, ker je mladi član družine odšel od doma preganjan po onih, ki imajo na jeziku odpustanje in mi-

lost. Dragi naš Zmagoslav! Vsem, ki smo Te poznali, je hudo, da se nismo mogli posloviti od Tebe. Posebno hudo je nam iz vrst narodnih delavcev, katerim si posvetil svoje mlade moči in ustanovil podružnico na Viču. Nedavno tega si nam še pisal, da upaš na boljše čase, ko se zopet vidimo in ko boš zopet zastavil plug v trdo ledino ter pričel orati. Nisi dočkal bolj-ših časov na tej zemlji, prej si nas zapustil. Odšel si brez slovesa in pozdrava od nas in to nas boli. Naj bodo Te besede naslovljene Tebi v slovo od vseh Tvojih prijateljev. Narodna strokovna zveza Te ohrani v častnem in trajnem spominu. Počivaj mirno in sladko svoj sen v bratski zemlji Bosne ponosno. Za vse Tvoje delo: hvala!

V. K.

Čarobni prstan, ki pričara ljubčka

Putuj, 20. avgusta.

V gozdovih v bližini Hajdine se je v zadnjem času naselilo nekaj cigancov, ki se izkušajo na vse mogoče načine preživljati. Dne 18. t. m. je prišla v mesto ciganka Rozalija Horvatova, doma iz Braunšvajga pri Cirkovcih. Naletela je na neko mlado gospodično ter se ji ponudila za prerokovanje iz kart. Mlada gospodična si je dala od ciganke natveziti, da ima nekega fanta, s katerim pa starši niso zadovoljni. Pri tem jo je ciganka tako premočila, da ji je izvalila lep zlat prstan, vreden 450 Din, češ, da ji bo s tem prstanom pričarala fanta. Dala ji je tudi neko koreninico z naročilom, naj jo nosi vedno pri sebi in da bo dosegla z njo vse, karkoli si bo želela. Mladenka je dala ciganki še 10 Din, nakar ji je ciganka naročila, naj pride po prstan zvečer na Hajdino k nekemu mlinu in da naj prinese s seboj denar.

Mladenka je pa pozneje zadevo naznaila ptujskim orožnikom, ki so ciganko aretirali in jo po priznanju oddali v sodne zapore. Prstan se je k sreči še našel pri njej. Nerazumljivo pa je, kako morejo mestni ljudje verjeti v take bedaste vraže.

Fantje so odgnali maskirane roparje

Zavrč, 20. avgusta.

Na Marijin praznik kmalu po polnoči je obkolilo hišo posestnika po domače Matoka v Zavrču pet roparjev, ki so bili maskirani s črno barvo po obrazu. Trije so oprezali okoli oglov in po dvorišču, dva pa sta stala na straži ob cesti, ko so začeli vdirati pri vratih so po cesti iz Hrastovca prispeli domači fantje, katerih so se roparji prestrašili in zbežali. Zaradi ropota so se zbudili domači, ki so sprčo jasne mesečne noči videli skozi okna bežeče nepridiprave.

Dobro kilometer v smeri proti Lovrenčam so najbrže isti lopovi pri posestniku po domače Jesihu ukradli enega purana in tri kokoši.

Opravičen je sum, da so dejanje storili cigani, ki so bili dan poprej v okolici v Zavrču, a so drugega dne izginili. Ker so bili ti cigani zelo ozgani od sonca, ni izključeno, da so se zaradi tega videli ponoči kot namazani s črno barvo.

Sezona še ne gre h kraju

Ne loči nas nič več mnogo časa od onega dne, ko bo Kranjska gora praznovala štiridesetletnico, kar se je definitivno odločila, da se pridruži Bledu in Bohinjmu, ki sta bila že tedaj na glasu kot izborna letoviška kraja. Ta korak je bil težak in njen sklep na videz neizvršljiv, ker Kranjska gora ni premogla ničesar, kar lahko zahteva celo najprimitivnejši tujski promet. Saj ni razpolagala niti z eno tujsko sobo, a o prehrani tujcev ni moglo biti niti govora. Začetek je bil tedaj manj nego skromen, a ker ga je navduševala resna volja in še bolj energičen nastop poedincev, ni mogel ostati brez učinka. Cela generacija je morala napeti vse sile in se skoro izčrpati, da uživa druga generacija sadove, ki jih prinaša dandanes tujski promet vprav Kranjski gori v obilni meri. Štirideset let je v človeškem življenju dolga doba, a vendar je hitro minila. Marsikaj se je izpremenilo in prevrglo. Kranjska gora ni več pozabljeno selo, vzpeša se je na mesto največjega letovišča v naši državi. Seveda, z Bledom ne bo mogla nikoli konkurirati, za kaj takega je ne usposablja niti njena naravna lega, ker se ne bo mogla in niti ne smela potegovati za naslov zdravilišča.

V stremiljenju, da bi se vedno bolj izpopolnjevala kot sodobno letovišče, pa je Kranjska gora skoro pozabila na prvo stvar, za katero jo je odobrila narava sama — na turistiko. Skromna vas se je preobrazila v dokaj reprezentativno mestece, ki je na videz še precej razkropano, a bi se dalo s par energičnimi potezami strniti v lepo, učinkovito celoto, katere bi bil naš turističev svet samo vesel, saj so njegovi interesi do Kranjske gore mnogo večji nego letoviščarski. Čeprav je v Kranjski gori splošna turističeva tendenca v zadnjih letih stopila nekoliko v ozadje, se vendar še opaža, da pri posameznikih igra ta turistika in njen podvig še dosti važno vlogo. Za primer omenjamo samo novi Černetov planinski restavrant, katerega pritičije je popolnoma posvečeno turistovskim in smučarskim družbam, ker je tako dobro urejeno, da se čuti človek kakor v planinskem domu, kjer ne manjka niti sijajnega razgleda.

Ob izvanrednem početnem vremenu se letos sezona še ne nagiblje h kraju. Jesen se sicer polahko ogleduje v nočeh čez gore in po malom vzemirja brezskrbno goste. Bilanca letošnjega tujskega prometa pa se krčevito odlepa lanske sezone. Čeprav je v vsem ne bo mogla popolnoma potolči, jo bo vendar visoko nadkriljevala v moralnem pogledu, kar samo podčrtava važnost letovišča, ki kljub raznim neprilikam v današnji svetovni zmedeni vendarle preživlja sijajno sezono. Prebitek v frekvenčnih tabelah bi pač ne izostal, če bi se v lepem septembru nadaljevala posezona. A žal, te pa naše letovišče do sedaj še ni poznalo. Treba jo bo ustvariti.

Letovanje v Smučarskem domu

Slatna, 20. avgusta.

Maloparadokšno se čuje, res je pa vendarle: letovišče v Smučarskem domu. Glejte, bilo je treba enega samega poletja in že se je premenilo izkazalo, da je Smučarski dom Ilirije na Planici postavljen v takšen raj, kjer je vse leto lepo, da nikjer drugod tako. Ko je splahnela v pozni pomladi bela odeja po tistih planotah, kjer so se pozimi gibal in prekuvali neokretni početniki zimskega rogovljenja in se je sneg naglo umikal kakor sovražna vojska po porazu za prepade onkraj Tamarja, je s soncem vzkliko na Slatni in v Domu novo življenje. Kmalu po Veliki noči so se pričela popravila odnosno dopolnitve, da se je Smučarski dom lahko za poletno sezono predstavil tak, kakor so ga želeli požrtvovalni graditelji in — letoviščarji. Stene so ometane, v sobah se je vse uredilo na moč lično, okusno in higienično. V njih je na razpolago hladna in topla voda. Tik poleg doma so uredili betoniran bazen v premeru 4x10 m, da lahko kopalec kar v plavalni obleki smukne iz sobe naravnost v vodo. Po zgledu ilirijanskega kopališča v Ljubljani je tudi tu urejeno sončišče, zraven pa so hladilne prhe, da se nebeško, mlo božajoče ali vendar tudi opasno planinsko sonce ne zajé v nežno polt.

Če za koga, velja baš za Smučarski dom na Slatni: kar je dobrega, ne potrebuje bučne reklame. Že v juliju je bilo vse polno in in odtlej stalno zaseden ves Dom, ki lahko daje prostora okrog 35 stalnim letoviščarjem. Še skupna ležišča so preurejena v male sobice, da sližijo kupejem spalnega vagona. Gostje so prišli iz najrazličnejših krajev države, tako razen iz Ljubljane zla-

stij iz Beograda, Zagreba, Osijeka in od drugod. Le vprašajte jih, kako so zadovoljni. Pa tega kar ni treba, ko se vendar ve, da je oskrbnik Janez Bitenc in da je kuhinja v oskrbi njegove soproge. Po 55 do 60 Din dnevno plačujejo letoviščarji ves pension, ki pa je za res gosposki. Seveda prihajajo na idilično Slatno tudi mnogi izletniki in turisti, ki jih vodi pot dalje na Jalovec in preko Slemenca na Vršič. Za to je na razpolago spodnje skupno ležišče, da glede prenočišča nikdo ne pride v zadrego. Nebeško lepa je ob sedanjih krasnih dnevih ta pokrajina. Izprehodi vodijo skozi dva lepa gozdiča, pa dalje v Tamar in k Belopeškem jezerom. Kdor si hoče privoščiti krajšo turo, pohiti k izviru Nadiže, na Petelinjek, na Peč, na Podkorensko sedlo ali pa počez v Kranjsko goro. Otroci imajo svoj raj na travniku, ki jim je prepuščen v popolnoma svobodni direndi. Zdej je do Doma speljana tudi avtomobilska cesta in so obiski avtomobilistov skoro na dnevnem redu, zlasti pa jih ne manjka ob nedeljah. Pot je taka, da prenese tudi avtobuse.

Smučarski dom na Slatni je med letovišči ena tistih redkih izjem, ki ima sezono vse leto. Lahko si predstavljate, kako vabljiva in slikovita bo v teh krajih jesen. Prihitiite morda v septembru sem gori pogledat. A potem, po mesecih, ki bo tuđ jesen utonila in bo zima zamahnila na široko in bo vse zdaj tako sočno zelene trate in gozdove pregrnila s svojim belim plaščem, tedaj se bodo spet vzdrmale zimске bačke in hačke in bo sedanje letovišče na Slatni znova v popolnem pomenu besede uveljavljalo svoje ime: Smučarski dom.

Srebrni jubilej žabniških gasilcev

Zabnica, 20. avgusta.

Vrli žabniški gasilci so praznovali preteklo nedeljo trojno slavo: 25-letnico, blagoslovitev nove motorne brigadne in odklovanje 20 zaslužnih gasilcev. Prostrana vas se je za pomembni praznik okrasila z mlaji, trobojnicami in cvetjem. Društvena godba na pihala je priredila zgodaj zjutraj budnico, popoldne pa se je vršil sprejem številnih gostov in okoliških društev pred Gasilskim domom. Ob 15. uri je na bližnji trati otvoril slavnost domači načelnik g. Peter Štifer in pozdravil vse prijatelje, ki so prihili na slavnost. Če-

in izročili kumici ge. Šiferjevi šopek cvetja. Slavnost je bila tako zaključena in po vasi se je razvil na veselični prostor lep spreved fantov in deklet v narodnih nošah, šolske mladine in okoliških in domačih gasilcev. Pri domači zabavi ki se je nato razvila, je neumorno svirala društvena godba, ki jo vodi g. Anton Vrhovnik.

Zabniško gasilsko društvo je bilo ustanovljeno l. 1907. na pobudo kmetijskih gospodarjev. Za ustanovitev sta se zlasti zavzela predsednik g. Janko Hafner in takratni upravitelj šole g. Franc Keržič,

Skupina brhkih deklet v narodni noši in fantov konjenikov.

stiske starološke občine je prinesel njen župan g. Anton Hafner, za Gasilsko zvezo je govoril šolski upravitelj g. Zdravko Mikuz in za škofjelosko gasilsko župo načelnik g. Ivan Kavčič. Takoj zatem je zvezni delegat izročil 20 žabniškim gasilcem, ki so vseh 25 let zvesto delovali v društvu, zvezno odklovanje. G. Mikuz se je spomnil Nj. Vel. kralja in godba je zaigrala državno himno. Žabniški šolski upravitelj g. Drago Kavčič je očrtal zgodovino društva in je poudaril vztrajnost zaslužnih odklovancev. Motoriko je blagoslovil domači župnik, g. Josip Verce, ki je imel na zbrane lep nagovor. Ob tej priliki sta dve šolski učenci deklamirali

Vremenski pregled

Prva polovica avgusta se je odlikovala po izredno stanovitnem lepem vremenu, ki je združeno z veliko vročino ter marsikje tudi že s prav hudo sušo. Tako vreme je pričelo prav za prav že v zadnjih dneh julija in tako so se, ako vzamemo celoto, izpolnile želje, da ne rečemo napovedi onih, ki se nadejajo redko lepega vremena in drugi polovici poletja, če je prvi del poletnih tednov, zlasti julij preveč oblagodaren z dežjem. Letos se je zgodilo točno tako; za razmeroma deževnim in hladnim junijem ter julijem, ki pa sta bila umerjena kakor nalašč za rastna polja in travnike, je nastopilo stanovitno lepo vreme, ki se je pri nas prekinilo mimogrede s kratkimi poletnimi nevihtami, po večini pa se vrstijo sončni dnevi brez prestanka. Vročina se stopnjuje čim dalje bolj in na bolj peskoviti ter prodnih in peščenih, pa seveda kraških tleh se že v prav preteči obliki uveljavlja suša, presuho pa je zemlja sploh povsod.

Sončen vroč in suh avgust, kakor ga imamo letos, ni seveda nič izrednega. Na konci nam ga je visoki zračni tlak, ki se je razširil do nas od velike azorske antikleone, pa še preko naših krajev in srednje Evrope dalje na vzhod, tja čez Rusijo, ki je sedaj tudi pod gospodvom visokega zračnega pritiska, dasi ne tako trdno in stanovitno kakor južnozpadna Evropa.

Prav zveza z visokim zračnim tlakom nad Rusijo je ustvarila trdno osnovo za stanovitnost našega vremena; atlantske depresije, ki so poleti že same po sebi boljše, ne morejo prodrati na kontinent in njihovo delovanje ostane omejeno na severni ocean ter severno Evropo, kjer seveda o vročini in suši ni govora. Sploh se v vremenu severna Evropa sedaj popolnoma razlikuje od južne; meja med obema vremenskima tipoma poteka nekako čez Nemčijo in Poljsko; le na jugu vlada vročina in suša, severna polovica dobiva dovolj dežja, ima obilo oblačnih dni in je tudi za tamkajšnje razmere precej hladna. Rusija pa je že v vročem pasu, v Povolžju so temperature visoke kot na Sredozemskem morju; tu je seveda največja vročina v vsej Evropi, v nekaterih dnevih so imele rekord Sicilija, južna Italija in Dalmacija.

Sredi meseca se je vremenska situacija še utrdila, nad južno polovico Evrope je zračni pritisk še znatno narastel, nad severno pa se tudi ni znižal. In tako drži neprekinjeno območje visokega pritiska od stalnega azorskega središča čez evropski kontinent še tja čez Ural, povzročajoč povsod sončno pripeko, vročino in sušo. Proti zaključku tedna stoji gospodstvo velike antikleone še popolnoma trdno; kolikor se pregledajo znamenja dosedaj, mu vsaj takoj še ne preti konec.

Prizor iz impozantnega spreveda preteklo nedelje v Krškem

bil aktiven član vseh narodnih društev. Bil je pri Sokolu in Narodni strokovni zvezi katere podružnico je leta 1924 sam ustanovil in zbral okrog sebe gardo mladih zavednih delavcev. Ustanovil je v okviru NSZ tamburaški in dramski odsek in skrbel za napredek napredne mladine. To je bilo zanj pogubno. Takratne razdrapanje politične razmere so bile krive, da je bil parkrat klican na odgovor, češ, kako sme državni uslužbenec sodelovati v NSZ. Grozilo se mu je z odpustom in ker ni klonil, je bil tudi reduciran. Njegovi prijatelji so storili vse, da se krivica popravi, a moč in maščevalnost ljudi okrog SLS je bila v takratnih časih velika in ni se moglo odpušiti mlademu fantu, da sodeluje pri Sokolu in NSZ. Po dolgi trnjevi poti je uspelo reaktiviranje, vendar ne več v domačem kraju, moral je po svetu. Pot ga je zanesla v Prekmurje. Službo je nastopil v Rogoševih, kjer je zapustil najlepši spomin in kjer bodo gotovo žalovali za vrlim narodnim mladeničem. Kratko dobo, prebilo v Rogoševih, je posvetil svojemu narodu. Ustanovil je Sokola in pevsko društvo »Glas Prekmurja«, kakor tudi dramski odsek. Povsod je živo delal in se

Slatinske tablete za hujšanje odstranijo vsa preobilno tolažja in vas napravijo vitke, mladostne in lepe.

Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

Iz Maribora

a. Maturantke ženskega učiteljskega šolskega sester v Mariboru iz l. 1895. imajo 5. septembra ob 15. v hotelu »Merano« sestanek in vabijo tudi vse ostale kolegice, da se ga udeležijo.

Penzijonat učiteljskega doma v Mariboru

Kosarjeva ulica št. 41

se otvori 1. septembra.

Namenjen je dijakom učiteljstva in njihovemu sorodstvu. Sprejema pa tudi druge, v kolikor dopušta prostor. Zahtevajte prospekt!

11066

Dr. VARL VALENTIN

Špecialist za pljučne bolezni od 21. avgusta do 29. avgusta t. l. NE ORDINIRA 11070

a. Tovarna za impregniranje telefonskih drog in železniških pragov v Hočah je ponovno omejila obrat s 15. t. m. Odpovedala je delo okrog 70 delavcem. Vzrok redukcijam je pomanjkanje naročil.

Iz Kranja

r. Primorsko društvo »Zarja« - Kranj priredi danes ob 4. popoldne na vrtu g. Grajzerja na Primorskem pri Kranju veliko vrtno veselico z zanimivim zabavnim sporedom in plesom. Za jedila in pijačo je dobro preskrbljeno. A obilni udeležbi vabi odbor.

r. Siferski izpit sta napravili včeraj v Ljubljani ugledni kranjski gospod Jelko Holcharec in Greta Kocbekova. Čestitamo.

r. Kanalizacijska mesta. Mestna občina je kanalizirala del Rožne ulice in prečno ulico, ki veže Rožno ulico z Glavnim trgom.

Iz škofoje Loke

si. Propaganda za planine. V nedeljo 21. t. m. popoldne se bodo zbrali planinci škofoješkega okraja pri Balantu, da se pomenijo, kaj se še da storiti za procvit turistične in škofojeških planin. S sestankom bo združena planinska zabava, ki bo seveda dostopna vsakomur. Odbor SPD stoji pred velikimi nalogami. Še pred zimo bo treba ljubniško kočo dobro utrditi proti vremenskim nevarnostim. Stene bodo obili z eternitom, povečali bodo drvarnico in podaljšali streho, da bodo vse pritlikline na suhem, vdelali bodo dvojna okna. Notranjo opremo koče bodo uredili čim udobneje. V kratkem bo moralo pasti tudi nekaj drevev, ki zaslija pogled proti jugozapadu. Mnogo se razmišlja o izdatnejši propagandi. V doglednem času bo izšel zemljevid loških

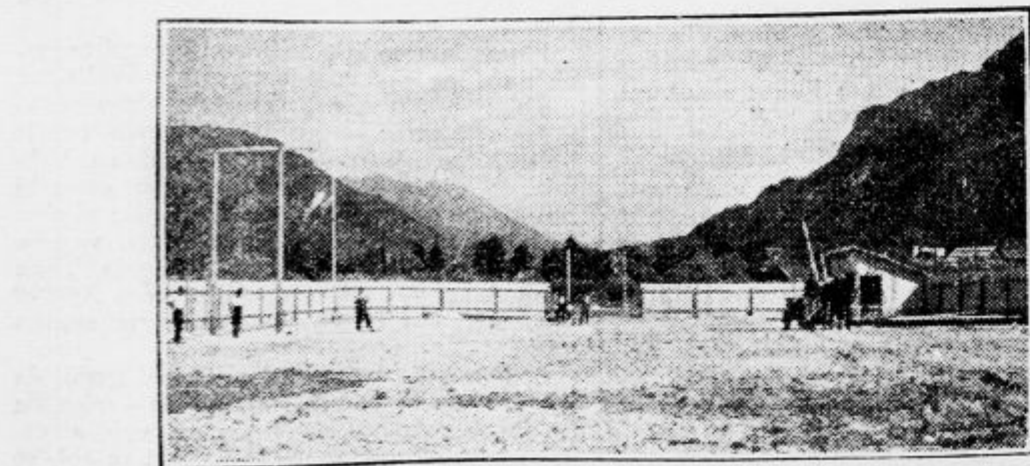
Pogreb Petra Pajka

Ljubljana, 20. avgusta

Spet je legel v prezgodnji grob eden naših mnogo obetajočih talentov. Pogreb mladega književnika Pera Pajka je bil danes ob 17.30 izpred mrtvašnice splošne bolnice, kjer se je zbrala lepa množica naših inteligentov, zlasti mlajša generacija, v prvi vrsti njegovi ožji tovariši, sošolci in književniki. Po blagoslovitvi krste

in cerkvenih opravilih so stopili v krog pokojnikov tovariši, akademiki ter mu zapeli v slovo žalostinko »Blagor mu«. Takoj nato se je razvil po Zaloški cesti žalni sprevod. Za križem sta nosila uslužbenca Pogrebnege zavoda dva prelepa venca z belimi trakovi. Venca sta bila poklonjena pokojniku od sošolcev in pa od zalozbe »Modre ptice«, pri kateri je Pajk veliko sodeloval. Tudi na mrtvaškem vozu je bilo položanih veliko lepih vencev, naklonjenih od pokojnikov so-

Otvoritev letnega telovadišča v Mojstrani

Danes bo v Mojstrani okoliški zlet v zvezi s slavnostno otvoritvijo letnega telovadišča, katero je članstvo s kulukom vzorno uredilo. Telovadišče, ki meri 3000 kvadratnih metrov, je eno največjih v gorenjski sokolski župi in ima lepo sončno lego ob Savini strugi. Pred nastopom se bo formaliziral izpred kolodvora ob 15. sprevod skozi Dovoje in Mojstrano. Nastop sam se prične ob 16., nato bo na prostoru veselic. Pri prireditvi bo sodelovala godba jeseniškega Sokola. Bratska društva vabljena!

planin, zgradila se bo koča na Blegošu, zlasti se pa misli na izdajo propagandne brošure, ki naj prikaže škofoješki okraj z vseh strani. Izvedba vseh teh lepih misli bo seveda zahtevala mnogo sredstev. Zato pa vse ljubitelje škofojeških planin toplo vabimo na gori omenjeni planinski dan v škofoji Luki. Za vsestransko zabavo in kratak čas bo izvrstno poskrbljeno.

Iz Kamnika

ka. Primorski emigranti kamniškega sreča so se organizirali v društvo Tabor. V nedeljo dopoldne ob 10. uri bo v Narodni čitalnici ustanovni občni zbor. Predsednik pripravljalnega odbora je komisar g. Vajnjal.

z Trbovelj

t. Zahvala ministra za telesno vzgojo g. dr. Kraljeviča. Predsednik SK Trbovlje, meščansko šolski svetelj g. Zavri je prejel od g. ministra za telesno vzgojo dr. Kraljeviča zahvalno pismo na brzojavne pozdrave, ki mu jih je poslal klub ob priliki svoje 10-letnice.

t. Sokolska tombola 4. septembra obsega okrog 450 praktičnih dobrot. Glavni dobiček v vrednosti 4000 Din. En del dobrotkov je razstavljen v drogeriji »Sanitas«. Srečke so že v razporeditvi. Preskrbite si jih pravočasno.

t. Brezposelnih. Iz vrst prebivalstva smo prejeli Vemo, da je brezposilna huda stvar posebno za tiste, ki na noben način ne morejo dobiti dela. Vemo pa tudi, da je med njimi mnogo takih, ki jim delo ne diši, ker jim boljše nese beračenje. Bojimo se, da se bodo ti mladeniči popolnoma odvadili dela in da ne bodo nikdar več sposobni za resno delo. Mnogo pa škodujejo taki brezposelni ostalim tovarišem, ker nabrani denar zapijejo in potem v vinjenem stanju nadlegujejo ljudi na cesti in postajajo doslikrat nasilni. To pa škoduje potemu ostalim brezposelnim. Menda obstoja neka organizacija brezposelnih. Ta bi morala gledati na to, da napravi v svojih vrstah red, ker bodo drugače izgubili simpatije prebivalstva še oni brezposelni, ki so v resnici potrebni podpore, med temi tudi oni, ki morajo skrbeti za družino.

t. Kino Sokol bo predvajal danes ob 16. in 20. uri dvojni program: »Beli šejke« in »Zigot«.

Iz Novega mesta

n. Opozorilo obiskovalcem Gorjancev. Vsakemu pravemu planincu je priroda svetišče in turistovski domovi in koče so mu dobro došla, čiščana zavetlišča. Pripravili so mu jih oni, ki mu hočejo lajšati uživanje prirodnih lepot. Zatojere se ogiblje početja, ki bi nasprotovale temu umevanju. Pravi planinar in turist se zaveda, da hodi po tuji lasti. Turisti naj ne zapuščajo markiranih potov in naj ne hodijo po gozdu, kjer lahko nevede poškodujejo s trdom in stroški nasajena mlada drevesa! Naj ne kritijo in ne streljajo po gozdu. Taki brezobzirni ne ženejo povzročiti, da lastnik svoj veleogled sploh zapre javnosti. Opozorjajo se planinarji tudi, da so pota markirana samo z dovoljenjem lastnikov. Naj torej turisti ne izzivajo preklica dovoljenja, kar bi turistiko povsem ubilo.

n. Sprememba posesti. Na javni dražbi je kupil vilo pokojnega dvornega svetnika g. Fr. Garzarolija na Tavčarjevi cesti g. dr. Jurij Polensek, bivši predsednik novomeškega okrožnega sodišča.

n. Na Luki se bo odigrala danes ob 17. nogometna tekma med SK Korotanom, prvakom II. razreda Ljubljane in domačim

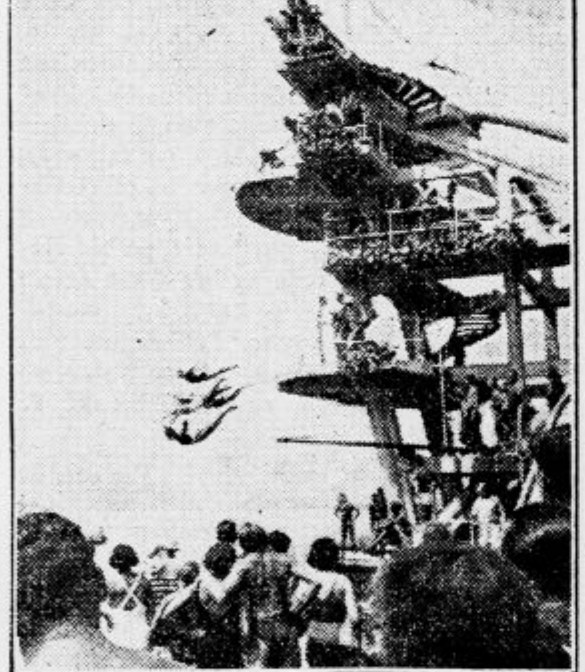
rodnikov in raznih organizacij in društev. Zlasti lep venec je poklonila tudi Tiskovna zadruga. Žalni sprevod je krenil z Zaloške ceste po Jegličevi in Smartinski cesti. Akademiki so tu zapeli tovarišu žalostinko »Vigred«. Nato so pogrebi ne srečnega mladega pokojnika spremili do Sv. Križa.

n. Na Luki se bo odigrala danes ob 17. nogometna tekma med SK Korotanom, prvakom II. razreda Ljubljane in domačim

rodnikov in raznih organizacij in društev. Zlasti lep venec je poklonila tudi Tiskovna zadruga. Žalni sprevod je krenil z Zaloške ceste po Jegličevi in Smartinski cesti. Akademiki so tu zapeli tovarišu žalostinko »Vigred«. Nato so pogrebi ne srečnega mladega pokojnika spremili do Sv. Križa.

rodnikov in raznih organizacij in društev. Zlasti lep venec je poklonila tudi Tiskovna zadruga. Žalni sprevod je krenil z Zaloške ceste po Jegličevi in Smartinski cesti. Akademiki so tu zapeli tovarišu žalostinko »Vigred«. Nato so pogrebi ne srečnega mladega pokojnika spremili do Sv. Križa.

rodnikov in raznih organizacij in društev. Zlasti lep venec je poklonila tudi Tiskovna zadruga. Žalni sprevod je krenil z Zaloške ceste po Jegličevi in Smartinski cesti. Akademiki so tu zapeli tovarišu žalostinko »Vigred«. Nato so pogrebi ne srečnega mladega pokojnika spremili do Sv. Križa.

S plavalne tekme v Millstattu

Skupina avstrijskih skakačev skače z višine 10 m; skakalni stolp je 16 m visok in je najvišji v Evropi. Gradnja je stala 100 tisoč šilingov. (Kritična razmotrivanja o nastopu naše reprezentance proti avstrijski objavljamo na 8. strani)

klubom SK Elanom. Za potek tekme vlada med občinstvom precejšnje zanimanje.

Z Jesenice

a. Smrtna kosa. Po daljši bolezni je preminil v bolnici v 81. letu starosti Matevž Petercel, bivši dolgoletni uradnik KID na Jesenicah. Pokojni je bil velik prijatelj prirode. Dokler je mogel, ni zamudil nobenega dneva, da ne bi šel na daljši sprehod v okolico. Pogreb se je vršil v četrtek ob zelo veliki udeležbi občinstva.

a. Gozdni požar. V nedeljo je začel goriti velik gozd na Kolbovem hribu nad vasjo Plavskim rovtom. Požar se je vedno bolj širil, da je zavzel še ogromen obseg ter je bil ves trud domačinov, da bi ogenj pogasil, zaman. V četrtek jutraj pa so gasilna društva z Jesenic, Hrušice, Sv. Križa in tovarniški gasilci s Save storili energično akcijo ter odbrzeli s svojimi brizgalnicami dve uri visoko v hrib ter začeli gasiti ogromni požar. Vodo so s savsko motorno brizgalno črpali skoraj 600 metrov visoko ter so po hudem naporu tekot dneva pogasili in udušili požar, ki je napravil 6 posestnikom občutno škodo. Vrlim gasilcem, ki so z naporom delom preprečili še večjo škodo, vsa čast.

Iz Hrastnika

h. Iz steklarne. G. Maclovšek star. do. sedanjí nadzornik v naši steklarni je nastopil t. dni mesto ravnatelja steklarne v Paračinu. Te dni so ugasnili v steklarni spet eno od velikih steklarskih peči in delajo steklariji v 14 dneh samo 6 dni. Hčerko steklarja Jugovernika je pred steklarno povozil neki motociklist ter jo poškodoval na glavi in na nogah.

h. Kolovadacija vodovoda se bo vršila v soboto 27. t. m. V Praprotnem, kamor še ni speljan vodovod, je zaradi velike suše voda že popolnoma usahnila. Zgradba vodovoda je bila že pred letom komisijonirana in čaka realizacija načrta samo še na potrebna denarna sredstva.

Iz Ptuj

j. Občinska seja se je vršila 18. t. m. župan g. Jerše je poročal, da je občina napravila potrebno za ohranitev višje gimnazije. Ta obstoj je sedaj zagotovljen in gre predvsem za sluzbu ministru g. dr. Kramarju in narodnemu poslancu g. Lovru Petovarju. G. župan se je obema brzojavno zahvalil. Občinski svet je sklenil, da se obema in še podbanu g. dr. Pirkmajerju pošlje zahvala. V svojem poročilu je g. župan poročal o ogromni škodi, ki jo je povzročila zadnja nevihta s točo. Uvedla se bo dobrodelna akcija. Za upravni odsek je poročal referent g. Fras. Razvila se je zanimiva debata zaradi predložitve živilskega trga na preurejeni prostor med Miklošičevo cesto in Slomškovo ulico. Mesarji so se izjavili, da so pripravili zgraditi si na lastne stroške prodajalnice, in to na zapadnem delu, če se prestavi tja tudi ostali živilski trg. Meščani so vložili na mestno občino vlogo v kateri protestirajo proti premetitvi živilskega trga. Občinski svet je sklenil, da se zaradi higijskih razmer prestavi na novi trg poleg mesarjev tu di slaninariji, prodaja mesnih izdelkov, mleko in mlečni izdelki. Ta predlog je bil proti 4 glasovom sprejet. Gostilničarju Kossarju Karlu se je krajevna potreba gostilne priznala, ker gre le za prenos Koncesije. Stroški priprav za regulacijski načrt in gradbeni pravilnik za Ptuj, Breg in Krčevino se sorazmerno razdelijo na ostale občine. Ker pa je sedaj splošna gospodarska kriza, se vse priprave odložijo na poznejši čas. V domovinsko zvezo se sprejmejo Gjurase Julij z ženo in otroci, Lesničar Filip z ženo, Kolednik Jožef z ženo in otroci in Elsbacher Viljem z ženo in otroci. Potrdijo se sklepi mestnega ubožnega sveta, s katerimi so se podpre nekaterim občinskim rečem zvišale in se jim je dodelilo brezplačno kurivo. Na predlog g. Lenarčiča se je sklenilo pozvati grofa Herbersteina, da odstrani tablo z napisom »Začasno dovoljena pot« na javni poti, ki vodi na Panoramski hrib, najlepšo razgledno točko, ker je ta pot označena v zemljiški knjigi kot javna pot.

j. Občinska seja se je vršila 18. t. m. župan g. Jerše je poročal, da je občina napravila potrebno za ohranitev višje gimnazije. Ta obstoj je sedaj zagotovljen in gre predvsem za sluzbu ministru g. dr. Kramarju in narodnemu poslancu g. Lovru Petovarju. G. župan se je obema brzojavno zahvalil. Občinski svet je sklenil, da se obema in še podbanu g. dr. Pirkmajerju pošlje zahvala. V svojem poročilu je g. župan poročal o ogromni škodi, ki jo je povzročila zadnja nevihta s točo. Uvedla se bo dobrodelna akcija. Za upravni odsek je poročal referent g. Fras. Razvila se je zanimiva debata zaradi predložitve živilskega trga na preurejeni prostor med Miklošičevo cesto in Slomškovo ulico. Mesarji so se izjavili, da so pripravili zgraditi si na lastne stroške prodajalnice, in to na zapadnem delu, če se prestavi tja tudi ostali živilski trg. Meščani so vložili na mestno občino vlogo v kateri protestirajo proti premetitvi živilskega trga. Občinski svet je sklenil, da se zaradi higijskih razmer prestavi na novi trg poleg mesarjev tu di slaninariji, prodaja mesnih izdelkov, mleko in mlečni izdelki. Ta predlog je bil proti 4 glasovom sprejet. Gostilničarju Kossarju Karlu se je krajevna potreba gostilne priznala, ker gre le za prenos Koncesije. Stroški priprav za regulacijski načrt in gradbeni pravilnik za Ptuj, Breg in Krčevino se sorazmerno razdelijo na ostale občine. Ker pa je sedaj splošna gospodarska kriza, se vse priprave odložijo na poznejši čas. V domovinsko zvezo se sprejmejo Gjurase Julij z ženo in otroci, Lesničar Filip z ženo, Kolednik Jožef z ženo in otroci in Elsbacher Viljem z ženo in otroci. Potrdijo se sklepi mestnega ubožnega sveta, s katerimi so se podpre nekaterim občinskim rečem zvišale in se jim je dodelilo brezplačno kurivo. Na predlog g. Lenarčiča se je sklenilo pozvati grofa Herbersteina, da odstrani tablo z napisom »Začasno dovoljena pot« na javni poti, ki vodi na Panoramski hrib, najlepšo razgledno točko, ker je ta pot označena v zemljiški knjigi kot javna pot.

j. Občinska seja se je vršila 18. t. m. župan g. Jerše je poročal, da je občina napravila potrebno za ohranitev višje gimnazije. Ta obstoj je sedaj zagotovljen in gre predvsem za sluzbu ministru g. dr. Kramarju in narodnemu poslancu g. Lovru Petovarju. G. župan se je obema brzojavno zahvalil. Občinski svet je sklenil, da se obema in še podbanu g. dr. Pirkmajerju pošlje zahvala. V svojem poročilu je g. župan poročal o ogromni škodi, ki jo je povzročila zadnja nevihta s točo. Uvedla se bo dobrodelna akcija. Za upravni odsek je poročal referent g. Fras. Razvila se je zanimiva debata zaradi predložitve živilskega trga na preurejeni prostor med Miklošičevo cesto in Slomškovo ulico. Mesarji so se izjavili, da so pripravili zgraditi si na lastne stroške prodajalnice, in to na zapadnem delu, če se prestavi tja tudi ostali živilski trg. Meščani so vložili na mestno občino vlogo v kateri protestirajo proti premetitvi živilskega trga. Občinski svet je sklenil, da se zaradi higijskih razmer prestavi na novi trg poleg mesarjev tu di slaninariji, prodaja mesnih izdelkov, mleko in mlečni izdelki. Ta predlog je bil proti 4 glasovom sprejet. Gostilničarju Kossarju Karlu se je krajevna potreba gostilne priznala, ker gre le za prenos Koncesije. Stroški priprav za regulacijski načrt in gradbeni pravilnik za Ptuj, Breg in Krčevino se sorazmerno razdelijo na ostale občine. Ker pa je sedaj splošna gospodarska kriza, se vse priprave odložijo na poznejši čas. V domovinsko zvezo se sprejmejo Gjurase Julij z ženo in otroci, Lesničar Filip z ženo, Kolednik Jožef z ženo in otroci in Elsbacher Viljem z ženo in otroci. Potrdijo se sklepi mestnega ubožnega sveta, s katerimi so se podpre nekaterim občinskim rečem zvišale in se jim je dodelilo brezplačno kurivo. Na predlog g. Lenarčiča se je sklenilo pozvati grofa Herbersteina, da odstrani tablo z napisom »Začasno dovoljena pot« na javni poti, ki vodi na Panoramski hrib, najlepšo razgledno točko, ker je ta pot označena v zemljiški knjigi kot javna pot.

j. Občinska seja se je vršila 18. t. m. župan g. Jerše je poročal, da je občina napravila potrebno za ohranitev višje gimnazije. Ta obstoj je sedaj zagotovljen in gre predvsem za sluzbu ministru g. dr. Kramarju in narodnemu poslancu g. Lovru Petovarju. G. župan se je obema brzojavno zahvalil. Občinski svet je sklenil, da se obema in še podbanu g. dr. Pirkmajerju pošlje zahvala. V svojem poročilu je g. župan poročal o ogromni škodi, ki jo je povzročila zadnja nevihta s točo. Uvedla se bo dobrodelna akcija. Za upravni odsek je poročal referent g. Fras. Razvila se je zanimiva debata zaradi predložitve živilskega trga na preurejeni prostor med Miklošičevo cesto in Slomškovo ulico. Mesarji so se izjavili, da so pripravili zgraditi si na lastne stroške prodajalnice, in to na zapadnem delu, če se prestavi tja tudi ostali živilski trg. Meščani so vložili na mestno občino vlogo v kateri protestirajo proti premetitvi živilskega trga. Občinski svet je sklenil, da se zaradi higijskih razmer prestavi na novi trg poleg mesarjev tu di slaninariji, prodaja mesnih izdelkov, mleko in mlečni izdelki. Ta predlog je bil proti 4 glasovom sprejet. Gostilničarju Kossarju Karlu se je krajevna potreba gostilne priznala, ker gre le za prenos Koncesije. Stroški priprav za regulacijski načrt in gradbeni pravilnik za Ptuj, Breg in Krčevino se sorazmerno razdelijo na ostale občine. Ker pa je sedaj splošna gospodarska kriza, se vse priprave odložijo na poznejši čas. V domovinsko zvezo se sprejmejo Gjurase Julij z ženo in otroci, Lesničar Filip z ženo, Kolednik Jožef z ženo in otroci in Elsbacher Viljem z ženo in otroci. Potrdijo se sklepi mestnega ubožnega sveta, s katerimi so se podpre nekaterim občinskim rečem zvišale in se jim je dodelilo brezplačno kurivo. Na predlog g. Lenarčiča se je sklenilo pozvati grofa Herbersteina, da odstrani tablo z napisom »Začasno dovoljena pot« na javni poti, ki vodi na Panoramski hrib, najlepšo razgledno točko, ker je ta pot označena v zemljiški knjigi kot javna pot.

Iz življenja na deželi

BLEJ. Pri koncertu v kavarni Toplice v soboto 13. t. m. je sodelovala tudi koncertna pevka ga. Margareta pl. Ilissy iz Budimpešte, ki je nudila poslušalcem lepe umetniške užitke ter žela tudi splošno priznanje. Najodličnejši blejski gostje so najbolje ocenili tudi plesne točke, ki jih je dovršeno izvajal g. A. Pušnar.

BLEJ. Zvočni kino Bled bo predvajal samo še danes Ufino opereto »Dva srca... en utrip« in nov Foxov tediak.

ČRNA. Krajevni odbor Rdečega križa in Tujsko prometno društvo vabita danes k otvoritvi letnega kopališča, ki se bo vršilo ob 4. popoldne. Po blagoslovitvi kopališča bo prijetna zabava, med katero bo svirala rudniška godba. Ob lepem vremenu se bo vršila prireditev na kopališkem prostoru, v primeru slabega vremena pa v Geršakovih gostilni v korist gradbenega fonda.

DOBOVA. Lep primer bratske ljubezni do voditeljev je pokazalo 13. t. m. članstvo agilnega Sokola v Dobovi, ko je priredilo lepo odhodnico starosti br. Jožetu Pečniku in načelnici s. Mariji Pečnikovi v okusno okrašenih prostorih br. Mihe Kovačiča. Novoizvoljeni starosta br. Vadal je otvoril poslovilno slavo, domača godba je zaigrala sokolsko koračnico. Z iskrenimi izrazi velike hvalečnosti do obeh poslovljajočih se ljubljencev članstva se je od njiju v daljšem govoru poslovil tajnik br. Vrstovšek in jima izročil lepo spominsko darilo. Načelnik br. Milinarič se je poslovil od njiju v imenu telovadcev, s. Zakšekova v imenu telovadk, a v imenu najmlajših ljubka deklica, ki je izročila bivši s. načelnici krasen šopek. Starosta br. Vadal se jima je še enkrat zahvalil, želeč jima v imenu vseh srečno pot. Ginjena sta se oba, br. Jože in s. Marija Pečnikova, zahvaljevala za nepričakovane dokaze bratske ljubezni z zagotovilo, da bosta kakor doslej tudi dalje delovala za napredek nacionalne in sokolske misli. Močno je zadonela na poziv br. staroste državna himna, ki so jo zapeli vsi navzoči ob zaključku lepo uspelega poslovilnega večera. Br. Pečnika in s. Pečnikovo, ki imata neveljavne zasluge za našega Sokola, bomo hudo pogrešali.

LOKVICA V BELI KRAJINI. Izletniškom, ki bodo prispeli danes ob 10. z izletniškim vlakom v Metliko, se bo ob 13. nudila ugodna prilika, da posetijo Lokvice, kjer se bo vršila gasilska veselica. Pred Markarjevo gostilno v Metliki bodo obiskovalcem zastoj na razpolago vozovi. Za-

Kam se gremo zdraviti, okrepiti in na oddih?

Pojmo v naš stari in priljubljeni turistovski center mednarodne publike:

zdravilišče Rogaško Slatino

katero nadmorska višina znaša 288 m, a podnebje je subalpinski in milo.

Zdravilna mineralna voda »Temele«, »Styria« in »Donat« z indikacijo za zdravljenje želodca, črevesja, jeter obkoka in bolezni krvi, ledvic mehurja in živčnih bolezni itd. — Normalno zdravljenje v kopališču: 3 tedne. A pred in po tem zdravljenju pijemo njeno vodo doma! Moderna hidro-elektro- in mehano-terapija. — Röntgen. Prvovrstno urejen kemijsko analitični laboratorij. — Zdravilni specialitisti. — Kopališčna godba. Radio. — Vse vrste razvedril. — Družabni izleti itd. Sezona: od 1. maja do 1. oktobra. Glavna sezona od 16. junija do 31. avgusta. Izven glavne sezone je najprikladnejši obisk kopališča zaradi ugodnosti nizkih cen in posebnih posestov.

Pavšalni aranžmaji popolne skrbje vključno zdravljenje. Olajšave za neimovite! Zveze: po železnici via Zagreb—Zabok ali via Grobelno. Za povratek popust v ceni karte.

stonj bo tudi prevoz iz Lokvica nazaj na metliški kolodvor. Na Lokvici bodo izletniki deležni vseh belokrajinskih dobrot in tudi grozda. Na razpolago bodo tudi za ta lep izlet avtomobili.

RUSE. Iz tukašnje tvornice za dušik sta se pretekli teden poročila kar dva para. Odlični delavci v raznih naših društvi inž. agr. g. Josip Teržan se je poročil z uradnico gđ. Ivanka Vidmarjevo; agilni načelnik našega Sokola g. Ivan Došenik pa z uradnico gđ. Poldi Angelovo. Obema sokolskima paroma prav obilo sreče!

SV. JERNEJ PRI POLJANAH. Sokolska četa izredno lepo napreduje. Nečuvila si je tudi že telovadno orodje in najpotrebnejše kroje. V nedeljo 21. m. priredi drugi javni nastop. Prijatelji sokolstva se vlijudo vabijo, da si ta dan ogledajo lično vinodno vas Sv. Jernej in podrobo agilno četo.

Dopisna trgovska šola

ponuja dopisnim potom proti majhni odškodnini sodelce predmete: slovenščina, srbohrvaško in nemško dopisovanje, trgovsko obrtno in zadrž. knjigovodstvo, računstvo, roklo, nauk o trgovini, poznavanje blaga, zemljepis, zgodovino, stenografijo, strojepljenje in lepoto, trgovsko, mešeno in zadržno pravo, vodstvo kreditnih in kreditnih trgov in vse svetovne jezike. Informacije in vpisovanje: Ljubljana, Pralazkova ulica št. 8/1 — vogal Miklošičeva ceste št. 30. 10947

POLŠNIK PRI LITLI

V nedeljo smo imeli ustanovni občni zbor gasilskega društva. Izvoljeni so bili: za načelnika Aničič Josip, šolski upravitelj: za podnačelnika Podlippec Anton, orožniški narednik v pokojju; za tajnika Fele Ivan, občinski tajnik; za blagajnika Mrzelj Janez, kovski mojster. Dalje je bilo izvoljenih osem odbornikov in dva preglednika računov iz okolice in Poljske. Društvo šteje že 57 članov. Ustanoviteli zaslužijo vsestransko zahvalo, osobito sedanjí podnačelnik Podlippec, ki ne biva stalno med nami. Zahvala gre tudi našemu županu g. Kovčiču, ki je podprl ustanovitev. Tudi načelnik Aničič je prav agilno vodil akcijo za gasilstvo. Pri obnem zboru je bilo navzoče tudi staršinstvo župe z načelnikom Lajovicem, podnačelnikom Hočevarjem in tajnikom Peterco. Podnačelnik Hočevar in tajnik Peterca sta imela lepa nagovora. K besedi se je oglašil tudi podnačelnik kresniškega društva, ki je pozival gasilce k slogi. Po obnem zboru je bila prosta zabava, na kateri je sodelovala rudniška godba iz Zagorja. Med prireditvijo je delovala motorna brizgalna, katere delovanje je razlagal g. inž. Hrovat, zastopnik Strojnih tovarn in livarn iz Ljubljane. Skoraj nameravajo vsi članji zgraditi na Poljsnik tudi večji in v okolici po vaseh več manjših rezervuarjev. Obrnili se bodo na Higijenski zavod s prošnjo za podporo. V kratkem se namerava ustanoviti pododsek SPD, ker je Poljsnik z

Višinsko zdravilišče - kopališče Klein Kirchheim na Koroškem

v višini 1100 m, z radioaktivnim vrelcem, ki je po radioaktivnosti in zdravilnih učinkih enak znanim gasteinskim vrelcem. Posebno ugodne cene pred in po glavni sezoni. Prospekti in pojasnila daje zdravilišče Ronacher. 269-a

Ponovitev „Divjega lovca“ v Rušah danes ob 16.

DOBRNA

Za srčne, živčne in ženske bolezni, počitka potrebne! S 1. septembrom 20-dnevno zdravljenje za pavšalno ceno Din 1.200.—

(dovoz in odvoz z avtom, stanovanje, štirikrat dnevno hrano s kruhom, dnevno ena kopal, dve zdravilni preiskavi in takse). Prospekti na zahtevo.

Naznanilo zadruga „Jugrad“

»JUGRAD« reg. zadruga z o. z. v Ljubljani obvešča javnost in vse svoje zadržnike, da ni v nobeni zvezi s firmo »JUGOGRAD« družbo z o. z. v Ljubljani. Strelščakova ulica, ki je prešla v likvidacijo. Zadruga »JUGRAD« se nahaja na sedaj v največjem razmahu in je ravno te dni obligatorna sodna revizija službeno ugotovila, da ima zadruga »JUGRAD« s svojim smotnim gospodarskim programom najlepše izgled za bodočnost. 11076

okolico krasna izletniška točka. Pridite in boste prav dobro in ceneno postreženi od naših gostilničarjev, ki imajo nekaj lično opremljenih sob za prenočevanje.

VIŠNJA GORA. Gospodarska kriza je hudo zavladala po naših krajih. Nič novega ni, da se v marsikateri nekaj prav dobro stoječi kmečki hiši ne dobi več stotak. Potrebno so, a dohodkov ni. Stalno in nevezdno ležejo naši kmetje v dolgo. Eksekucije in rubežni so na dnevnem redu. Pretekli teden je bilo na javni dražbi prodano lepo posestvo v Novi vasi, ki ga je za razumno majhen znesek 43.000 Din kupila višnjegorska farna hranilnica. — V torek 16. t. m. smo pokopali nekdanj v našem kraju najslavnijejšo kuharico, imenovano Poštovní Misko. Bila je dolga leta v službi pri obitelji Gylljevi v Višnji gori. Po smrti svoje delodajalke je živela kot zasebnica in v nedeljo 14. t. m. po dolgem boleharju preminila stara nad

SPORT

Danes: Viktorija (Zagreb) — Ilirija

Ob 17.30 na igrišču Ilirije — Predtekma Reka : Korotan (Kranj)

Danes bo odigrala Ilirija svojo predzadnjo ligo prvenstveno tekmo. Sreča se v revanšni borbi z zagrebsko Viktorijo, ki ji je v Zagrebu podlegla s tesnim rezultatom 2:3. Viktorija gre za to, da obdrži prvo mesto. Ilirija pa ima zadnje upanje, da se morda reši zadnjega mesta in s tem tudi nekoli rehabilitira za vrsto porazov, deloma zasluženih, deloma nezasluženih. Viktorija je gotovo najtrši in najboljši nasprotnik v zagrebski ligi, kar dokazujejo tudi njeni dosedajni uspehi. Izgubila ni še nobene tekme in čvrsto vodi na prvem mestu pred Gradjskim. Gotovo je, da se bo potrudila, da tudi v Ljub-

liani spravi obe točki na varno, kajti zmaga ji definitivno odpre pot v finale. Od Ilirije pričakujemo, da se bo vendar enkrat znašla in zaigrala tako kakor smo bili pri njej vajeni v prejšnjih časih. Z morebitno zmago si res lahko nekoliko popravi ime, na drugi strani pa bi tudi mnogo koristila Mariboru, ki ima še izgleda, da se prerije v finale. Tekma se bo vršila ob 17.30 na igrišču Ilirije; vodstvo je poverjeno g. Padienu.

V predtekmi bo nastopil SK Korotan iz Kranja proti moštvi SK Reke kar bo prvi nastop kranjske enajstovice na ljubljanskih tleh.

Kakšna je bila naša zmaga v Millstattu

Komaj se je pri nas poleglo navdušenje nad krasno zmago, ki jo je dosegel naš mladi, toda vidno napredujoči plavalni sport nad renomiranim avstrijskim v Millstattu, že se pojavljajo v avstrijskem tisku glasovi, ki skušajo na različne načine podcenjevati ta naš lep uspeh.

»Sporttagblatt«, znani najbolj informirani avstrijski sportni list, je na dan tekmovalja napovedal, da bo Avstrija sigurno zmagala, dasi zastopajo njene barve samo plavalci EWASC in Grazer AK; plavalci Hakoah, Touringklub in WAC savezu zaradi razmer, ki so zavladale po prvenstvu na reki v Kremsu, niso bili na razpolago. V podrobnejši analizi medsebojnih moči ugotavlja, da bosta avstrijska reprezentanta Berger in Parik zasedla prva dva mesta na 200 m prsno. V skokih pričakuje zmago obeh avstrijskih reprezentantov Kromerija in Steinerja. V mešanji stafeti 3x100 m, v kateri zastopajo avstrijske barve Parik, Seitz in Keltcher, računa s sigurno avstrijsko zmago. Na 400 m prosto računa z zmago obeh Jugoslovenov Senjanovića in Minija, če ne bi bil Rödiger v zelo dobri formi. O disciplini na 100 m prosto in hrbtno ne daje nobene prognoze, omenja pa rezultate naših in avstr. reprezentantov: Senjanović 1:02.2, Wilfan 1:03.1, Keltcher 1:02, zaradi bolezni 1:03 in Seehof 1:07; hrbtno Rödiger in Seitz pod 1:15, Wilfan samo 1:17.6, Marčeta samo 1:18.4. V stafeti 4x200 m pričakuje od avstrijskih plavalcev povprečno 2:32; ako bi bila pa Rödiger in Keltcher v »švungu« celo 2:30, za naše pa omenja, da ne bodo daleč od tega rezultata.

Zaključuje članek z opombo, da pričakuje v tem meddržavnem tekmovalju zmago Avstrije.

»Neue Freie Presse« poudarja sedaj, da je Avstrija doživela poraz, ki bi se mu bila v normalnih okoliščinah lahko izognila; navaja odpoved nekaterih »Ewaskovih« plavalcev in še neresen spor v avstrijskem plavalnem savezu, zaradi česar savez ni imel drugih plavalcev na razpolago in so razen tega odpovedali graški plavalci.

Da stvarno pobijemo lekcije avstrijskega tiska po zasluženem porazu avstrijske reprezentance, bomo navedli rezultate, ki so jih dosegli plavalci različnih klubov teden dni pred dvomatčom pri avstrijskem prvenstvu na Dunaju, kjer so startali klubi Ewask, WAC in Grazer AK ter tekmovali na Osojskem jezeru in v »Pörschachu«, kjer so nastopili plavalci raznih klubov, med njimi tudi WAC, Hakoah in Touringklub.

100 m prosto: Staudinger (Ewask) 1:05.2, Adler (WAC) 1:05.4, Müller (Ewask) 1:05.6, Seehof (Ewask) 1:05.6; v Pörschachu Adler (WAC) 1:05; Adam (Touringklub) 1:05.6, Beck (Hakoah) 1:08.4.

Rezultati naših dveh reprezentantov Senjanovića in Wilfana na prvenstvu Jugoslavije v Splitu in v Millstattu 1:02.2 (v stafeti 1:01.8) in 1:02.9, Wilfan 1:03.1 in 1:04.8; oba naša sta plavala na sigurna prva dva mesta, zlasti pa Wilfan, ki je v stafeti 3x100 mešano prekosil samega sebe in pokazal, da je pravilno hranil svoje rezerve za to, za nas nadvse važno disciplino.

V prsnem plavanju na 200 m sta oba avstrijska zastopnika: Berger in Parik zasedla oba prva mesta. Za nas bi bilo vseeno, ali bi bil tukaj nastopil Stein (Hakoah), ki je v Pörschachu dosegel čas 3:05.1 ali pa Schäffer (Ewask) in Steinbach (WAC), ki sta na avstrijskem prvenstvu preplavala progo v času 2:53, oziroma 2:57.2. To je edina disciplina, v kateri priznamo premoč Avstrije! To našo rak-rano morajo naši faktorji in amaterski trenerji v vseh klubih popraviti iz temelja. Naš stil ni pravilen, zato ne napredujemo!

Disciplina 400 m prosto je obema našima zastopnikoma: Senjanoviću in Miniju prinesla sigurno zmago. Njena rezultata na prvenstvu v Splitu 5:17.5, oziroma 5:20.2 sta bila razlog, da so Avstriji svoja dva najboljša sedanja štiristometraša Gradčana Seitz in Rödigerja štelili za disciplino 100 metrov hrbtno, ker bi bil njun boj s Senjanovićem in Minijem brez izgledov. (Seitz je na avstrijskem prvenstvu izven konkurence zmagal v času 5:47.4. Oba naša reprezentanta sta plavala samo za placement, kar je razvidno iz doseženih rezultatov 5:28.8, oziroma 5:31 in bila stalno v vodstvu; iznenadil pa je v tej disciplini zlasti Avstrijec rezerva Beljačan Baden, ki je stalno spremljal Minija in postavil čas 5:32.2, ki ga že dolgo ni dosegel noben Avstrijec v 50 m bazenu.

Stafeta 4x200 m je bila od vsega začetka siguran plen Jugoslovenov. Časi naših reprezentantov, doseženi v Splitu: Senjanović 2:23.2, Wilfan 2:26.2, Gazzari 2:26.7 in Mini 2:28.2) so bili zadostna podkrepitev naše zmage, ki se je zrealizirala v 40 m razliki v Millstattu. Da more ta postava preplavati progo znatno pod 10 minut je v dokaz splitski rezultat, mora pa imeti konkurenco! Ako so pa avstrijski merodajni krogi dvomili o znanju te četvorice, ki so opravili izpit v Splitu in morski vodi,

podčrtavamo, da bi zadostovala za sigurno jugoslovensko zmago tudi najboljša naša juniorska četvorica (Wilfan 2:33, Ciganović 2:34.3, Duvnjak 2:34.8 in Čičinšajin 2:38.4), skupno 10:29.5 min., ki je te rezultate postavila v 50 m ilirijanskem bazenu v sladki vodi.

Časi namreč, ki so postavljeni v kopališču »Diana«, ki je dolgo 33 in eno tretjino metra in ima vodo, ki je med najboljšimi v Evropi, se ne morejo primerjati s časi, ki se dosegaajo v 50 m dolgih plavalniščih.

H koncu še 100 m hrbtno in mešana stafeta 3x100 m! Na eni strani jugoslovenski prvak Wilfan in drugoplasirani Marčeta, na drugi strani ravnotako spoštita avstrijski prvak Seitz in Rödiger.

Wilfan je beležil letos čase: sladkovodni v 50 m bazenu Ilirije 1:18.4, 1:17 in 1:16.9, v morju 1:16.5 in 1:15.9; pri tem pa brez konkurence, ki bi ga prisilila na maksimum; avstrijski prvak Seitz v kopališču »Diana« 1:14.8, pred rekorderjem Kollerjem, ki je potreboval 1:15. Ena izmed najbolj odločilnih točk dvomatča, spremljana z veliko nervozo v avstrijskem taboru, ki je računal s sigurno zmago svojih! Toda Wilfan je čisto prekrizal račune drugim, tako tudi v tej točki. Njegov naskok na cilju, skoro 3 m, in doseženi čas 1:15 min. pričajo o njegovi superiornosti ne samo nad najboljšimi avstrijskimi hrbtnimi plavalci, temveč celo nad mnogimi slovečimi Evropei.

Im slednjič v plavalni disciplini stafeta 3x100 m mešano! Avstriji v postavi Parik, Seitz in Keltcher, torej najboljši z izjemo najboljšega prsnega plavalca Schäfferja, ki ga je zamenjal s časom 1:21 min. Parik in končni rezultat 3:46.5 min., naši zmagovalci Birimiša, Wilfan in Senjanović s časom 3:41.3. Tedaj celih 5.2 sekund razlike! Ako bi bil nastopil Schäffer mesto Parika, ki beleži svoj najboljši čas na 100 metrov prsno 1:17, bi Avstriji svoj čas samo zboljšali in istočasno prisilili tudi Senjanovića do borbe in izboljšanja našega rezultata! V Millstattu je namreč Wilfan Seitzov 2 m naskok ne samo zmanjšal, temveč predal Senjanoviću v približno 2 m naskoka in končni izid je bil že zapечат, ne da bi Senjanović posegel v borbo.

Iz navedenega je razvidno, da so vsi vzroki, ki jih sedaj avstrijski listi navajajo v opravičilo poraza avstrijske reprezentance jalovi in bi bila njihova reprezentanca podlegla brez ozira nanje.

Schäffer, Adler, Koller in drugi bi bili izboljšali rezultate svojih nadomestnikov, nikakor pa ne bi bili mogli menjati poedinih placementov v plavalnih disciplinah!

Jugoslavija je zabeležila absolutno superiornost v vseh plavalnih disciplinah razen v prsnem plavanju.

V skokih je beležiti sigurno zmago obeh Avstrijcev Steinerja in Kromerija; podčrtati pa moramo ob tej priliki poštrevnost in jekleno voljo našega Kordeliča, ki se je poškodoval že pri tretjem obveznem skoku; povratni skok s pribigom in salto — njegov najbolj siguran skok — katastrofalno ocenitev tega skoka in bolečine mišic niso mogle toliko vplivati na njegovo trdno voljo, da se ne bi bil boril do konca, dasi brez upa zmage. Čast takim borce!

Waterpolo 3:1 (0:0) za Avstrijo! Sodnik g. Schlenker, Budimpešta! Zelo sposoben sodnik, toda...?

Taktična in tehnična premoč naših tudi po stanju 1:1, ki jo je avstrijska obramba skušala razdirati s preostalih sredstvi; sodnik ni kaznoval! Nepravilnica izključitev našega najboljšega napadalca Joza Dubrovića v trenutku, ko je naše moštvo imelo najčistejšo situacijo, da doseže vodstvo 2:1.

Nismo prepričani o realnosti rezultata, ker bi bil rezultat pod vodstvom objektivnega sodnika lahko drugačen! Avstriji so naše prekašali v ostroti in streljanju na gol, Jugoslovenci pa so bili absolutno močnejši v plavanju, hitrosti in taktiki do pred gol!

★

Moč našega plavalnega sporta in njegova premoč nad avstrijskim ni samo v znanju in stilu, temveč tudi v mladosti, navdušenju, volji in disciplini. To je dobra lastnost, ki nas že danes lahko uvršča med vodilne evropske narode v plavalnem sportu; slabo je le, da ta sport ne uživa za sedaj nobenih podpor oblastev in tudi sam ne more zbrati najmanjših sredstev, ki bi omogočila, da bi naša reprezentanca nastopila spočita in kompletna.

Še par kritičnih opomb o organizaciji samega tekmovalja. Nekoliko omalovažujoča se nam zdi taka izvedba same prireditve! Start z zastavo; pri nas se vrši vsak start, tudi najmanjše prireditve, na strel. Merjenje časa štirih tekmovalcev s 5 urami! Za meddržavno tekmo bi bilo treba vsaj čas prvoplasiranih meriti z dvema urama, ostalih dveh pa z eno uro. Reklama zelo pomankljiva — očitno omalovaževanje našega plavalnega sporta, ki se je temeljito

maščevalo. Tekmovalje so se vlekle zelo počasi; tudi časovno je bil pričetek posameznih disciplin negotov. Naša prvenstva so v tem pogledu neprimerno boljše! Nepopravljiva pogrška, da časa zmagovalca (Wilfana na 100 m hrbtno) ni meril niti eden izmed določenih dveh avstr. časomerilcev. Privatno merjen čas jug. delegata, dr. Špeharja so na zahtevo naših sodnikov vzeli za oficijelnega.

Te vrstice naj deloma popravijo omalovaževanje naše realno dosežene zmage v Millstattu — in.

SK Ilirija. — Važen sestanek rednega članstva nogometne sekcije bo jutri, v ponedeljek ob 18.30 v klubski sobi v »Evropi«, Udeležba obvezna!

TSK Slovan. Danes ob 7. zjutraj naj bodo na igrišču Primorja vsi igralci I. in rezervnega moštva za 2 trening tekme s

Sokolske

Tudi Mengeš ima Sokolski dom

Lep primer požrtvovalnega dela na deželi

Prijazen, starodavni trg Mengeš s svojo idilično lego na robu prostrane ravnine proti Kamniku, pod temnimi gozdovi, kjer se skriva cela vrsta gradov, z lepimi izprehajališči v senčnih drevoredih vsekar zasluži, da bi bil uvrščen med letovišarske kraje. V tem lepem trgu, kjer je bilo l. 1919. ustanovljeno sokolsko društvo, je požrtvovalno članstvo vsa leta oralo trdo ledino in je želo za svoje idealno stremenje le malo priznanja. A vendar ni klonilo. V težki borbi so redki, idealni člani strnili svoje vrste in stremeli po zastavljenem cilju skušali čimprej postaviti Sokolu lastno gnezdo, dobro vedo, da brez svojih prostorov ni pravega napredka, lepe sokolske misli. Pred nekako dvema letoma se je izpolnila davna želja; ob neki ugodni priliki je društvo kupilo kmečko hišo z gospodarskim poslopjem in vrtom za 60.000 Din. Skromna družvena blagajna je bila s tem izčrpana, priskočili pa so na pomoč in se odzvali naši prošnji prijatelji iz Mengša in okolice, pa tudi sokolska Ljubljana je prispevala svoj obokus. Mengeški Sokoli se s hvaležnim srcem iskreno in bratsko zahvaljujejo vsem številnim darovalcem. Z verno se je marljivo odbor lotil nadaljnega dela in zbral ves potreben les za preizdavo stavbe. Les in ostali gradbeni material so večinoma darovali posestniki iz Malega Mengša in Pristave.

Letošnjo pomlad je odbor pričel s prezidavanjem stavbe, ki je sedaj dozidana in

SK Sloboda, Vič I. in rezervno. Obvezno pa: Zavrl I. in II., Grm, Marchiotti I., Volkar, Člegel, Ključec, Thuma, Šebotnjak, Uhan, Poljšak, Lumbur I., Bögel, Sorn, in Lipovšek I.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Zadari praktičnih izpitov naj bodo ob 9. dopoldne na igrišču: Banko, Bole, Dečman, Glavnik, Gogala, Habič, Ilvar, Jeglič, n. Osterman, Senčar, Lado, Pepi, Stepiš-Jerancič, Lejka, Oroszy, Outrata; Rupnik, Šporn, Vesenjaj, Stropnik, Neli, Pukl, Juričev, Fritsch. — Tajnik.

SK Reka. Danes naj bodo ob 15. na igrišču: Ilirije: Klemenc, Debevc, Smolnikar, Repovš, Teran, Čušnik, Battelino, Prijatelj, Lohorec, Eržen, Jež, Battelino III. Opremo preskrbi gospodar.

Hazena v Kranju. Popoldne ob 18. bo imela hazenska družina Korotana svoj prvi javni nastop in sicer v prijateljski tekmi proti družini Bratstva z Jesenic.

pokrita, manjkata ji še omet in parketna tla. Pod novo streho bo Sokol imel 22 m dolgo in 9 m široko dvorano s odrom, kar bo vsekar odgovarjalo našim razmeram. Parketna tla je obljubila vleugledna domača tovarna Kančeva, zakar ji društvo izreka svojo posebno zahvalo. Istotako iskrena zahvala priznani domači opekarni Jendič in dr., dalje br. Pavlu Koscu iz Mengša za skoro brezplačno mizarska dela ter vsem požrtvovalnim bratom in sestram, ki so osebno pomagali pri gradnji, br. in s. Repretovi, br. Vahtarju in dr.

Dom bo do zime gotov in nadejamo se, da celotna vsota nakupa in stroški prezidave ne bodo presegali 100.000 Din, kar je prav malo, obnem pa lep primer podeželskim društvom, kako se s požrtvovalnim delom in ljubeznijo do sokolske misli lahko postavijo skromen, a vendar siguren temelj za nadaljnji razvoj sokolskega pokreta na deželi.

V nedeljo 4. septembra bo imel Mengeški Sokol svoj javni nastop, združen s delno otvoritvijo doma. Prosimo vsa okoliška, ljubljanska in druga sokolska društva ter vse prijatelje našega pokreta, da pohitite ta dan v idilični Mengeš, da se sami prepričate o našem delu in da nam daste nove moralne sile za nadaljnje uspehe v težki borbi za popolno zmago sokolske ideje na deželi. Prihod in povratek z vlakom zelo ugoden, polovična vožnja na kamniški progi je zaprosena.

Uspešno delo celjske sokolske župe

V nedeljo 14. t. m. so se vršile plavalne tekme v Rimskih toplicah, v ponedeljek pa tekme v odbojki za prvenstvo v Celju.

Nedelja 14. avgusta. Plavalne tekme v Rimskih toplicah

Sokolske vrste so se zgrinale v lepem kopališču, kjer so se vršile prve župne tekme v plavanju in skokih. Končno se je vendarle tudi v celjski župi začel gojiti eden najbolj zdravilnih sportov — plavanje. Že na prvih tekmah so bili doseženi zelo lepi rezultati in ne bo dolgo, ko se bodo lahko sokolski plavalci pomenili tudi z ostalimi jugoslovenskimi favoriti.

Malo pred 9. dopoldne so prispele tekmovalci z vlaki v Rimske toplice. Tekmovalcev in tekmovalk je bilo 55, in to največ iz Celja; prišli pa so tudi iz Trbovlj, St. Jurija ob j. Ž., Velenja in Hrastnika. Druga društva se niso odzvala, a pomisliti moramo, da je bila to prva tekma.

Tekmovalci so člani, članice, moški in ženske naraščaj. Proga je bila dolga za članice 67 m (z enim obratom), za članice in naraščaj pa 33 in pol metra brez obrata. Plavalo se je: prsno, hrbtno in prosto.

Rezultati (v sekundah):

Člani (plavanje 67 m, skoki 3 m). Prsno: 1. Volkar Alojz, Celje (60); 2. Urbančič Adolf, Celje (70); 3. Dobovišek Herbert, Sv. Jurij (72). — Hrbtno: 1. Bolka Franc, Sv. Jurij (75); 2. Jeršinovič Niko, Celje (75); 3. Dobrajc Jože, Celje (99.04); 4. Zupančič Mirko, Celje (108). — Prosto: 1. Jeršinovič Niko, Celje (49); 2. Pertot Rudolf, Celje (52); 3. Rozin Gvido, Trbovlje (35.50). — Skoki: 1. Forte Mirko, Trbovlje (35.50 točke); 2. Piki Franc, Trbovlje (31.75 točke); 3. Černe Ivan, Celje (16.67 točke).

Članice (plavanje 33 in pol metra, skoki 3 m). Prsno: 1. Gaberc Vera, Celje (32); 2. Ahlik Berta, Celje (34); 3. Jelen Silva, Celje (34.02). — Hrbtno: 1. Gaberc Vera, Celje (37.03). — Prosto: 1. Pertot Vera, Celje (31.50); 2. Gaberc Vera, Celje (32); 3. Ahlik Berta, Celje (34). — Skoki: 1. Gaberc Vera, Celje (21.10 točke); 2. Finžgar Desa, Celje (19.80 točke).

Moški naraščaj (plavanje 33 in pol metra, skoki 3 metre). Prsno: 1. Mikuletič Branko, Celje (25.10); 2. Gombač Mirko, Celje (28); 3. Mirmik Mirko, Celje (31.02). — Hrbtno: 1. Mikuletič Branko, Celje (23.08); 2. Vidic Franjo, Celje (31.01); 3. Gombač Mirko, Celje (33). — Prosto: 1. Mikuletič Branko, Celje (21.04); 2. Vidic Franjo, Celje (25.01); 3. Gombač Mirko, Celje (25.03). — Skoki: 1. Kuhar Gabriel, Trbovlje (21.17 točk); 2. Meštrov Zvonko, Celje (20.48 točk); 3. Petrak Marjan, Celje (20.27 točk).

Ženski naraščaj (plavanje 33 in pol metra, skoki 1 m). Prsno: 1. Serneč Vlasta, Celje (31.01); 2. Mastnak Alenka, Celje (32.04); 3. Kovač Loti, Sv. Jurij (33.02). — Hrbtno: 1. Mastnak Luša, Celje (41.01). — Prosto: 1. Jerin Majda, Celje (57.04). — Prosto: 1. Serneč Vlasta, Celje (32.04); 2. Jerin Majda, Celje (33.04); 3. Meljavšek Slava, Celje (34.02). — Skoki: 1. Serneč Vlasta, Celje (19.70 točk); 2. Pišer Vida, Celje (18.10 točk); 3. Mastnak Alenka, Celje (16.75 točk).

Med tekmo je pripeljal vlak mlie goste sokolskega društva Zagreb II. Ti so prišli v svrhu propagande in da se pomenijo z zmagovalci celjske župe v plavanju, drugi

dan pa s prvakom celjske sokolske župe v odbojki. Tekme so bile za nekaj minut prekinjene, kajti veseliga in pristranega podznavljanja ni hotelo biti konec.

Zagreb II. je postavil na start več štafet. Prva, ki je bila res najboljša, kajti Celjani je prispel za 6 m prej na cilj nego brat iz Zagreba, je bila anulirana, česar si nihče ni mogel tolažiti. Ostale šfate (3x33).

Člani: Zagreb (I. postava) : Celje (I. postava) 1:01:10.5;

Zagreb (II. postava) : Celje (II. postava) 1:22:12.02;

Zagreb (mešana šfata) : Celje (mešana) 1:12:14.

Članice (3x33): Zagreb : Celje 1:18:1.36; mešana šfata Zagreb 1:26.04.

Plavalci celjske župe so pokazali dosti poguma in priznati moramo, da so zelo dobri, če pomislimo, da so s smotrenim plavanjem šele pričeli, dočim Zagreb trenira že več let.

Okoli 12. so bile plavalne tekme zaključene. Po kosilu so se odigrale nekakšne predtekmice v odbojki z Zagrebčani. Ob 16. se je pričel javni nastop domačega društva s sodelovanjem sosednjih društev. Program (10 točk) se je stopnjeval in dosegel svoj vršek, ko je prikorakala na telovadišče tudi zborna vrsta celjske sokolske župe. V tej vrsti so tudi znani mednarodni tekmovalci: Poljšak, Forte, Grilec itd. Izvajali so vrhunške vaje na bradlji in drogu in zadivili vse občinstvo, ki jih je nagradilo z burnim ploskanjem. Tudi ostale točke so dobro uspele in z nastopom članov se je telovadni program zaključil. Sledila je zabava.

Zvečer so vsi, Zagrebčani in Celjani, odpehali v Celje.

Ponedeljek 15. avgusta. Tekme v odbojki za župno prvenstvo. Reprezentanca tekma Zagreb : Celje

Zjutraj ob 8. so bili okrožni prvaki v odbojki že vsi na mestu. Udeležba: Celje (člani, članice, moški in ženski naraščaj), Rogatec (člani in članice), Zagorje (člani in ženski naraščaj), Šoštanj (člani, moški naraščaj), Rajhenburg se ni odzval.

Tekmovalo se je izločilno. Rezultati tekem so sledeči:

Člani: Rogatec : Celje 1:2; Zagorje : Šoštanj 1:2; Celje : Šoštanj 2:0. Zmagovalec: Celje.

Članice: Celje : Rogatec 2:0. Zmagovalec: Celje.

Moški naraščaj: Celje : Šoštanj 2:0. — Zmagovalec: Celje.

Ženski naraščaj: Celje : Zagorje 2:0. — Zmagovalec: Celje.

Celjani so pokazali lepo skupno igro in so tudi zaslužili prvenstvo.

Ob pol 12. so prikorakali na telovadišče reprezentanti (člani, članice) Zagreba in Celja. Ob tej priliki so Zagrebčani prejeli od Celjanov krasno zastavico v spomin na prvi poset. Pozdravni govor je imel br. Orožen, nato je predal zastavico vodniku zagrebške vrste, ki se je primerno zahvalil za darilo in izrazil željo, da bi tudi Celjani kmalu posetili Zagreb.

Reprezentanca tekma se je končala z zmago Celja. Člani: Zagreb : Celje 0:2 za Celje; članice: Zagreb : Celje 1:2 za Celje. Zagrebčani so dobri in disciplinirani igralci, vendar nekoliko premalo skupni.

Ob 6. so se odigrale še prijateljske tekme

v odbojki, tudi z zmago Celjanov in Celjank. Kmalu se je približal čas odhoda dragih gostov. Ob 20.30 se je zbralo na kolodvoru mnogo članstva in naraščaja, da se poslovijo od gostov, ki so odnesli najlepše vtise iz Celja, kajti Celjani so se potrudili, da jim je bilo bivanje v Celju čim lepše in udobnejše.

Sokolsko društvo Medja - Izlake ima danes svoj telovadni nastop in veselico s sodelovanjem rudniške godbe. Obisk te prireditve se priporoča posebno planincem, ker so Izlake prav prijazna izletna točka. Posetniki se lahko zvečer z Govejškovim avtobusom za par dinarjev odpeljejo na postajo Zagorje, od koder imajo vlake na vse strani.

Kmetijski vestnik

Obrezovanje paradižnikov

Preteklo nedeljo je na tem mestu bilo omenjeno, da mnogi pri paradižniku potrgavajo tudi listje, da bi plod dobil več solca.

To početje je za kakovost paradižnikovega plodu zelo kvarno. Res je sicer, da je paradižnik rastlina sončnih krajev, vendar to dejstvo ne more biti vzrok, da bi se morale omenjene operacije izvrševati.

Kakor pri vsaki rastlini so tudi pri paradižniku listi nekaj želočec in pljuča obnem. List ima pri rastlini svojo od narave določeno fiziološko nalogo. Če je ne vrši, odnosno če tega vršila ni, tedaj pri rastlini ne more biti vse v redu. Z listi večina rastlin dobiva in predeluje oni del hrane, ki jo dobiva iz zraka.

Pri paradižniku pa ima listje še drug namen, in sicer zaščito plodu pred pekočimi sončnimi žarki. Ze sam način kako ta rastlina razvija veje in liste na njih, bi moral pazljivo opazovati opozoriti, da hoče rastlina s njimi zaščititi plod pred soncem.

Praktično je reč namreč taka: Pred sončnimi žarki zaščitene paradižnikov plod bo imel polno krepkega, jedrnatega mesa, oni plod pa, ki je preveč soncu izpostavljen, bo zelo voden. Od takega plodu nimamo tiste koristi kakor od jedrnato mesnatga. Vsebinskega plodu je kar nekako kisla.

Kako si moramo obrazložiti ta protislovja, saj vendar vsaka rastlina potrebuje sonca, zraka in vlage ter zemlje kot svojega stajališča. Pa ni tako. Navadno radi zamenjamo sonce s toploto. Primerno toploto paš potrebuje vsaka rastlina, direktnega sonca pa ne vsaka. Saj je znano, da gotove vrste rastlin uspevajo samo v senci. Pa tudi vse tiste rastline, odnosno njih posamezni deli, ki ne spadajo med senco ljubeče, prenesajo vsaka po svoje le neko gotovo jakost toplote, saj vemo, da jih sonce more ožgati. Pri rastočem, nezasečenem paradižniku sicer ne opazimo, da bi bil od sonca ožgan, v njegovi notranjosti pa se le izvrše gotove izpremembe.

Pri vseh sočnih rastlinskih delih je namreč ta nevarnost, da se v njih notranjosti (protoplazmi) ob preveliki toploti nekako ruši skrob in kvarijo se beljakovine. Soča moč torej nekako zavre ter daje videz, kakor bi se izgubljala. Pri manj sočnih rastlinah in njih delih je ta nevarnost manjša. Ako pustimo pšenice, koruznemu ali grahovemu zrnu, da se dobro napije vlage, in ga potem izpostavimo toploti 53 do 55 stopinj C, bo njegova življenjska sila že uničena. Ako pa jih v suhem stanju za eno uro izpostavimo toploti 65 do 70 stopinj C, bodo še vedno kalili.

V tem pogledu so znani zanimivi poizkusi. Pri odvzemanju vlage skozi 50 ur in tej sledi izpostavitvi učinku toplote 100 st. C skozi 3 ure je od sto semen še vedno kalilo: pri leči 49, pri grašici 50, pri pšenici 75, pri majaronu 78, pri meloni celo 96. Nekatero izsušeno seme

Kraljestvo mode

Lepe domače halje

Še pred koncem vroče letne dobe se prične dama zanimati za jesensko garderobo.

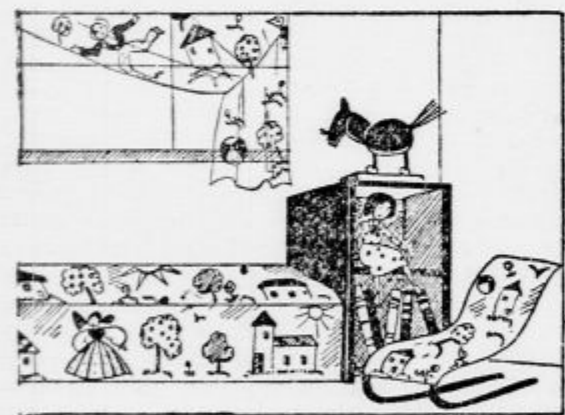
Preden pa se z okusom, instinktom in smoteno izbiro posveti promenadni in popoldanski opremi, skuša predvsem nekoliko osvežiti svojo domačo obleko. Kar ni več uporabno, zavrzte; tu in tam pa s spretnim okrasom poda staremu komadu povsem nov videz. Često se tudi odloži za kakšen nov nakup, kajti domača halja je že od nekdaj vsaki dami priradla k srcu. Saj nam pomaga prebroditi neprijetno prehodno dobo, ko postane v stanovanju hladno in neprijetno, a mi se še ne moremo odločiti, da bi pričeli kuriti.

Zanimivo je opazovati, kako se je ravno v zadnjih letih domača halja jako zboljšala in polepšala, kajti prej so jo modnemu poglavju posvečali pre malo pozornosti. Če poiščemo pravi vzrok te izpremembe, moramo z začudenjem ugotoviti, da leži ravno v današnjih slabih časih, ki mnogim zakoncem ne dopuščajo, da bi prebili večere izven doma. Zato pa mora biti doma lepše in ugodnejše in se torej dama ne plaši izdatkov za lepo domačo haljo, ki je v veselje njej sami, a tudi — možu.

Namen domače halje torej ni več, da bi na zgolj varovala pred mrazom v hladnih jutranjih urah, temveč je postala moderno ogrinjalo, ki ga more dama nositi tudi če sverjame manjšo družbo dobrih znancev. Tako je iz domače halje nastala domača »obleka« v pravem pomenu besede.

Pisani kreton v otroški sobi

Je moda, ki se vsakemu priljubi, saj dosežemo na ta način s skromnimi sredstvi prav lepe učinke. Kreton se namreč izvrstno odraža od enobarvnih sten. S kretonom prevlečen divan, ki ga postavimo med dve lakirani omarici, nudi udobno otroško posteljico, na kateri se otrok čez dan prav lepo igra. S kretonom prevlečemo tudi mali gugalnik, zastori pa naj bodo iz tanjšega tvornika, ki ga v istem slogu poslikamo z dobriimi in trpežnimi barvami.

Posteljico, na kateri se otrok čez dan prav lepo igra. S kretonom prevlečemo tudi mali gugalnik, zastori pa naj bodo iz tanjšega tvornika, ki ga v istem slogu poslikamo z dobriimi in trpežnimi barvami.

Peen:

Naši modeli

(Iz zbirke »Internat«)

Ali veste, da se pišejo vse zagrebške ciganke? Ankica Nikolič? Vsaj jaz, ki sem imel pet let opravka z njimi, nisem poznal nobene z drugačnim imenom.

Vsako pomlad smo se napotili v tabo za Savo izbirati modele. To vam je bil pravi izbirnik! Ciganke so vreščale in se ponujale vse vprek: »Uzmi mene, gospod! Daj mi cigareto, lepi gospod! Daj mi čik! Daj mi dinar!«

Komedija je bila s temi ženskami! Včasih so bile kar neznosne s svojo večno beračijo — ali kaj smo hoteli: pozirale so za majhno ceno. Slikarji smo sicer kleli, češ, da je ciganska polit »nemogoča za ozbiljno slikanje« — toda bolj je nekaj kakor nič.

Kdo je prav za prav iztaknil med temi nemogočimi Ankicami Nikoličkami? Našo Ankico Nikolič, ne vem več točno, le toliko se spominjam, da so jo odkrili kiparji.

»Naša« Ankica je bila zlat otrok. Komaj devet let ji je bilo, ko je prišla prvič na akademijo. Njeno telo je bilo čudovito podobno onim krasnim egzotičnim risbam: vitko, pol fantovsko, s komaj zaznavnimi grudmi. Ni pro-

ternu odgovarjajo tudi tvoriva, ki so voljna in mehka in nas osvajajo že po svojih barvah. Najbolj priljubljeni — o razni pralni baršuni, ki so prav tako odpornejši trpežni, kakor učinkoviti. Takisto moderna domača halja ne pogrša zamrznega okrasja. Zlasti je vredno omeniti lepe vezene iz svile in bombaža, ki jih dama prav rada sama izgotovi.

Na prvi skici vidimo domačo haljo z vezanim gornjim delom života in rokavov. Gre za ornamentalno vezanje iz grobe volne, ki se učinkovito odraža od baršunatega tvornika obleke. Široki rokavi so v zapetju speti z elastiko in delujejo balonasto. Kakor vidimo, se tudi domači obleki poda široka pentlja ob pasu.

Moderno, a bolj resno obliko ima halja iz volnenega blaga lepe barve v ravnem paletskem kroju, kakor jo predočuje naša druga skica. Prav elegantno učinkuje krp, obrobjen s kožuvinno, ki jo najde vsaka dama v omari med stariimi ostanki.

Naslednji dve obleki sta bolj okromni: Predzadnja skica bo ugajala onim ki so jim všeč temne obleke s svetlim okrasjem. Model je ob strani zapet z gumbi in ima velike, praktične žepe. Ovrtnik je iz rožnate ali heliotronske svile, takisto tudi volanček na kratkih rokavih.

Zadnja skica se naslanja na »princezo« modo, ki jo bomo spoznali jeseni. Život te domače halje je zapet z gumbi, krilo pa je zvončasto ukrojeno, tako da nastane »prid« zanimiva serpentina. Originalni so dolgi rokavi, ki jih moremo poljubno odosti, ker so pritrjeni na gumbih.

Denarnica izven torbice

Je nedvomno izredno praktičen izum modne industrije, kajti vsaka dama ve, kako neugodno je v vlažnem jesenskem vreme-

nu odpirati torbico, ker se pri tem lahko zmoci vsa njena vsebina. Vprašanje denar-

nice izven torbice so modne delavnice rešile na dva načina: na naši skici vidimo denarnico, ki služi namestu ročaja in jo odpremo in zapremo s patentno zapono; druga torbica te vrste pa ima denarnico (s patentno zapono) pri strani, in sicer ob jennenu za katerega držimo. Na ta način sta denarnici zadostno zaščiteni tudi pred tatovi.

Zdravniška posvetovalnica

Kopanje v mrzli vodi. Najbrže niste utrjeni in navajeni na kopanje v mrzli vodi, tako da je nastopilo — kakor opisujete — prehlajenje spodnjega dela telesa, posebno maternice in vam je izostalo mesečno perilo. Da pa bi se ugotovilo, dali ni mogoče kak drug vzrok za izostanek perila, pojdite k zdravniku za ženske bolezni. Vaša prva skrb naj vam bo, da zopet dosežete oziroma spravite v funkcijo mesečno perilo. Toplota vam bo dobro edla. Senene sedeče kopele vam bodo zelo pomagale. Ko ozdravite popolnoma, se pričnite polagoma utrjevati že za prihodnje kopalne sezije. Pričnite se umivati z mrzlo vodo po celem telesu, frotirajte se nato in spite po možnosti čez zimo pri odprtem oknu. Z utrjenim telesom vam bo cel svet odprt, uživanje istega vam ne bo skaljeno in prihranili si boste mnogo nepotrebnih izdatkov. — 15 mesečno dete. Prehrana vašega deteta je bila doslej popolnoma pravilna. Svetujemo vam, da pa polagoma preidete na mešano hrano odraslega, t. j. da dodajate dosednji hrani tudi meso, posebno lahko prebavljivo (teletina, perutnina, ribe). — Deca in živali. Ne samo nekateri otroci, tudi veliko odraslih ljudi ima grdo navado, da domače živali, predvsem pes in mačke obožujejo na način, ki ni samo neestetičen, ampak tudi zdravju škodljiv. Živali zbole večkrat na naslednjih kožnih boleznih, v slinah in odpadkih so lahko kalji različnih bolezni, ki inficirajo tudi človeški organizem. Pravilno je, da se otroka navadi, da ljubi živali, obvaruje pa naj pri tem dostojanstvo človeka. — J. H. Celje. Ker je v vaši starosti posebno razvita dispozicija k različnim boleznim, vam predvsem priporočamo daljši odmor na svežem zraku. Skrbite tudi za krepko hrano. Prenehajte bode vse opisane težave. Zadržite oči vam priporočamo, da se o priliki obrnite na katerega strokovnjaka za očne bolezni. — Veramom. Oteklina in izpuščaji na koži po zavžitju veramona kažejo, da vaš organizem tega zdravila ne prenese. To se je že ponovno zgodilo in zato vam priporočamo, da ga v prihodnje opustite. — Na vaše drugo vprašanje g. de turor, sledeče: Turi nastanejo vsled infekcije kože, prav radi se pojavljajo pri sladkorni bolezni. — Mesto, kjer se vam pojavlja srbečica, morate večkrat umivati z razredčenim alkoholom, nato pa napudrati. Vsako priliko, kjer se lahko solnite goli, izkoristite! Pozimi je dobro tudi obsevanje.

O potenju

Potenje je večkrat zelo nadležno in neprijetno, igra pa veliko vlogo v človeškem organizmu. Navadno se pojavlja v toplih poletnih dnevih ali pa pri večjem fizičnem naporu. Tudi sicer stalno izhlapeva iz človeškega telesa gotova množina vode, katero večkrat niti ne zaznamo. V poletju pa ima človeško telo mnogo večje količine vode, ki pa ne morejo zaradi svoje množine neopazeno iz telesa in se torej pojavljajo na površini kože v obliki znojnih kapljic.

Znanstveno je dokazano, da izpadi iz našega telesa v teku 24 ur 650 gramov znoja.

Ne sestoji pa ta znoj samo iz vode, ampak ima tudi mnogo mineralnih soli, predvsem kuhinjske soli. Zato ima znoj tudi slan okus. Razen tega vsebuje znoj tudi druge materije, ki nastajajo zaradi preobnove človeške prehrane. Te materije so zelo kvarne človeškemu telesu in se morajo čim prej odstraniti iz njega. N. pr.: sečna kislina (!). Na ta način opravlja torej znoj zelo veliko funkcijo v človeškem telesu. Odvaja vse našete škodljivce.

Znolenje tudi regulira toploto v človeškem organizmu. Vsak večji napor namreč poveča telesno toploto. Poveča pa jo tudi poletna vročina. Takoj se pojavi znoj, ki jo zregulira. Porabi se namreč ona količina toplote, ki je odveč, za izhlapevanje znoja.

Lahko pa se tudi pripeti človeku, ki se ob vročini preveč potli, da zobežec. Odda namreč kljub vročini preveč svoje lastne telesne toplote. Najlaže seveda nastopi ta prehlad, če pot predolgo ostane na površini kože in je tudi telesno perilo prepojeno z njim.

Priporočamo torej onim, ki trpe zaradi preoblega potenja čez poletje, da pazijo na svojo obleko in se razumno odevajo. Platnene obleke in specielno platneno perilo naj opuste. Najboljša tkanina, ki pride za nje v poštev, je lahka volna. Lahka volnena tkanina je namreč v stanju, da absorbira ves znoj in tako zaščiti tace pred prehladom.

kako in kaj...

Pogoditi smo se, da nam bo stala popoldne, denar smo zbrali sami. Res je prihajala nekaj dni. Čudna tetka je bila, ta uboga Ivka! Pozirala res ni mirno, vsakih petnajst minut je hotela pavzo. Pač pa se je udomačila v internatu. Prihajala je po kosilu, brez vprašanja je odpirala kovčke in krpala nogavice. Prinašala nam je cigarete in bonbonov. Od poziranja menda ni živela... Izginila je nenadno, kakor je bila prišla. Po zneje smo izvedeli, da je umrla v mestu V. v bolnici — na vnetju notranjega ušesa... Mlad asistent je debutiral na njeni lobanji in diletu je izpodletelo. Bila je vendar navadna ženska s ceste...

Kolega Sigo je pritekel v internat, vrget se je na posteljo, z rokama se je držal za trebuh in smejal se je, da so mu tekale solze po licih.

Ko se je malo pomiril nam je pripovedoval:

— Pridem po kosilu v atelje. Po sobi hodi prijatelj Vakanjac, roke na hrbtu, gori in dol. Pravi: »Danes imam model! Naručba! In si pomane roke.« (Vakanjac je bil naš starejši kolega. Majhen črn, s širokimi ustmi. Med vojno je bil dobrovoljec. V Dobružji ga je oplazilo v kolk. Za spoznanje je šepal. Za-

Zrak... Solnce... in Radenski vrelci so trije čudovorni zdravilniki. Zlasti pa Radenski vrelci: Radenska zdravilna voda izborna pijača in obenem zdravilno sredstvo brez primere, Radenska Gizeva voda — izvrsten priradek k vinu in k sadnim sokom, ter Radenska Kraljeva voda — osvežujoče namizno pitje. Radenski vrelci so zdrav užitek za velike in male!

Dasiravno je znolenje normalno in zelo koristno človeškemu organizmu, lahko postane, če nastopi v preveliki množini, velika nadloga. Temu vsaj nekoliko odpomočemo s tem, da zauživamo v poletnem času čim manj tekočin. Posebno se je treba izogibati zauživanja vode in alkohola. Najbolja poletna pijača je ona, ki je pripravljena iz sadnih sokov. Limonada je zelo priljubljena in priporočljiva. Isto funkcijo ima tudi mineralna voda.

Čez poletje moramo torej pred vsem strogo paziti na čistoto kože. Najbolje jo osnažimo z dobrim milom ali pa s kisom, katerega dodamo mlačni vodi.

Radio

Izvleček iz programov

Nedelja, 21. avgusta.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Sali. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Vojni motivi v narodni pesmi. — 16.45: Salonski kvintet. — 20: Violinski koncert g. Karla Rupia. — 20.45: Koncert pevskega kvinteta. — 21.15: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

Ponedeljek, 22. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Izprehod po modernih življenjih. — 19.30: Kulturni izvor gospodarstva. — 20: Koncert g. Riharda Zike (violin) in prof. J. Ravnika (klavir). — 20.45: Prenos plesne glasbe z Bleda. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 18: Pesmi. — 20: Lahka godba. — 21.40: Komorna glasba. — 22.10: Pesmi. — 22.40: Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncert orkestra. — 22.40: Plošče. — PRAGA 19.20: Godba na pihala. — 20: Program iz Brna. — 21: Koncert na violi. — 21.30: Klavirske skladbe. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 19: Narodne pesmi. — 19.20: Godba na pihala. — 20: Kabaretni program. — 21: Koncert iz Prage. — 21.30: Pevski koncert. — 22.30: Lahka glasba. — VARSAVA 18.20: Plesna glasba. — 20.25: Operetni večer. — Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert godalnega kvarteta. — 16.55: Lahka godba orkestra. — 19.35: Narodne pesmi iz nemške Moravske. — 20.35: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 22.20: Godba za ples. — BERLIN 20: Prenos koncerta godbe na pihala z radiostavne. — 21.10: Komedija. — Plesna glasba. — KOENIGSBERG 20.15: Prenos programa iz Frankfurta. — 21.25: Koncert moškega pevskega zbora. — MUEHLACKER 19.30: Večer »slagajev«. — 20.15: »Dejopuste«. — 21.15: Komorni koncert godbe na pihala. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 17: Lahka glasba. — 20.50: Koncertni večer. — Jazz. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Sluhoigra. — 21.15: Večer lahke glasbe.

Torek, 23. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Otroški kotiček. — 18.30: Salonski kvintet. — 19.30: Po poljski zemlji. — 20: Esperantsko predavanje. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila, plošče. — BEOGRAD 11: Radio-orkester. — 17.45: Popoldanski koncert. — 20: Pesmi. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22.40: Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncertni večer: Marko Rotmüller (bariton), Vladimir Rajčić (klavir). — 21.40: Komorni koncert Akademskoga godalnega kvarteta. — 22.40: Jazz. — PRAGA 19: Koncert vojaške godbe. — 20.35: Pesmi. — 21: Koncert orkestra. — 22.20: Plo-

ščice. — BRNO 19: Prenos iz Prage. — 20.10: Sluhoigra. — 20.35: Koncert ruske narodne glasbe. — 21: Prenos iz Prage. — 22.20: Plošče. — VARSAVA 17: Simfonični koncert. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 21.10: Nadaljevanje koncerta. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.20: Klavirski koncert. — 20: Odlomki dunajskih operet. — 22.15: Godba za ples. — BERLIN 19.10: Orkestralni koncert 200 brezposelnih godbenikov. — 21.10: Noetova barka gospoda Brehma. — KOENIGSBERG 20: Prenos operetne glasbe z Dunaja. — MUEHLACKER 19.30: Sluhoigra. — 20: Prenos koncerta z Dunaja. — 21.10: Operni večer. — 22.30: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 17.30: Lahka godba. — 19.15: Madžarske pesmi. — 20.50: Orkestralni koncert. — 22.20: Plošče. — 23.10: Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Mascagnijeva opera »Lodaletta«.

Kako žive ameriški multimilijonarji

Ameriški multimilijonarji se bolj poredkoma pojavijo pred očmi javnosti, zato so pa o njihovem življenju tem več piše. Tako čitamo v ameriških listih o nekaterih bogatih kaj neverjetne reči.

Makaye je kralj kablja v Ameriki. V Roselynu Clarence ima svoje ogromno posestvo. Nekoga dne se je pripeljal tja in sklical vse uslužbence ter jim povedal, da je posestvo napradow A kdo ga bo kuni v današnjih razmerah? Nihče. Zato je Makaye sporočil svojim uslužbencem, da ne keni nikogar odpustiti iz službe, ker posvetvo dovolj donosa za preživljanje se večje staba, prosa pa vse, naj se pristo- voljno odpovedo prejemkov, ker nima več denarja za plače. Makaye je baje izgu- ozornome vsote pri Kreugerjevih spekulaci- jah. Krijelo naj jih tisti, ki si niso od njih obetali nikakega dobička.

Na nabrežju Hudsona ima svojo hišo sloviti stari Rockefeller. Stavba stoji na precej visokem griču, tako da prodra od vseh strani vanjo svetloba tudi ponoči. Na to domnevanje polaga Rockefeller, ki je nedavno obhajal svoj 93. rojstni dan, največjo važnost. Da bi porabil čim manj energije, s katero hoče podaljšati svoje življenje do 100. leta, je nakupil okoli svoje hiše obširne komplekske. Vse to samo zaradi ljubezni miru. Sto telesnih gardistov žre polti straži Rockefellerjevo hišo noč in dan in čevlji do zob oboroženih stražar- kov imajo podolbale iz gume, da se ne rizi- šijo njih koraki nikjer, do koder seže stih starega gospodarja.

Koncert na žago

Na ruski obmejni postaji Negoreloje so imeli pred kratkim nenavaden koncert. Ameriški trgovec S. Alter, podpredsednik velike ameriške tvornice za izdelovanje orodja, je nosil v svoji priljagi žago, o kateri niso hoteli verjeti carinski organi, da mu rabi v koncertne svrhe. Osmislili so ga, da hoče žago brez carine prethotipiti čez mejo in so zahtevali od njega stvarnega dokaza, da jo porablja kot koncertni instrument. Alter pa je hotel razpršiti te dvome carinskih organov in jih je vlijudno povebil, naj sedejo, da jim bo kaj zasvi- ral. Posedli so, Američan je vzel žago med noge in začel po njej udarjati. Izvabil je žag presunljive melodije, ki so carinike tako navdušile, da ga niso le brez nadalj- nih ovir pustili čez mejo, ampak so se mu še priporočili za ponoven obisk. Alter je namreč vituz na žago in bo v Moskvi pri- redil nekaj koncertov na tem instrumentu.

Tragedija mojstrskega strelca

V Batsi pri Bratislavi je sedela pro- teden pri omizju večja lovska družba. Mli- nar Ladislav Aujecký, ki je imel srečo, da je tisti dan ustrelil srnjaka in je slovil med lovskimi tovariši za prvovrstnega strelca, je stavil, da bo odstrelil gorečo cigaro iz ust tistega, ki se mu v ta namen nastavi. Potegnil je samokres, ampak tako nesrečno da se je petelin sprožil pri prijemu orožja v njegovi roki ter je krogla smrtno zadela njegovo svačnjo, ki je sedela na drugi strani mize. Aujeckega je to tako potrla, da je zbežal v gozd in se ustrelil v glavo.

Boljševiška odlikovanja

Člani izvršilni odbor sovjetske Unije je pravkar izdal dekret, ki urejuje podelje- vanje ruskih redov in odlikovanj. Zdaj imajo v Rusiji vsega skupaj štiri rede: red Rdečih zastave in red Rdečih čelavskih zastave, dalje Ljeningov red in Rdeči vrzno. To je zanimivo posebno zaradi tega, ker so boljševiki preden so prišli na krmilo in tudi potem nekaj časa besno pljuvali na vse rede češ, da se ne spodobijo proletar- con zaradi česar jih ruska država prepu- šča meščanskim državam izven Rusije.

»To? je dejal Jefim Grigorjevič. »Te reči sem iztaknil v oktobrski revoluciji, spoštovani tovariši. Zdaj, ko je preteklo že šest let, se vsak rad takole malce po- baha, češ, tudi jaz sem se udeležil revo- lucije, tudi jaz sem prelivl kr in se žr- toval... Jaz pa imam očitne znake. Znaki ne lažejo... Da, spoštovani tova- riši, čeravno nisem nikoli delal v tova- ri in sem po pokolenju meščan mesta Kronštadta, je usoda vendarle izbrala uprav mene — bil sem žrtev revolucije. Da, spoštovani tovariši, avtomobil me je povozil.«

To rekši, me je Jefim Grigorjevič zma- goslavno pogledal, obul nogavico in na- daljeval:

»Da, da, tovarni avto me je povozil. Pa ne zato, ker sem bil mogoče mimo- ludo pešec in sem zaradi svoje nepazlj- vosti ali kratkovidnosti prišel pod kole- sa, nak, nikakor ne, sredi največjih do- godkov, med revolucijo se je to zgodilo. Ali ste poznali bivšega grofa Orješina?«

»Ne.«

»Nu, vidite... Pri tem grofu sem slu- žil. Za svažila parketov sem bil pri njem... Hočeš, nočeš, po dvakrat na dan sem jim moral očistiti tla. In enkrat z voskom. Grofje so imeli najrajši z vos- kom. Da bi jih vrag! Nepotrebno zaprav- ljanje denarja je bilo to.«

Tako se je zgodilo, da sem osnažil tla

Makedonija v številkah

Nastopna elika kmečko-gospodarskih razmer je namenjena onim, ki se zanimajo za naselitev v Makedoniji in že obstoječi slovenski koloniji v Bistrenici na Vardaru, oziroma usmerjenju njenega gospodarstva.

Statistični podatki so čez le za — statistični mešajo jasnost predstav in pojmov. Nasprotno pa je tudi res, da ravno številke povedo večkrat mnogo več ko cel roj besed. Ne morem sicer jamčiti za točnost statističnih podatkov, ki so osobito v tem pogledu zvezani s težkočami, vendar pa nam morejo nuditi zadostno sliko in primerno snov, da zamoremo videti Makedonijo v tuči, kakor je nismo vajeni gledati.

Najbolje si moremo predčuti kmečko-gospodarstvo Makedonije, če je primerjamo s Slovenijo. V ta namen so poleg onih var-darske banovine navedeni v okleahih podatki dravske banovine.

Vardarska banovina, ki je malone istovetna z Makedonijo, meri 3.887.900 ha (Slovenija 1.593.600 ha). Od teh je:

Oranje	837.043 ha ali nad 46 %
Vrtov	7.695 " " pod 1/2 %
Travnikov	107.709 " " skoraj 6 %
Pašnikov	793.085 " " 41 %
Vinogradov	11.109 " " 2/3 %
Sadovnjakov	3.833 " " pod 1/10 %
Barij	39.902 " " 2 1/4 %

Skupaj 1.800.376 ha

Dravska banov.	290.391 ha ali nad 36 %
"	10.485 " " 1 1/2 %
"	245.863 " " 31 %
"	199.350 " " nad 25 %
"	21.133 " " 2 1/2 %
"	19.334 " " pod 2 1/2 %
"	6.261 " " nad 3/4 %

Skupaj 792.817 ha

Malone 1/2 celotne površine je pojedel-ske zemlje, torej slično kot pri nas. Na vsa-kih 100 ha poljedelske zemlje pride pov-pračno 25 kmečkih duš (pri nas 44); na tej poljedelski zemlji živi torej okrog 1/2 mi-liona ljudi.

V boljše razumevanje in presojevanje ondotnih gospodarskih prilik naj navedem statistiko obdelane zemlje tudi za srez Ne-gotin na Vardaru, kjer se kolonija nahaja.

Srez meri 83.400 ha, od teh je nad 40 % njiv, 1/10 % vrtov (28 ha), 1/10 % travnikov, 59 % pašnikov, 1/10 % vinogradov (44 ha), sadovnjakov in močvirij ni, skupaj 30.027 hektarov

Bistrenica na Vardaru, slovenska naselbina v južni Srbiji

Kot razvidno, je v poljedelskem svetu med Makedonijo in našimi kraji precejšnja razlika. Velik odstotek zavzemajo pašniki, ravno nasprotno pa je glede travnikov, vi-nogradov in sadovnjakov. Napačno bi bilo, če bi iskali vzrok temu razmerju le v zna-čaju zemlje ali v podnebnju. Mnogo je zem-lje, ki bi bila prikladna za travnike in bi kljub pomanjkljivi vlagi nudila dovolj in dobre krme, enako bi se lahko podesetoril odstotek vinogradov in sadovnjakov. A pro-tivno bi bilo zahtevati od ondotnega pre-prostega in zaostalega kmeta, da bi kme-toval po našem. Njegove zahteve in potre-be so razmeroma majhne in skromne in konservativno bolj v ekstenzivnost usme-rjeno obratovanje jih povsem krije. Niti mi-sli ne na napravo ali izboljšanje travnikov, čemu neki? On se zadovoljuje z malim, ta-ko se mora tudi njegova živina, ki je zato prepuščena sama sebi.

Imeli so vinograde na domaci podlagi, vojna in trina sta jih uničila. Novih vi-nogradov nečeto napravljati, ker novi po-dlagi ne zaupajo, izvoza ni in sani lahko žive brez vina. Sedaj je od 11.409 ha vi-no-gradov 4086 ha na ameriški in 7022 ha na domači podlagi. Kolikor je vinogradištv-a, je v severnem delu pokrajine, kjer je na-rod bolj napreden in tudi delaven. V sre-žu Leskovac je 1300 ha (3,36 %) vinogradov. Kot rečeno, je tudi jug sivočasno imel raz-vito vinogradištvno in samo s postaje Kri-vo-lak blizu Negotina so se pred 20 leti le-

no izvozili do 1400 vagonov grozdja. Celotni pridelek 62.000 hl ne more kriti tanka-šnje potrebe in morajo vino uvažati, kar gre nedvomno v velike količine.

Ironija usode: domovina najboljših vin, ki se mora zadovoljiti z veliko slabešim blagom.

Lapornata (peščeno, apnenno) in peščena zemlja, kakor tudi podnebje, so za to ku-lturno rastlino kot nalašč. Vina boljših vrst dosežejo nad 15 % alkohola (26 % slad-korja).

Ravno tako zavzema skromno mesto tudi sadjarstvo. Sadno drevo si sledi tako-le: slive — 2 milijona dreves (naša banovina malone 2 milijona), hruške — 283.000 dre-ves (761.000), jablane — 265.000 (2 milio-na 181.000), orehi — 145.000 (179.000), ko-stanji — 87.000, smokve 6000, ki pa uspe-vaajo le v Velesu, Dojranu in Djevdjeliji.

Zanimiv je tudi pregled obdelane povr-šine po vrsti kultur, od katerih zavzemajo:

žitarice	82 % (83, — %)
sojvice	0,88 % (0,90 %)
koren. rastline	0,91 % (1,90 %)
indust.	3,29 % (1,27 %)
vrtno	0,41 % (1,49 %)
krmske	1,31 % (13,18 %)
praha	11,11 % (0,73 %)

Poleg naštetih kultur gojijo še proso, riž, bob, bombaž, lan, konopljo, mak, papriko, tikve (dinje) in dr.

V svrhu pojmovanja razlika med severnim in južnim delom Makedonije primerjajmo s tega vidika srez Leskovac, ki je deloma na tleh stare Srbije in Negotin, kjer so pre-ležno ostanki orientalske kulture.

žitarice	92, — %	65, — %
sojstva	0,43 %	0,88 %
koren. rastlin	2, — %	0,29 %
indust.	2,73 %	9,84 %
vrtnih	1,44 %	2,10 %
krmil.	0,82 %	0,32 %
praha	0,26 %	21,28 %

Prvo mesto zavzemajo žitarice, kar je po eni strani znak dobre (težke) zemlje, po drugi pa ekstenzivnega gospodarstva. Zna-tna razlika med ondotnim in našim načinom gospodarstva — glej tudi Leskovac in Ne-gotin — obstoja v odstotkih z ozirom na gojitev korenastih in krmskih rastlin, ka-kor tudi praha. Korenasto bilje (pesa, ko-renje in dr.) potuje vzporedno z umno ži-vinorejo. Pri tej stopnji živinoreje ne čuti ži-vinoreje potrebe po gojitvi te poljske kul-ture. Isto velja tudi za krmske rastline.

Praha zavzema za žitaricami največji od-stotek in je posledica obilice razpoložljive zemlje, po drugi pa gospodarskega sistema.

Seveda so tudi v tem pogledu med ondo-tnimi kraji velike razlike. Da navedem ne-kaj primerov:

Zito: Strumiški srez	14,90 q
Koruzi: Srez Gornji Polog	19,40 q
Krompir: Srez Leskovac	155,68 q
Fižol: Ohrid	14, — q
Krnska pesa: Skopje	263, — q
Zelje: Telovo	64, — q
Tobak: Skopje	12, — q
Cebula: Gornji Polog	71, — q
Lucerna: Djakovica	40, — q
Seno: Ovčje polje	28,60 q
Vino: Vlasotinci	19,57 q

Stip	3,40 q
"	2,90 q
"	10, — q
Negotin	4, — q
Ovčje polje	15, — q
Negotin	3,11 q
"	13,25
"	0,86 q
Prilep	6,17 q
Bitoli	1,63 q

Te razlike ne izhajajo le iz značaja zem-lje, ampak čezje iz zaostalosti naroda. Skop-je ni pr. ne prideluje sedemnajstkrat toli-ko krmske pese ko Ovčje polje la zaradi rodovitnosti zemlje, razlog je v večjem za-nimanju in razumevanju za to kulturo in to zopet zaradi ugodne prilike za vnovčenje mleka.

Iz navedenih števil sledi, da ima Makedonija še mnogo proste rodovitne zemlje, da je ta prikladna za vse močnejše poljske kulture in končno da je zemlja splošno v malo sposobnih rokah.

Dežela je za naselitev naših odvisnih rok dovolj prikladna, na kar prihajamo že malo kasno. Izzeljevali smo se na vse močnejše strani, v tuje države in dele sveta in pora-bili milijone samo za pol. Kaj bi bili lahko napravili v tej pokrajini s temi zneski! Mnogo smo zamudili, mnogo zamudimo s predskoti in umelno obrizganimi čustvi še danes. Enim ne prija klima, drugih strašijo močvirja in malarija, tretjim je kraj preda-leč itd.

Pri podatkih glede vročine in malarije: V juniju m. l. je bilo v koloniji povprečno + 13° C (v senci), v juliju + 24° C, v av-gustu + 26° C, do 15. septembra + 23° C. Na solncu je bilo okrog 8° več. Na malarijo je obbolelo 5 %, kar je za prvo leto in pri dotoku naselencev, ki je bil pretežno v ve-likih vročinah, ter v tako neurejenih razme-rah malo. Pa niti toliko slučajev bi ne bilo, če bi v enem slučaju ne bila kriva nemar-nost in deloma tudi pomanjkanje.

Odstotek močvirja je v Makedoniji sicer velik, a nikoli ne porazen (negotinski srez nima nič). Mislim, da bi legla malarije odstranili ravno pridne in razumne kmeč-ke roke, ki bi znale spreminjati neplodno zemljo v plodno in usmeriti gospodarstvo po zahtevi časa. Takih delavcev je mnogo, le poučiti bi jih bilo treba, kje naj si išče-jo gospodarski obstoj. Razume se, da bi bil zgolj pouk oblik brez blagodejne roke. Treba bi bilo širokopoteznega in v potankosti izvedenega načrta in dobro organiziranega postopka. Tako govori praksa.

Zaenkrat se nahaja pred makedonskimi nalogami prva slovenska kolonija, ki stoji v novih prilikah plodovite goline. Je nekaj docela razumljivega, če trdimo, da zahteva to življenje celih mož — mož telesnega in moralnega zdravlja in s potrebno stopnjo strokovne okretlosti, ki so tudi delažljivi in voljni položiti svoje moči in sposobnosti v oploditev zemlje.

Treba je ponovno poudariti, da je ondotni kmečko — delavski narod — a samo ta — etično nad nami; pošten je, pravico in re-sničoljubljen, uslužen, gostoljubljen in mi-roljuben. To je nedvomno oddel, ker živi svo-je življenje, proč od mestne kulture. Civil-izacija dvigne zunanjo, pomand pa no-tranjo kulturo.

Nale sposobni naseljenci, tudi ta narod bo napredoval, ker bo polagoma pridobi-val. Saj je stara rosnica, da je preprosta-ga naroda prva in najboljša knjiga narava. Ker nikoli ne ustvarja z besedo, ampak s trdim delom, misli s čutili: z očmi, sluhom, tipom. Prava razstava je zanj delo njego-vega tovariša. Na to je potrebno opozoriti: merodajne činitelje (oblasti), ki naj to ak-cijo podpirajo.

Osnova, ki bo koloniji prožila možnost razvoja, je krepka morala, trdna notranja organizacija in tretjič jasno opredeljen gos-podarski sistem. Osobito ta poslednji je v današnji gospodarski tekmi velikega po-mena. Naseljenci naj bi skoro vedeli in biti na jasnem, kako si bodo uredili svoje gos-podarstvo, oziroma katera kmetijska veja naj tvori osnovo in katere naj po tej ali vzporedno s to goje ter v kakem razmerju naj si le-te stoje.

Splošne in posebej še ondotne prilike zahtevajo, da dajo vsaj v pričetku prvenstvo živinoreji, to je prav tisti panogi, ki je tam-kaj tako zanemarljiva in so zanj dani po-goji v dovoljni meri. Oddod se prične pravi-lno in sigurno odmotanje gospodarske niti in od te strani je najkrajša pot do razmeru-ma največjih in stalnih dohodkov, pa bilo

to govedoreja, prašičjereja, ovčereja ali pe-rutinarstvo.

Ce govorimo o prednosti, ki naj jo v tem slučaju ima živinoreja, ni to le zaradi nje-nih direktnih, ampak tudi indirektnih do-hodkov, ki so ravno tamkaj zelo važni. Zemlji manjkajo organske snovi (rastlinski in živalski ostanki), zato bi ne bila sposob-na vršiti naloge umnega izkoriščanja, da si sama po sebi dobra in mestoma celo od-lična. Končno bi bilo tako izkoriščanje — rop.

Gre torej za vprašanje gnoja, ki je poseb-no v tamkajšnjih razmerah eno prvih vpra-sanj, ki naj bi mu tudi država opevečala pozornost in izdatno podpirala napravo pravi-lnih hlevov, gnojščinskih jam in greznice. Ako ondotni konservativni kmet zravnav-a nedostatek organskih snovi v zemlji z več-kratnim oranjem, ne more to odgovarjati umnemu kmetovanju, ki mora v intenziv-nosti in pravilo izkoriščanje časa.

Predvsem torej govedoreja, in sicer taka živina, ki nudi razmeroma največje doho-dke, pa bila ta velika ali mala, te ali ene pasme, priključiva ali ne. Uvoz tuje živi-ne (pasme) zna biti riskantna stvar in drag poskus. Najbolj prirodno, zato tudi najbolj zanesljivo je prijeti z domačo živino, ki no-si vse tiste lastnosti, ki jih dotična okolica zahteva. Torej znoter navzven in re na-sprotno. Z umno živinorejo, t. j. s pravilno plemenitvijo in rejjo, s pravilno vzrejo mla-de živine in skrbjo za zdravje živine bo s prikladnimi plemeniki močnejše vzgojiti boljšo pasmo. Kolonija ima dva enobarvna švicarja, katerih lastnosti se najbolj krijejo z ondotno pokrajinsko pasmo. Ti naj postop-no osvežajo domačo kri, tako pojde v bolj-šo pasmo. Počasi seveda, ker napredek ni možo-čez noč. Zato potrpljenje!

S tem pa ni rečeno, da bi se ne smelo skušati s tujo pasmo, le prenglati se ne sme.

Razume se, da je treba za pravilno usme-rjenje reje imeti vedno pred očmi trg in možnost najboljšega vnovčenja produktov. Za enkrat so tamkaj take razmere, da se še za nekaj let predvideva pomanjkanje mleka, da so še vedno ugodne prilike za vnovčenje svinjine, jagnjet in perutnine. Na zadruge je, kako spraviti na najboljši (go-spodarski) način te produkte na trg.

Sedaj gre za ustvaritev odvisnih produ-ktov, kasneje bo naloga zadruge, da jih v lastni režiji podrobno razprodaja. Taka je in bo zahteva ondotnih razmer.

Iz statističnih podatkov razberemo, da so tamkaj še vedno ugodne prilike za vinar-stvo. Gre le za proučenje treh zadevnih vprašanj, ki jih narekujejo današnji trg in gospodarska tekma. Ta so: ranost, kvalita-ta, enotnost. Iz zakona delitve dela se je porodila specializacija, ki je poostila ali razvila naše čute, kakor priča današnji trg. Kaže, da se bo to v bodoče še stopnjevalo. Po tem se bo treba ravnati.

Tla in podnebje bosta zadostila prvima zahtevama, glede enotnosti zavisni od na-se-ljencev samih. Nikoli ne bo dovolj pouda-reno, da se morajo naseljenci ravno v tem pogledu pokoriti skupnim interesom in po-stopati enotno in disciplinirano. Namislje-na znanja poedinec z zastarelimi nazori se morajo umakniti pravilnim in dobro pre-mišljenim sklepom zadruge.

Prvo, za kar naj zadruge že sedaj skrbijo, je matičnjak, ki bo nudil najmanj dve ugodnosti: zanesljivo in ceno blago. Kar ve-lja za vinarstvo, je tudi za sadjarstvo, ki naj ima prvemu enakovredno mesto. Tudi tukaj je treba pravočasno vedeti, kaj se hoče.

Ako bi ne bilo vetrov, nudila bi kolonija sadjarstvu naravnost idealne pogoje. Pro-stor, sadna vrsta in način vzgoje so najvaž-nejša vprašanja. Nedvomno imajo prvo be-sedo kočičarji, in sicer breskve in mareli-ce, za tem črešnje. Sledijo finešje vrste hrusk in močnejši jabolk. Orehu naj bi se posvetilo posebno skrb, ker mu tla prija-jo in se neverjetno naglo razvija. Ne gre le za sad, ampak tudi za les, ki je povsod in vedno cenjen.

Tudi tukaj naj naseljenci delajo iz sebe za sebe in naj čim prej napravijo lastno dre-vesnico.

To naj bi bila zgoščena slika onim, ki namerjajo graditi svoj dom na makedonskih tleh in ogrodje smernice bistrenski koloniji.

Janko Furlan.

NA MORIE!

HVAR

HOTEL SLAVIJA
Novo otvoren hotel. Tik pri-stanišča vseh parnikov. Pri-znano izvrstna kuhinja. Infor-macije in prospekte pošlje lastnik M. Mihelič. 82

Peščeno morskopališče

OMIŠ PRI SPLITU

HOTEL „BELLEVUE“
novozgrajen tik ob morju, v sobah te-koča voda, danzang na morski terasi, polna penzija, s sobo in vsemi taksami in postrežbo Din 60.—85. Domača in du-najska kuhinja. Nobenih zdravilišnih taks. 85a

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

„Riviera“ na Rabu

Slovi kot najizvrstnejša kuhinja ob najnižjih cenah. Domača in dunaj-ska kuhinja. Prvorazredna vina. Pri-ljubljeno shajališče vseh znancev, ki prebivajo na Rabu. 96

Polna penzija z vsemi taksami in postrežbo od Din 60.— naprej. Zahte-vajte prospekte. 96

NOVI VINODOL

Palace hotel Lišanji,
udobno urejen hotel v ozini kope-lišča s prvorazredno kuhinjo in terasami za sončenje. Ne manjka ničesar za naj-prijetnejše bivanje ob morju. Najkraj-nejša solidna postrežba. Tekoča topla in hladna voda v sobah. Penziona od Din 65.— dalje. Zahtevajte prospekte!

Pampa I. 1932

Pred tridesetimi leti so prišli v neskon-šo razsežnost rjave in zelene južnoameri-ske stepe, pampe, na kateri ne rase nobe-no drevo, prvi kolonisti. Iz tal so vzrasle ploske hiše s strehami iz valovite pločvine, vodnjake so morali skopati sto in več metrov globoko, da so prišli do vode, pše-nična polja so se širila vsepovsod. Gospo-darji dežele so bili veseli, da so lahko od-dajali to dotlej neobdelano zemljo v na-jem. In zemlja je obilo poplačala vsak trud.

V letih svetovne vojne so postali pampa-ski kolonisti in njihovi gospodarji z veli-kanskimi letinami bogati. Zamenjali so ži-lave, male pampaške konje za močne in težke poljske konje, ki so pojedli dvakrat toliko in opravili polovico dela. Tovorni avtomobili iz Fordovi vozovi so prišli v deželo, vsakdo je mislil, da bo to blagosta-nje trajalo večno. A tako je šlo samo še prva povojna leta.

Potem so mahoma pame cene pšenice, kobilice so priletele in požrle letino. Dru-go leto zopet, tretje isto tako in četrto — cene pa so padale dalje. Tedaj so kmetje že obubožali in gospodarji zemlje so od-krili, da vrže živinoreja več dohodka. Zem-lje niso več dajali v zakup. Začelo se je pravo izseljevanje proti severu, kmetje so morali ostaviti svoje stroje, motorna vo-zila in težke konje, za katere ni bilo več krme, selili so se proti severu, da bi našli zemljo brez kobilic in brez gospodarjev, ki se jih branijo. In zdaj hiše razpadajo, govedo in konji teptajo ostanke v tla, pampa pa dobiva isto podobo, kakor jo je imela pred tridesetimi leti...

Temnopoltne pleme

Med dvema milijardama ljudi, ki obija-jujejo našo premičnico, jih 900 milijonov pripada belemu plemenu, 854 milijonov ru-menemu in rjavcu, 246 pa črnemu ple-menu.

Rumeno in rjavo pleme, ki po številu je malo zaostaja za belim plemenom, po razboritosti pa prav nič, je stopilo v tek-mo z belim, ki je doslej obvladovalo zem-ljo, in sicer ne z osvajaalnim pohodom po načinu starih mongolskih hord, temveč v področju gospodarstva in tehnike. Japona-ska je začela prva korakati, Kitajska in Indija ji sledita. To vstajanje Azije ima tem večje nade za uspeh, čim bolj se belo pleme kulturno, politično in gospodarsko poganja v prepal.

Kako pa se drži v tem boju tretja veli-ka veja človeške vrste, veja temnopoltih ljudi, ki jo sestavlja 160 milijonov afri-ških črncev, 50 milijonov indijskih Dravi-dov, 2 in pol milijona Melanezijscev, Papu-ancev, 19 in pol milijona severoameriških in 14 milijonov južnoameriških zamorcev?

To plemo v splošnem preradi podcenja-jemo. Afričan velja premnogim še vedno za nedolžnega otroka narave ali divjaka. Tu pozabljamo, da se je v Afriki pod vpli-vom moderne produkcije in prometne tehnike izvršil izreden razvoj in to ne sa-mo v Egiptu ali v francoski severni Afri-ki, temveč vsepovsod. Južnoafriška unija, dežela čudovite industrializacije, žlata, de-mantov in nedoglednih poljedelskih mož-nosti, velja n. pr. za domeno belega mo-ža, toda nič ne more spraviti s sveta de-jstva, da stoji tam poleg 1,8 milijona bel-cev 6,1 milijona drugoraznih ljudi, ki jim samozvesto neprestano narašča v isti meri, kakor se poslužujejo modernih izobraže-valnih in organizacijskih sredstev. Noben zakon ne bo tej masi ljudi za večno zabra-nil poti do višjih poklicev in do vlade. Tu prihaja še danes do nevarnega tekmovanja med belim in temnim plemenom. Drugod, v tako zva-i Britski Zapadni Afriki pa je angliška kolonialna politika napravila ce-lo drzni poskus moderne avtonomne za-morske države pod britskim protektora-tom. Poskus je uspel nad vse pričakovano dobro in država se razen v barvi svojih prebivalcev skoraj ne razlikuje od države belčinitice. Črna Afrika je še sveža in spo-sobna vsakega razvoja. Pred vsem ima prostora še za morda 100 milijonov ljudi in je samo vprašanje, da-li bodo ti milijoni beli ali črni.

V Južni oz. Srednji Afriki imajo za-morci, potomci nedanjih sužnje, številč-no premoč na Zapadnoindijskih otokih, kjer jih je 69 odst. Tretjino prebivalstva pre-dstavljajo v Braziliji, a v Zedinjenih drža-vah jih je 9,7 odst. V nekaterih južnih dr-zavah severoameriške Unije znaša njih število celo do preko 50 odst. vsega prebivalstva, v mestu New Yorku imajo svojo lastno čet, Harlem, v kateri jih prebiva 300.000!

V povojnem času se ti severnoameriški zamorci preseljujejo čedalje bolj iz svojih južnih vasi v severna industrijska mesta in a to maso ljudi ni mogoče opraviti eno-stavno tako, da jo proglašajo za manj-vredno. Unijski zamorci imajo že danes svoje univerze, banke, časnike, gledališča, klube in njih »Negro Year Book«, letopis zamorskega plemena na vseh kontinentih, je ena najzanimivejših publikacij na sve-tu. Severnoameriški zamorec je danes že zdravnik, uradnik, umetnik in učenjak in se ne da več spraviti ob kraj z zasmeho-vanjem in preziranjem. Gotovo je, da bo imelo belo pleme še marsikakšno priliko braniti svojo nadljudo tudi nasproti tem-nemu plemenu, kakor jo mora danes br-niti pred žoltorjavim svetom

Sladkor iz lesa

V Heidelbergu je zvišala svoj kapital družba, ki se že več let bavi s poskusi za pridobivanje sladkorja in krmlj, kvasa, al-kohola in drugih produktov iz lesa. Ena njena tovarna je zdaj zgrajena in bo pri-čela v bližnjih dneh s produkcijo na debe-lo. V prvi vrsti bo proizvajala krmlja iz tega sladkorja. S posebnim procesom je družbi uspelo spreminjati lesni sladkor v kemično čisti grozdni sladkor, ki ga bo tudi proizvajala na debelo.

Nazadovanje tujkega prometa v Švici

Iz Švice prihaja poročilo, da je tam le-tos katastrofalno nazadovao tujski promet. Največji primankljaj beleži tujsko-prometna statistika v juniju, ki je bil navadno naj-donosnejši mesec v sezoni. Tujski promet je nazadovao letos za 42 odstotkov in večinoma so pri tem prizadeta podjetja, ki so že lani obustila bridkosti in togobe izostajanja ino-zemskih in domačih gostov.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

In mahoma, peti dan po tistem je bilo, mi je nekaj šinilo v glavo.

»Glej, glej,« sem pomislil, »saj sem vendar njihovo urico sam vrgel v škatlo za puder... Na preprogi sem jo našel, mislim sem, da je medaljon, pa sem jo vr-gel tja, glej no, kdo bi si mislil...«

Takoj sem oblekel suknjič, niti poku-sil nisem nobene reči, preden sem šel, kar naravnost na ulico sem tekkel. Bivši grof je stanoval v Oficirski ulici.

Tečem po ulici in kar nekam tesno mi je bilo pri srcu. Kaj vendar ljudje tako čudno hodijo, kakor da bi se bali puški-nih ali topovskih salv?

Podvizal sem se in tekkel v Oficirsko ulico.

Pridem pred hišo. Možička. In avto stoji pred hišo. In takoj sem se spom-nil: glej, da ne padeš pod avto. Avto pa je stal... Nu, dobro, Stopil sem bliže in vprašal:

»Kaj pa se godi tukaj?«

»O, nič posebnega, nekaj aristokratov bomo zdajle naložili na avtomobil in za-prli.«

Mahoma vidim — jih že peljejo. Bivše-grofa peljejo k avtomobilu.

S komolci sem odrinil ljudi in zavpil:

»V škatli je vaša urica, da bi jo vrag vzel! V škatli za puder!«

Grof pa se niti zmenil ni zame, kar se-del je noter.

Planil sem bliže k avtomobilu, ta pa se je namah premaknil in me s kolesi vr-gel proč.

»Nu,« sem mislil, »prva žrtve.«

Čez Črničec in Luče v Logarjevo dolino

Ob velikih počitnicah, v tistih komodnih časih pred vojno so bili razen bučnih primicij najlepši prazniki savinskih študentov dnevi, ki so jih prebili v Logarski dolini in v Savinskih planinah. Šle so male karavane na pot, ki jih je vodila preko Gornjega grada, kjer je prestoloval in dijaške izkaznice delil pokojni Fran Kocbek, nadučitelj in svobodni kralj solčavskega planinskega kraljestva. Njegov zlati smeh in njegova bodrila (le tak, fantje!) so spremljala študentovske marše: en dva, en dva — dve uri hodila po beli cesti do Ljubnega, dve uri dalje do Luče, še dve uri do Solčave. Počitek v senci farnovskega marofa, nato pobožen spurt ob plitvi Savinji, ob skalovju in senci v Logarjevi paradizi.

Prijazna srečanja v objemu Savinskih planin že takrat niso bila redka, nikakor ne. Odkar je bil postavljen gosposki Frischaufov dom visoko nad slapom, so Savinčani in Saleščani postajali redni gostje Logarjeve doline. Posebno so se zanj navduševali tudi Nemci, takoj Gradčani in Dunajčani, ki so že takrat vedeli ceniti letovišča Gornje Savinske doline. A preko Kamniškega sedla so tudi Kranjci bolj in bolj pogosto sedli na štajersko stran. Logarjeva dolina je slovela že od tistih dob, ko jo je Kocbek prvič ugledal in ogledal, marsikaj lepega o njej povedal in zapisal. Ali daleč je bila, daleč, kakor za devetimi gorami skrita obljubljena dežela. In tiha je bila, da se je ukanje izletnikov kar plaho izgubljalo med gozdovjem in čerami. Taka samota je domovala tod, da jo je človek užival kakor žlahtno zdravilno vino.

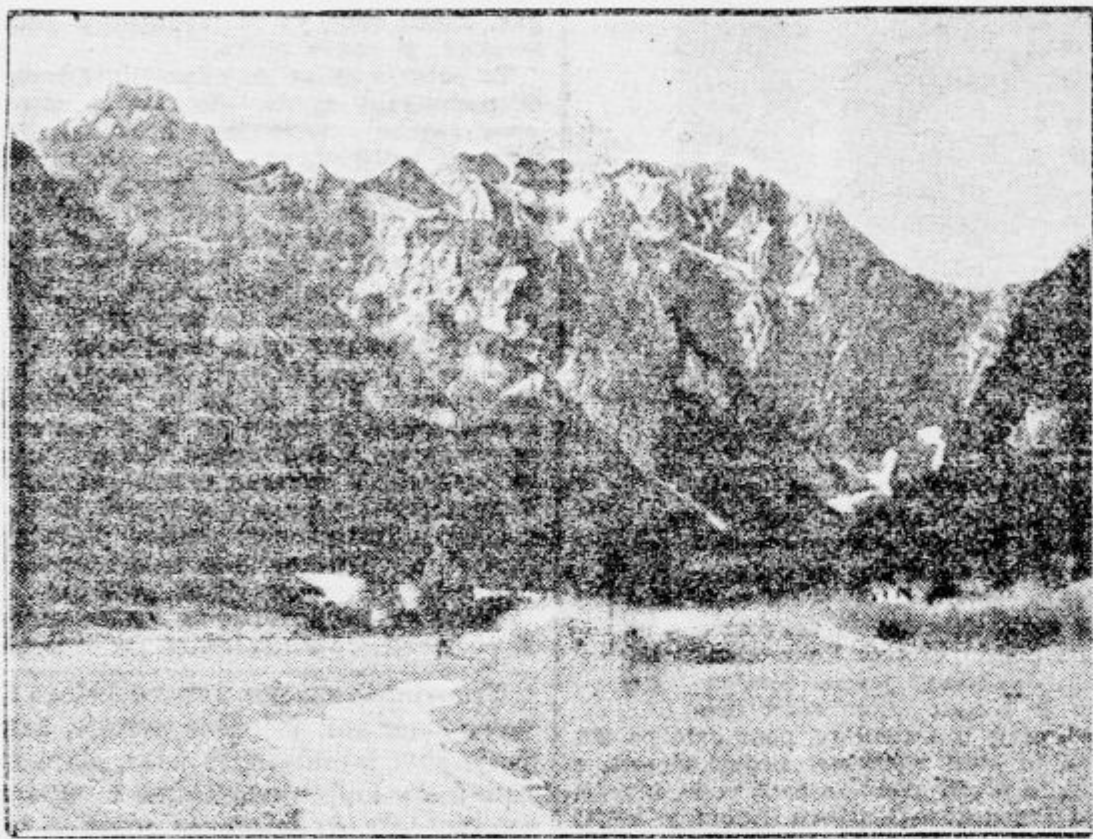
Dandanašnji je precej drugače. V takem poletu, kakor ga savinski vlak nikoli ne bo zmogel, se vzpenjajo proti Gornji Savinski dolini težki avtobusi in avtomobili. Gladko ubirajo pot po preurejeni cesti, goltajoč po šestdeset kilometrov na uro. In se ustavljajo tik pred nosom Logarjevih in onih, ki gospodarijo v dveh modernih hotelih prav sredi Logarjeve doline. Save, komur je do hoje po trdi cesti in natančnega ogleda Flosarije, bo sledil zgledu nekdanjih savinskih študentov. Ali komur je v oddih in razvedrilno prisojena sama nedelja in se mu svobodni čas reže tako tanko, kakor siru krmu, bo stopil v avtobus pred Figovcem, da vsaj enkrat v letu pojde pogledat tisto čudovišče pod Ojstrico.

Skok v dobrih treh urah iz Ljubljane v Logarsko dolino, najmanj šest ur sončenja, šetnje in celo tudi kopanja pri Planinskem domu, nato pa v večernem hladu povratek proti Ljubljani — vse to poleg prehrane za 125 dinarjev res ni izguba časa in denarja. Po dva avtobusa sta v službi ljubljanskega »Putnika«, vselej sta zasedena. Preteklo nedeljo je bil v pomoč pozvan še tretji. Velik in trebušast iz Kranja. Milost božja, pa se je smejal zakasnili za celo uro. Nestrpnost na Figovčevem dvorišču, mala zmeda, skoro punt. Že so stopili v službo trije avtomobilski, naj velja kar hoče — take nedelje in Logarjeve doline si ne da nihče ukrasti... Ali nazadnje je le pridvil kranjski orjak. Potem — nu, potem pa vse tiho je bilo. Trije avtobusi so merili pot daleč tja na štajersko stran in pogovore potnikov je spremljal brezdvični takt motorjev, kakor v tolažbo in bodril: Še danes boste z nami v Logarjevem raj!

Te kraje do Kamnika in Stašovice poznate. Prav, ali v nedeljo ste imeli vendar le nekaj videti. Kamničani se je zviljal po progi kakor gad v precep, neznanško dolg je bil in naphan kakor prtena klobasa. Skozi Kamnik se je valila prečudna proce-

slja, pri Korčaku je počivalo toliko polnagih in ožganih bistriških romarjev, kakor da je Gandhi napovedal shod. Mi, bolj gosposki, pa smo zavili na desno, v tisto prečudno tiho sotesko proti Gozdu. Z ohi in ahi smo pomagali avtobusu, da je kar spešno jemal serpentine in se zmagovito vzpel čez poslednje klanec, na Črničec. Potem spet lepo ponižno navzdol, z drobnimi skrbmi v srcih boljših polovic — dokler nas ni ljubezljivo pozdravila dvostolpa Nova Stitja in nam po ravni gladki cesti pokazala pot: Kar naravnost, gospoda, vse hudo je že prestano. Zdrav, zadovoljen roman nam je še spotoma kilknil v pozdrav in potrdilo: »Dons vas je pa prekleto dojsti!«

Gornji grad se s škofovsko oblastjo šopiri med sadnim drevjem. Trobejeva mama

Logarjeva dolina

pa pohlevna in postrežljiva, kakor vselej, urno pripravljajo zajtrk. Smo se »no malo« zakasnili, ja. Ali pokrepčani s šilcem ljute gorogranske vodice in s (primassima) železom v železcu (in še v torbi povrh) požegnemo dalje proti Lučam. Je to pot vzdolž hvanja. Bog varuj, ne zaradi kakih nevarnosti, marveč zgolj iz občudovanja. Kdor še ni videl teh krajev — jaz sem jih desetkrat, a v taki božji nedeljski luči še nikoli — ne more tiho mimo njih. Damski svet še najmanj. Ravno zadosti omečen od vožnje in dovolj otrešen vseli skrbi zroč kakor otrok in se čudiš z odprtimi očmi. Kakšne kmetije so to, polja in travniki, bele hiše med drevjem, skladi lesa ob Savinji! Ljubno na gričku pred nami, potem na moč prijazne Luče, pred vasio »kopališče in senčnat gozde, kakor je napisano na tabli, Raduha na desni, Ojševa zadaj, soteska s temnimi skalnami, Savinja po njej in cesta ob njej. Iga s prisahejo (za enkrat usahljeno studencem, Rogovilec z velikimi rdečimi senčniki na terasi ob vodi — preveč vsega, le časa premalo. Moramo dalje, brez postanka tudi skozi Solčavo. Mimo mlina vderemo brezbožniki v Logarjevo dolino — tam pri kapelici je maša na prostem, žegnanje, povzdigovanje. Nam pa je velika maša sam čarobni pogled po dolini in na planine, kipeče v deviško jasno. Tu in tam se še iznad snežišča dviga in se v nič razblinja zaspan oblček.

pa itak nikoli ne bo. Hoteli ostanejo.

Stopimo v vas še k Logarjevim. Stari gospodar po mačem boleha, mladi je okreten nič manj, kakor zale sestre njegove. »Hja,« pravi, ko se pogovarjamo o tujskem prometu, »so bili in bodo prišli gostje. Tako lani je vseh, da ne morejo prehaliti.«

Ne, niti vladar ob svojem letošnjem bivanju v Sloveniji ni opustil zleta v Logarjevo dolino. Devetega avgusta se je pripeljal z avtom in mu je mladi Logar hitel nasproti s šopkom izbranih planik.

Prelistujemo spominsko knjigo. Kaj vselega je včas v njej, a tu in tam se najde tudi drobna tragedija. Postavim: Še 6. julija letos se je vpisala Radmila Iličeva s svojima staršema: zdaj je že davno v grobu... Pa so drugi z onstran Sotle in z one strani meje. Logarjeva dolina jih vse pobrati, ker je velika tolažnica in hoče vedro življenje. »Baš je lepo v Logarjevi dolini« — se ponavlja dvakrat, trikrat. Matilda Slamnjakova iz Zelene Kaplje se je razpela: »Solang die Krainer Krainerwürste essen, werde ich das Logartal nicht vergessen...« Kaj bolj preprosteje in učinkoviteje je odrezal skromen Zadrečan: »Bog živi — nas usi ljudi!«

Takole, vidite, nimate tiste odmerjene urice v Logarjevi dolini. Med gospodo, ki se je stlepa za sobe, je morda nekoliko porogljivosti, ko se spravljamo v avtobuse za povratek. Ali baš to je gosposko, da od-

jadraš ob pravem času, da nisi nikomur v nadlego, da nosiš s seboj v Ljubljano trden sklep: še in še pojdem v Logarjevo dolino.

Vse tiho je za nami, ljubeče objemamo za slovo Solčavo in Luče in Ljubno in Gornji grad. Čez Črničec se spokojni vračamo v dolino, v Kamniku postanemo za večerjo in zdirjamo proti Ljubljani. To je bila nedelja, posuta s suhim zlatom.

V taboru Ljubljanskega Sokola v Ribnem

»Kam pa kam?«, sem izpraševal pred dvema tednoma prijatelje, ko so se poslavljali. »Taborit v Ribno gremo, za tri tedne: pojdi z nami, baš videl, kako bo sijajno.« »Za enkrat ne morem, pozneje vas pa gotovo obiščem,« sem samozavljivo.

Obljuba dolg dela in pred dobrim tednom sem se res odpravil s kolesom na Gorenjsko. Preko Kranja in Radovljice sem po triurnem kolesarjenju prispel v vas Ribno pri Bledu. Tu sem vprašal kmeta, kje tabori ljubljanski Sokol. »Tisti, k'imajo rjuh napete?« se je ludomučno nasmehnil in mi pokazal tja dol čez Savo. Držim se po njegovem in čez četrte ure zagledam na drugi strani Save na visoki smreki plapolati trobojko. »To so gotovo naši!« Na lepi ravni, obdani skoraj okoli in okoli z smrekami zagledam res, kakor je kmet povedal, napetih šest ogromnih »rjuh«. Taborišče, ki ga obseva popoldansko sonce, je kakor izumrlo. Nikjer žive duše. »Zdravo,« glasno zavpijem in šele sedaj se iz šotora prikaže skušnjava glava. »O, serbus, si vendar prišel malo povohat. Drugih ni, so se šli kopat. Pa bodo kmalu nazaj. No, tačas Ti pa naše kraljestvo razkažem.« Res mi je vse lepo razkazal doli od kuhinje pa do zadnjega šotora. Tabor, ki ga vodi naš Mitja, je sijajno urejen.

Od kopanja so se vrnila sama zdrava in zagorela telesa, da jih je bilo veselje gledati. Po daljšem razgovoru, v katerem sem jim moral povedati vse, kaj je tam zunaj v civiliziranem svetu novega, mi pravi eden: »Ti par ležiš je še prostih, kar pravi ostani nekaj dni.« Ni mi bilo treba dvakrat reči, da se rešim ljubljanskega dolgočasia.

Začelo se je mračiti, v kuhinji je veselo plapolal ogenj. »Dežurni!« so s prirojenimi talenti — tega si jaz drugače ne morem razlagati — pripravljali večerjo. Ostali smo hlastno pričakovali »menaza« in gledali Mitjo, kdaj bo zatrobil v svoj rog in pozval k večerji. Ni bilo treba dolgo čakati in večerja je bila kuhana, pa tudi ni trajalo dolgo, ko je ni bilo nikjer več.

Po tabornem ognju, ki je zagorel kmalu po večerji, smo se pripravljali spat. Tu sem prišel v veliko zadrego. Tabor je namreč razdeljen v dve sovražni stranki. V enem velikem šotoru kraljujejo »zabušanti«, v drugem pa gospodari »Zelena roka«. In nisem vedel, kam bi šel spat, da se ne zamerim ne enim ne drugim. Če bi šel k »Zabušantom«, bi me »Zelena roka« gotovo pretepla, obratno bi me pa zabušanti »zabušavali«. Zabušavati je taborni izraz, ki pomeni — eh, pa res ne vem, kako bo to prestaval na kulturni jezik: nekako norčevati se, nagajati in slično. Spravil sem se torej spat v nevtralni šotor, da sem ostal v prijateljsstvu z vsemi.

Ko smo že vsi plegli, zopet zatrobi Mitja rog. Vesel se dvignem in vzkliknem: »Sijajno, fantje, spet gremo jest.« — »Ja, ali boš tiho! To je znak za molk, ki mora biti v taboru vsak dan eno uro po kosilu in vsak večer od desetih naprej.« »Veš kaj, ti,« mi pravim po tistem, »povej mi ves dnevi red, da ne bom delal takih neumnosti.« Se obrne na slavnjači proti meni in začne: »Vsako jutro zatrobi naš Tine na trobento budnico. Kmalu na to da Mit-

Najfinejše
Glashütte-ure
Dobijo se pri
F. Čuden
Ljubljana Prešernova 1

ja znak za zbor. Po zboru je jutranja te- lovadba. Vsak drugi dan gremo namesto te po drva. Nato je znak za zajtrk in do ko- sila si potem prost. Po kosilu je eno uro molk, a nato se greš lahko kopat. Za večerjo je spet znak. Malo pred tabornim ognjem je večerni zbor. Tu se določi de- žurni za drugi dan, se oddajajo pritožbe in se dele pohvale. Kmalu po tabornem ognju je znak za molk. Razumeš? Znak za molk! Torej tiho, in hitro zaspi!

V takem lepem redu sem preživel pri njih par dni in že sedaj sem sklenil, da bom šel drugo leto z njimi in ostal tam do kon- ca. Samo to mi še dela preglavice, ali bi se pridružil »Zeleni roki« ali »Zabušantom«. Zaenkrat moram reči, da mi oboji enako ugajajo.

Potreba regulacije Save in zgraditev mostu na Javorniku

Pred leti je odnesla narasla Sava na Ja- vorniku velik lesen most, ki je spajal več velikih občin radovljiškega sreza. Odnosla je tudi hiše tovarniških delavcev Revna, Strava in Mura ter mnogo plodne zemlje. Prej je bila tam savska struga le kakih 60 m široka, zdaj pa meri v širino preko 100 metrov, tako da je tu zaradi širine Save in slabega terena gradnja mosta skoro nemo- goča. Zalostno je videti tu veličanske na- plavine gramoza, ki je nanešen skoro po vsej širini doline. Skrajno slab vtis mora to napraviti tudi na tujce, ki se na obeh straneh puščevo vozijo po mednarodnih železniških progah tod mimo in dobivajo čudne pojme o gospodarstvu v centru na- še jugoslovske Švice.

Bilo je na licu mesta že več komisij in gospodje so na vse načine ugibali, kako bi se regulirala Sava in zgradil nov most, a žal je ostalo le pri komisijah, ker za to nujno potrebno delo ni denarja. Tako še danes veže naše najlepše in najbolj obljub- dene predele Gorenjske le rešilna brva. To brv je že večkrat odnesla narasla Sava, ki je na tem mestu zelo deroča. Bilo pa je tu že tudi več nesreč ter so si nekateri, ki so padli v temni noči v vodo, le po naključju rešili življenje. Ne samo za pešce, ampak še mnogo bolj važna je graditev mostu tudi za vozove, ker se morajo voz- niki, če hočejo s Koroške Bele v Gorje ali obratno, poslužiti mosta v Kurji vasi, pri čemer izgube celo uro na času. Obstaja pa bojazen, da bo Sava še naprej rušila bregove in odnašala plodno zemljo, katere v našem kraju že itak hudo primanjkuje.

Vsi vemo, da je v današnjih hudih časih trda za denar, a ne pomaga nič, ker je za- deva nujna in se škoda na tem ozemlju vsak dan veča. Vsako varčevanje bi po- vzročalo še obširnejšo škodo. Pogoji za re- gulacijo Save in gradnjo mostu, ki naj bi se gradil kje bliže na trdnjšem terenu, pa so zelo ugodni in bi bili stroški regulacije minimalni. Imamo v našem kraju še vedno več stotin brezposelnih delavcev, gramoza za betoniranje je v ogromnih množinah na licu mesta, cementa povsod dosti v zalo- gah in delavske plače razmeroma nizke. Tre- ba bo ukreniti vse, da se regulacija Save in gradnja mostu preko nje pospešita, za kar naj se zainteresirajo vse prizadete ob- čine kakor tudi banki in državni činitelji ter naj se v banki kakor tudi državni pro- račun vneseta ustrežajoči vsoti, da se bo moglo to, za naše kraje prepotrebno delo čimprej izvršiti. Dokler pa se to ne izvrši, naj se na tem mestu napravi brv, ki bo zadosti močna in varna za pešce, predvsem delavce, ki hodijo v tovarne na delo, a tu- di za turiste, ki hodijo peš s postaje Javor- nika skozi Vintgar na Bled ali obratno.

Janko Kač:

GRUNT

»Škoda pa škoda! Tisto strd že kupimo, če bo treba! Kar za škodo in zmoto so čebela pri hiši. Tona jih mora takoj prodati!« se je razvnela snaha.

Ves čas je Polona mirno govorila. Pri zadnjih besedah se je pa pognala kvišku: »Po pismu so bile Matijeve, sedaj so pa moje. Dokler bom jaz, jih ne bo nihče prodajal.« Prijela je Tončka za roko in jezna odzdrala v hišo.

»Le dajte mu potuho!« je ze notela reči za njo Micika, kar je zagledala Tona, ki je pripeljal voz prelata. Brž je stekla z otrokom k njemu.

»Takoj pojdi k zdravniku ž njim, da nesrečni otrok ne oslepi,« je kriknila in mu povedala o piku.

Tona je pogledal mesto pika in menil: »Bo že splahnelo. Če na lice piči čebela, vedno koža tako zateče.«

Tedaj pa je planila žena v jok: »Bo že splahnelo?! Saj vem, za mojega otroka je vsega škoda. Sam Kristus vedi, da sem se mogla tako pokopati. Če ga ti nočeš peljati, ga pa sama nesem.«

»Ne uganjaj komedij!« je popustil Tona. »No, no, ga pa peljem.« Čez eno uro je bil že nazaj od zdravnika. »Kaj je rekel, ga je sprejela že na pragu žena.

»Da ni nič hudega. Pa v tole belo vodo naj namakamo obkladke in mu jih devamo na glavo,« je mirno odgovoril Tona.

»Drugega nič?« je vprašala žena.

»Pa goldinar je hranil,« je ušlo Tonu kar samo iz nejevolje, ko je šel izprezati kobilo.

»Pri Tončku pa nisi štel takšnih krajcarjev, mu je oponesla žena. Tona je stisnil pesti in se naglo obrnil, nato si je premislil. Le zamahnil z rokami in odpel kobilo oprsno...

Tončku kar ni mogla iz spomina čudna beseda, ki jo je rekla Micika v jezi, zato je vprašal staro mater, preden je zaspal:

»Mama, kaj pa je to seme pankrsko?«

Polona se je ustrašila vprašanje in ni vedela, kaj mu naj odgovori. »Ne misli na to, Tonček in zaspi,« je naposled odgovorila in ga hotela spraviti na druge misli. »Sama bom ogrebala odslej čebela, saj sem že spet močna v rokah.«

Pri pomenku o čebelah je res pozabil Tonček na tisti hudi besedi.

V šoli pa se je drugi dan spet spomnil otrok na nju ter vprašal druge otroke, kaj naj pomenita. Vsi so bili tihi, samo hčerka Čim- žarjeve dekle je rekla:

»Meni tudi pravi Čimžar tako, ker nimam očeta.«

»Jaz ga pa vendar imam,« se je zavzel Tonček, še bolj radoveden kakor prej, zakaj mu je mati tako rekla. Več let mu je ležala ta uganka v mislih, dokler je ni odgonetil.

* sveža trava.

IX. POGLAVJE.

»Nihče ne bo tepel našega Anzeka!« se je razkačil Tonček na cesti pred pretepaškimi Kaplančani, ko so hoteli preteptati drobnega brata, ki je hodil že v tretji razred, zaradi neke barantije. Krepak fant je bil Tonček z desetimi leti kakor drugi s šestnajstimi, zato so se takoj povsile sovražne roke!

Močnejši brat je vedno branil slabjšega, kar je vedno bolj utrje- valo med njima srčno prijateljstvo. Ko je Micika izvedela za takšno Tončkovo junaško borbo za Anzeka, se ji je sicer zdelo prav dobro, toda pokazala ni tega nikoli Tončku, češ, saj spada tudi to v njegov posel, kakor so se pogodili. Čim pa je Anzek odraščal, se je tudi Tončkova služba spremenila. Že je gonil šimnu konje pri oravi in prav na globoko ukazoval: »Hi-hot, prama!« Zelo ponosen je bil na svojo novo službo in je važno prigrizoval h kruhu slanino, ki mu jo je dal od svojega kosa šimen in modro nagnil z vodo zredčeni tolkec. Tako čudovito je dišala sveža brazda, da je vprašal šimna:

»Zakaj pa zemlja tako diši?«

Veseli ga je pogledal šimen: »Vohaš? Veš, vsaka novina tako diši kakor pečen kruh. Smrdi samo mrtvina, vse drugo pa ima duh po življenju.«

Ni ga razumel fantič, vendar je s polnimi prsi vlekel vase ta življenjski duh in je vidno rasel ter se krepil ob njem...

Z dvanaestimi leti ga je Micika že redko pošiljala v šolo, da ne bo po nepotrebnem jedel kruha pri hiši. Na jesen je cele mesece pasel krave v tistem skritem kotu gmajne, ki mu pravijo koti, ker se tam zliwa potok Bolske v Savinjo v ostrem kotu. Tam je bilo življenje za otroke! Pašniki, kamor je neslo oko, in nikjer blizu njiv, da bi bilo treba vračati krave iz škode. Mirno se je pasla goved v sočni travi ali pa je leno prežvekovala v senci košatih jelš. Otroci pa so se igrali po mili volji in pekli krompir, repo in turšičko. Breg ob Bolski je brez nasipov, pač pa se je voda ujedla globoko v ilovnato zemljo. Tam so izdihli v breg obrežne peči in jih obložili z opeko, ki so jo prinesli od doma, da je žerjavica dalje obstala in se je krompir bolje spekel. Kakor iz pravih dimnikov se je kadilo ob potoku iz lukenj med rušo. Duh krav se je mešal z vonjem pečene repe, krompirja, koruze, z belim dimom in veselim smehom pastirjev...

Med mahom položnega griča so gnezdlji čmrliji, Tončkova last, ker so bila njihova gnezda na Kolenčevem svetu. Poleg je pasel Čaj- narjeve krave sin osebenjaka Stvarnikovi Mihče, ki mu je prihajala pomagati past še več otrok njegove kampe. H Tončku pa sta prišla včasih v vas brat Anzek in sosedova Nežika.

Prav let septembrski popoldan je bil, ko je hotel Tonček pogostiti svoja gosta s prav posebno slaščico. Ob grmu, kamor ni segla žival s svojim dolgim jezikom, je odtrgal tri suhe travnate bilke, dal vsakemu po eno in jima mignil, naj gresta za njim. Ko pridejo do grička, pa obstane Tonček in reče z zamolklim glasom:

»Nekdo mi jih je ogrebel in ukradel.«

»Kaj pa?« je vprašala Nežika.

»Čmrlije, moje čmrlije, ki so imeli polne piskrčke strdi. Vama sem jo hotel dati poskrati,« je žalosten razlagal Tonček. Pa je nabral čelo v gube, stisnil ustnice in pomislil...

»On jih je vzel, pa nobeden drugi,« je sklenil in že odhitel ob potoku navzgor, kjer je imela Stvarnikova kampa svoje peči v bregu. Ko ga je videl Mihče prihajati, je urno zmašil svoj jopič v novo peč pred seboj ter stopil par korakov naprej.

»Kje so moji čmrliji?« je kar oblo vprašal Tonček in hudo gledal.

»Kaj so pa meni mar tvoji čmrliji?« se je malomarno začudil Mihče in vtaknil roke v hlačne žepce.

»Zakaj si pa suknjič v peč potisnil?« ga je vprašal Tonček.

To nepričakovano vprašanje je Mihča zmedlo, da je zardel in zajecjal:

»Pa kaj, če ga?«

»Bomo videli!« ga je porinil Tonček vstran, da se je opotekel in plusnil v vodo. Tonček se ni kar nič zmenil za to, temveč je brž potegnil Petrov suknjič iz peči in segel v votlino.

»Kaj nisem vedel, da si tat,« je kriknil Tonček, ko je dvignil iz peči celo skladnico športovih škatel, v katerih so brenčali čmrliji.

»Saj niso tvoji čmrliji,« je oponesel Mihče ves moker in jezen.

»Kaj so pa tvoji, če so gnezdlji na našem?« ga je vprašal s samo- zavestjo gruntarskega otroka Tonček.

»Na našem?« je zaničljivo zategnil Mihče. »Če bi Anzek tako rekel, tvojega pa ni nič pri Kolencu, ti — pankrt!« in stekel.

Drugič je padla ta huda beseda, ki ji je sedaj že vedel Tonček pomen. »Zakaj mi je rekel to besedo?« ga je udarilo, da je bliskoma skočil za Mihčem. Kmalu ga je vjel sredi travnika, ga podrli na tla in zgrabil za lase.

»Zakaj sem jaz pankrt?« je siknil v žaljivec. Vsi otroci so prihi- teli za njima in stali okrog, ko je rekel Mihče: »Zato, ker nisi Kolen- čev. Po svetu se poteple tvoja mati.«

»Ni res, lažeš!« je kriknil Tonček in pričel s pestmi obdelovati nasprotnika.

»Res je, res! Tudi mi vemo, da nisi od iste matere kakor Anzek,« je pritrdjevala vsa njegova kampa.

Tonček je spustil nasprotnika in brez besede ves žalosten odšel počasi k svojim kravam. Debele solze so se mu vile po licih. Tedaj ga je pa pobožala mehka ročica po glavi. Sosedova Nežika je bila prišla za njim, mu pogledala s svojimi krotkimi rjavimi očmi v njegove velike sive objokane oči ter mu rekla:

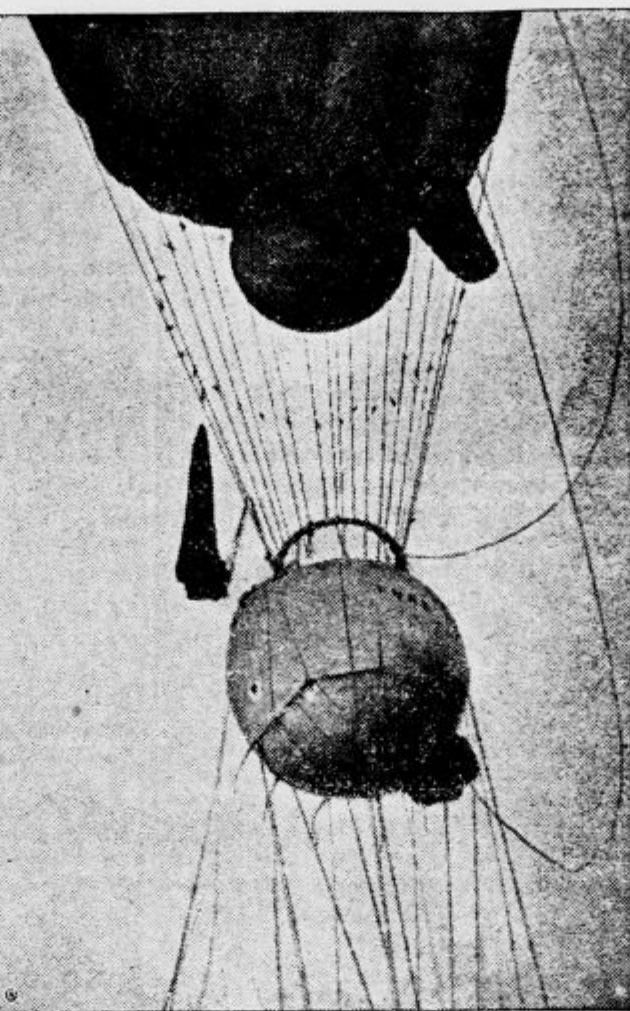
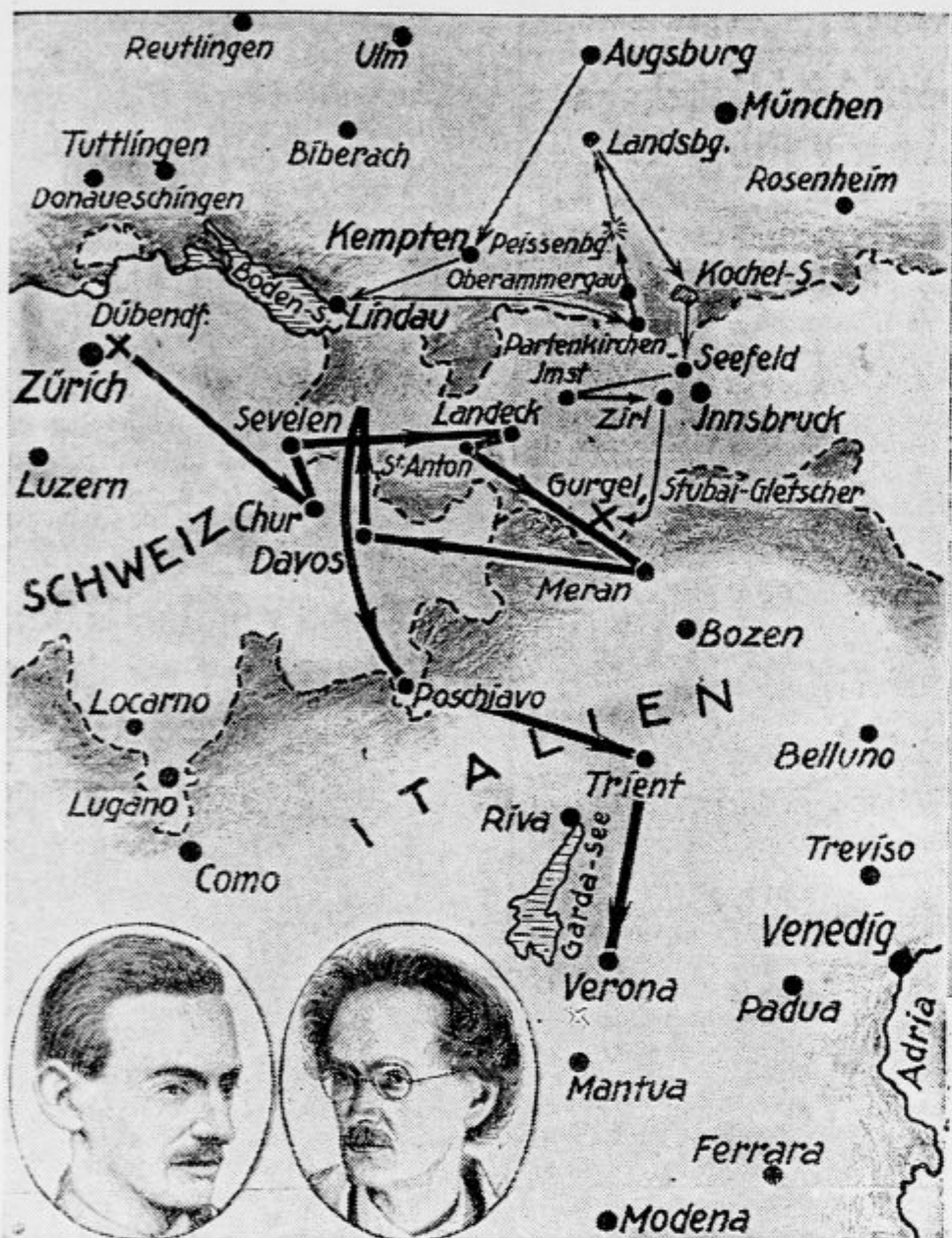
»Ne jokaj, Tonček! Bom pa jaz tvoja mama.«

Hvaležno jo je pogledal nesrečni Tonček in zažugal Stvarnikovi kampi, ki je kazala za njima jezike in vpila: »Zenin in nevesta.«

* Vrsta predvojnih cigaret.

Iz življenja in sveta

Prve slike z drugega Piccardovega poleta v stratosfero

Prof. Piccard, ki je v četrtek zjutraj vzletel drugi v stratosfero, je dosegel na tem poletu nekoliko večjo višino kakor lani, namreč višino med 16.000 in 17.000 m. Do maksimalne višine je prodrl že v prvih treh urah poleta. V zraku je ostal 12 ur, potem se je spustil na planinski svet Volte Mantovane v bližini Gardskega jezera. Spuščanje na zemljo je trajalo samo četrte ure.

Praden je gondola sedla na zemljo, je parkrat udarila ob tla, šele nato so prišli za vrvi štirje kmetje iz Cavallare, pomagala pa sta tudi švicarski inženjer Zweifel in njegov sin. Del aparata se je pri pristajanju razbil, vendar pa je ostal višino merilnik. Piccard je po pristanku prosil samo za čašo vode, kmetje pa so njemu in njegovemu asistentu postregli tudi z breskvami. — Slika na levi: karta drugega Piccardovega poleta. Balon je nekaj časa križaril v cikcaku nad goreno Italijo, nato se je spustil blizu Verone na zemljo. Progo drugega poleta kaže debela črta, tanjša črta prikazuje smer lanskega stratosferičnega poleta. V ovalih na levi strani zemljevida fizik Cosyns in prof. Piccard. — Slika na desni je prvi posnetek starta Piccardovega balona v Curihi.

Nevarni pajek

V zadnjih časih so zdravniki opazovali, da kažejo otroci, ki se vračajo s poletnih počitnic, na raznih delih telesa mehurje in oteklino kakor od opeklin. Matere so razlagale te čudne rane običajno z besedo: »Piki žuželk!«. A kakšno žuželko so bile to, niso vedeli povedati niti otroci. Končno pa se je monakovskemu profesorju dr. Trumppu posrečilo, da je izsledil zavratnega zasledovalca otrok, ki se je znal tako večje skrivati zaledujočim očem.

Gre za pajka, za majhnega strupenega pajka, za žival, ki torej ne spada v razred žuželk. Dolg je nekaj več nego pol centimetra, črn, s kratkimi, krepkimi nogami. Spada v vrsto agelemid in se spušča v glavnem na otroke, zlasti na bledje in nerazvite. Ker opravlja svoje delo ponoči, ni čuda, da ga niso mogli tako hitro izslediti.

Poleg tega je izredno hiter in se skriva ob najmanjšem svetlobnem žarku. Beži celo skokoma. Njegovi ugrizi sploščajo ne bolijo, šele zjutraj pričnejo žgati in srbeti. Obenem se pojavijo manjše skupine ali daljše, kačaste skupine rdečih vozličkov, ki niso večji od prosenega zrna ali leče. Če si otroci te mehurčke razpraskajo, nastanejo velike oteklino, ki jih utegnejo mučiti tedne in mesece. Dr. Trumpp priporoča za obravnavo ugrizov namazanje z očetovo kislino ali z mentolnim spiritalom. Večje oteklino se ozdravljajo najbolje z Röntgenovimi žarki.

V ostalem pa se zdi, da nastopa neprijetna žival je skorajda v manjšem številu, in že to, da so jo odkrili, daje jamstvo za to, da ne bo preveč nevarna.

Terpentinovo
Hubertus
milo
za ženko v avgustu

50 ur je plavala

Gdč. Lu Koch iz Bochuma

je vzdržala v vodi 50 ur in je potolkla doseženi plavalni rekord v vztrajnosti za dobre 4 ure

Turin hoče postati Pariz

V Turinu so z vladno podporo ustanovili modni zavod, ki naj bi ustvaril italijansko žensko modo in napravil Italijanke neodvisne od pariške mode. V propagandne svrhe bo zavod priredil vsako leto dve razstavi, ki naj bi tudi inostrani svet opozorili na to novo italijansko idejo.

Preštevane čebel

Neka londonska tvrdka je začela izdelovati umno pripravo, ki s pomočjo — radija preštevane čebele v posameznem panju. Ob vstopu v panj se namesti majhen, a zelo občutljiv mikrofon, ki ojači s pomočjo avdionke celo tako šibke šume, kakršne nastanejo pri plazenju posameznih čebel preko aparata. V zvezi s tako nastajajočimi šibkimi tiki je sijajno zamišljen številni aparat, ki beleži natančno število čebel. Čim več čebel, tem več nožic in tem večji je šum, ki proizvajajo spet tem močnejši tok: seveda je potem tudi premah kazalca na števcu večji.

Dohod v panj je tako zmanjšan, da se mora vsaka čebela vanj samo splaziti in se s tem tudi sama naznaniti aparatu. Neke angleški list poroča, da je mikrofon tako občutljiv, da je mogoče zaznati celo šum posamezne čebele, kadar upogne nožico v sklope in nastopi nekakšno »pokanje mišice«.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Ni dneva brez nesreče v vodi

V sedanji vročini so smrtni primeri v vodi kaj česti pojavi. Zato bi morali kopalci paziti na svojo okolico in ji pomagati v primeru potrebe. Na sliki vidimo vzoren primer masaje srca utopljenke

Predpotopne najdbe

Kraj Starunia v vzhodnih Karpatih leži v miocenskem ozemlju, ki vsebuje mnogo ozokerita ali zemeljskega voska. Pri izkopavanju te rudnine so že l. 1907. našli na ostanke velikega mamuta in na dobro, s kožo in dlakami ohranjen del predpotopnega nosoroga. Čudno pa je bilo, da so našli te ostanke starih živalskih oblik med ostanki žuželk in rastlin, ki se povsem skladajo z današnjo favno in florjo v teh krajih.

Da bi pojasnili to protislovje, so začeli v zadnjem času znova raziskovati ozemlje in so v 18 m globokem rovu ponovno našli na ostanke novjših živalskih in rastlinskih vrst ter človeško orodje. O vsem tem so ugotovili, da je prišlo v zemljo komaj pred 70 leti in tako so popravili

težko znanstveno zmoto.

Nekoliko metrov od rova, kjer so pred leti našli mamuta, pa so odkrili dva nosoroga, samico in samca. Posebno samica je bila dobro ohranjena, celo deli kože so ostali na njej, da so jo mogli potem nagačiti. Od drugega nosoroga se je ohranilo samo okostje, to brčkone zaradi tega, ker je ležal v nekoliko drugačni zemlji, ki je pospeševala razkroj. Zanimivo pa je to, da so našli okoli obeh živali ostanke najrazličnejših rastlin, ki so danes sestavna flora severnih tundr. To dokazuje, da živali niso živele v okoliščinah, ki bi bile podobne današnjim, temveč v pravi tundri, z bogatim rastlinstvom, in sicer v dolinah, ki jih je gorovje ščitilo pred mrzlimi severnimi vetrovi.

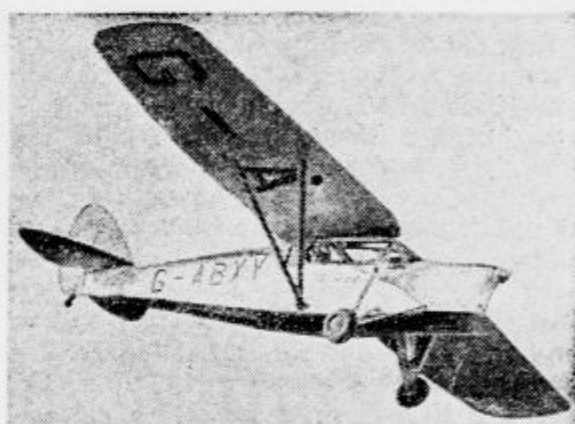
Neprijetno potenje

Potenje je zdravo, ker hladi prevročje telo. Neprijetno pa je, če se pojavlja znoj samo na določenih delih telesa, n. pr. na čelu, pod pazduhami, v dlaneh in na nogah. Zlasti vonj, ki ga izpuhtevajo poteče se noge, je prava muka.

To potenje pa se da odpraviti. Danes je že premagana zmota, da rabi za ostrelo, vode raznim notranjim boleznim. Pred vsem je treba skrbeti, da se izločeni znoj odstrani takoj, vsekakor preden se zaje v čevlje in usnje ter povzroča neprijetni izpuh. Kajti sveže izločeni pot ne diši tako zoperno. Nadležnega smradu se nalezajo v dotiki z gniločim usnjem. Dalje moramo skrbeti za to, da bodo znojne žleze v nogi izločevale sploh manj potu. To se da doseči z metodnim mazanjem kože na stopalu s 5, 10 ali še večkratnim formalinskim spiritalom ali pa z enkratnim namazanjem s 30 odstotno vodo kromovo kislino. V posebno težkih primerih si dermatologi pomagajo z jodovo tinkturo, dočim se Röntgenovih žarkov poslužujejo le v skrajnih primerih in zelo neradi, ker imajo lahko nepopravljive posledice. Vsekakor pa je razumna obutev najboljše pomagalo zoper neprijetno potne noge.

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti, želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkih odpravimo z uporabo naravne »Franz Josefove grenčice«, če jo izpijemo zjutraj in zvečer malo čašico. Zdravniki strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefova« voda celo pri zdravljenju črevesu brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Evropa—Amerika—Evropa

Letalo Angleža Mollisona

Ki je v Dublinu uspešno startal k poletu čez ocean in srečno dosegel Ameriko, odkoder se bo takoj vrnil v Evropo. Njegov podvig predstavlja prvi rekord svoje vrste v zgodovini modernega letalstva

Usodna minuta za relativnostno teorijo

Einsteinova teorija je postavila zvezdoslovce na mah pred kopico novih nalog. Šlo je za to, da se podpre z znanstvenimi pripomočki sistem, ki je revolucioniral vsa stara naziranja. Tega dokaza relativnostna teorija danes še ni prejela v vseh točkah in vedno znova ji ga skušajo dati. Ena izmed najbolj prevratnih naziranj prof. Einsteina, ki prekučuje stari Newtonov nauk, je odklon svetlobnih žarkov s preme poti po teženosti velikih zvezdnih mas. Opazovanje totalnega sončnega mrka s natančnim merjenjem je edini način, da se dokaže ali ovrže pravilnost relativnostne teorije v tem pogledu.

Zato je sončni mrk 31. t. m. velike važnosti. Za nas Evropece ta mrk sicer ne bo popoln, pač pa v arktičnih morjih, na Atlantskem in Pacifičnem oceanu, v Severni Ameriki in v delu Južne Amerike. Posebno ugodno opazovanje se obeta okoli mesta Portlanda v Severni Ameriki. Totalno zamerčenje bo trajalo tu sto sekund — in ta polmurna minuta bo ena najdražjih in najpomembnejših v človeški zgodovini.

Kako bodo astronomi v tej polmurni minuti dokazali ali ovrgli tako važno fizikalno dejstvo, kakršen je odklon svetlobnega žarka? Stvar je v principu preprosta.

Nebo fotografirajo en dan pred mrkom in isti del neba okoli sonca z istega položaja ob času mrka. Na obeh slikah se bodo odražale zvezde kot majhne točke. No, in če se svetloba res odklanja, tedaj bodo te točke na drugi sliki za majhno, toda s finimi astronomskimi instrumenti ugotovljivo razliko premaknjene v primeri s točkami na prvi plošči. Že l. 1929. so skušali ugotoviti to razliko ob sončnem mrku na otoku Poulo-Condore v bližini velikih Sundskih otokov. Toda rahlo oblačno nebo je preprečilo povsem zanesljive meritve. Upati je, da bo Portland s svojim čistim ozračjem nadomestil to, česar ni dovolil Poulo-Condore. Med tem se pripravljajo astronomske skupine po vsem svetu, da bodo vsaka iz še prej določenega kraja snemale sončni mrk. Posebno dobro opremljene ekspedicije pa odpošlje seveda Amerika.

Stroj in brezposelnost

Američan doktor James Thomas je nastopil v nekem strokovnem listu energično proti običajnemu naziranju, da razvoj stroja podpira porast brezposelnosti.

Pred vsem, pravi dr. Thomas, je popolnoma zmotno naziranje, da je naša civilizacija edina industrijalna civilizacija, kajti vsaka civilizacija je bila industrijalna in kulturno življenje je bilo vselej odvisno od uspeha in trajanja trgovinske in industrijske dobe. Stroj je bil za človeštvo vedno blagor. Odpravil je suženjstvo, ki se je kazalo v tem, da so ljudje delali 16 ur na dan. Skrajšal je torej delovni čas in omogočil zanimanje tudi za druge stvari, ne samo za fizično delo. 70 odstotkov ljudi je moralo opravljati suženjska dela, da so vzdrževali zlato dobo atenske kulture. danes pa deluje le povprečno 4 in pol odst. ljudi pri stroju. Leta 1928, ki je bilo gospodarsko eno najboljših let v Ameriki, je bil zaposlen poldrugi milijon ljudi manj nego l. 1923., a po drugi strani sta bila zaposlena v istem času 2 milijona moških in žensk več po obratih, ki so nastali z razvojem stroja. Število nasreč zaradi strojev se je v našem času zmanjšalo in sploh je neumotiven vsak drug očitke, ki gre na račun strojev.

Farmarjeva sreča

Farmer Jack Cutala je imel prošle dni na tletu, ki ga je napravil v svojem avtomobilu, dvakrat srečo. Na vožnji z doma je ustavljal vozilo ponoči na neki farmi in je prosil, naj ga sprejmejo pod streho ter prenočijo. Njegovi želji je bilo ustreženo. Ko pa je naslednje jutro stopil k vozu, je malone omedlel od strahu. Opazil je namreč, da je prošle noč le po naključju ostal živ. Avtomobil se je namreč ustavil tik ob robu prepada reke Murray in če bi bil napravil samo korak dalje, bi bil zgrmel v vodo in utonil. Imel pa je srečo še v nekem drugem posledu. Cutala navadno izstupa na desni strani vozila. Golo naključje je hotelo, da je usodno noč izstopil na levi, ki je bila zavarovana pred vodo. Če bi bil izstopil na desni, bi bil postal plen valov, ki bi ga bili pokonali v naslednjem grobu in nihče več ne bi slišal o njem.

Za vročino

oblecite lahne suknjiče, modne hlače, motociklisti pa Bajazo obleke.

V veliki izbiro blago za turistovske obleke.

— Najcenejša oblačilnica

Drago Schwab, Ljubljana

ANEKDOTA

Wedekind je bil sprt z nekim pisateljem. Nekoč je težko obel in v tem času so skupni prijatelji dosegli toliko, da sta se pomirila. Ko je Wedekind »zdravel«, je srečal tega pisatelja v nekem parku. Na pričetni pozdrav svojega tovariša, je Wedekind odzdravil zelo hladno.

»Kaj pa je to Frank?« je vprašal pisatelj presenečeno. »Ali se nisva pomirila?« »Že, že,« je odvrnil dramatik, »a to je veljalo le za primer smrti.«

Vsak dan ena

Tako, Janez, zdaj pa mi moraš obljubiti, se ne boš čisto nič vmešaval, če bi izbruhnila vojna.

Hiše iz sladkorja

Čeprav ima današnje življenje precej grenak okus, vendar trpi sladkorna industrija zaradi ogromne preobilice tega živila, ki ga ne more nikamor oddati. Ta križa se izraža v nekem nagradnem razpisu Društva nemških sladkornih industrijcev, ki obeta 10.000 mark nagrade za najboljši postopek, ki bi trni sladkor izkoristil tehnično, vendar ne za človeško in živalsko prehrano(!).

Takšen postopek je izumil Američan dr. Cox, ki je prišel na misel, da bi sladkor kot 5 do 6 odstotni dodatek ometu uporabljali za gradnjo hiš. Ta postopek so poznali že stari Rimljani in zviša trdnost ometa za 60%. Če je doslej apneni omet glede trpežnosti zaostajal za cementom, bi odsej ne zaostajal toliko in bi navzlic sladkornemu dodatku bil cenejši. Opeka iz »sladkega« ometa se je pri poskusih iz vrstno obnesla in ko se po približno treh mesecih osuši, je še odpornejša.

Štiri arktične odprave

Rusija pošlje letos v polarne kraje nič manj ko štiri odprave. Ledolomilec »Sibirjak«, ki ima nalogo raziskati možnosti za vzpostavitev pomorskih zvez med Vladivostokom in pristanišči severne Evrope, je že zapustil svojo oporiščno bazo ter odplul na debelo morje. Spremljata ga dve letali. Istočasno je odrinil v severne vode »Rusanov«, o katerem smo že poročali. Njegova naloga obstoji poglavitno v tem, da izmenja osobe na opazovalnih postajah. Letošnjo rusko polarno zimo bo preživel prvič na debelem severu tudi ženska, ki je ponudila svoje usluge moskovski vladi.

Tretja odprava z ladjo »Tajmir« zasleduje hidrografske raziskovalne smotre. Odpeljala se bo v Karsko morje in bo preiskala razmere na ondodnem nabrežju. Sloviti ledolomilec »Maligina«, ki se je šele nedavno vrnil iz Nansenove dežele, pa je te dni odrinil proti Rudolfovemu otoku. Odrinjal je gradbeni material in stroje za postavitev najsevernejše radiopostaje na svetu, ki jo bodo postavili na Rudolfovem otoku.

Hoover ni izgubil ničesar

Neki ameriški magazin je nedavno objavil podatke, da je sedanja gospodarska kriza v Ameriki spravila ob velik del premoženja tudi predsednika Hooverja. Zdaj objavlja finančni posrednik ameriškega predsednika izjavo, v kateri pravi, da je trditve o Hooverjevih izgubah navadna laž. Predsednik ni izgubil v sedanji krizi niti centa. Njegovo premoženje je že enajst let nespremenjeno in znaša dva milijona dolarjev, ki so naloženi v absolutno varnih protivrednostih.

Gospodarstvo

Zahteve slovenskega trgovstva

Na velikem manifestacijskem shodu slovenskega trgovstva ki se je preteklo nedeljo vršil v Mariboru v okviru Mariborskega tedna, so bile na prav izrazit način in s silo argumentov iznesene najvažnejše zahteve slovenskih trgovcev.

O pomembnem govoru trgovskega ministra gosp. Ivana Mohoriča na tem shodu, smo že poročali, vendar moramo zaradi popolnosti iznesti še nekaj zanimivih podrobnosti. Gospod minister je med drugim dejal:

Glede gospodarske politike drugih držav, si ne smemo delati nobenih iluzij. Brez ozira na to, kakšna je tendenca gospodarske politike sosednih držav, moramo gledati na to, da v naši državi sami najdemo novih virov in da se preorijentiramo v smislu najširše aktivnosti na domačem trgu.

Doba, v kateri živimo, je podobna oni dobi, ko so ljudje zidali Babilonski stolp. Tudi danes se narodi Evrope ne razumejo več in narodi mislijo, da tem bolj koristijo sebi, čim več nepravil in jada napravijo drugemu narodu. Narodi ne vedo več, da ni danes več izoliranega gospodarstva in da je nesreča enega naroda vedno tudi nesreča za drug narod. Zato vidimo, da vse mednarodne konference ne morejo privedi do zboljšanja, niti ljudi privedi do pameti. Je tako, kakor je dejal guverner belgijske Narodne banke, da še ni dovolj nesreč nad ljudstvom, ki se kar noče izpametovati.

Toda mi ne smemo čakati na to, da se znajde zunanji svet, temveč moramo gledati, da v naši državi čim prej ustvarimo z dobro zakonodajo in z izboljšanjem uprave močno in odprto narodno gospodarstvo.

Ena največjih napak, ki jo še vedno najdemo, je, da se skuša ena panoga gospodarstva izživljati na škodo druge. To se zlasti opazna n. pr. pri kartelih. Pozitivna stran kartelov je, kadar karteli razdelijo produkcijo, negativni pa so karteli kadar razdelitev produkcije služi le v to, da se monopolizira produkcija in nato le iz profitažnega dvigajo cene. Je že pripravljen osnutek zakona o kartelih, ki pride v jeseni pred skupščino. Prav tako pa je tudi že pripravljen zakon o bankah. Vseeno pa bomo priredili še eno anketo o tem vprašanju in potem pride tudi ta zakon pred skupščino.

Globoko se zavedam, da se provizorji, ustanovljeni z zakonom o kmetijskih dolgovih, ne da držati. Ta zakon je bil sicer časovno limitiran, toda če ne bo dala skupščina novega, bo moral veljati do konca leta. Sicer pa je treba reči, da denarna kriza ni nastala toliko zaradi prezadoženosti kmetov, kakor mnogo bolj zaradi tega, ker so si ljudje vpleli v glavo, da denar ni več zviščen, če da dajo v denarne zavode. Zato ga raje drže doma, pa čeprav izgube na ta način vse obresti. Zaradi tega so denarni zavodi brez razpoložljive gotovine. Denarni zavodi so se posredovalci denarja in imajo desetkrat toliko vlog, kakor akcijskega kapitala. Denar iz vlog posojujejo dalje in z njim oplajajo gospodarstvo. Če se pa začne vloge denarnim zavodom odtegovati, potem mora priti zastoj v gospodarstvu, ki je prav tako v škodo tudi onim, ki drže denar doma. Toda proti fiksnim idejam se je težko boriti in fiksna ideja je že, kadar kdo raje drži doma denar, tudi če mu ni nese, kakor pa da bi ga plodonosno naložil v hranilnici.

Na eni strani zakon o kmetijskih dolgovih, na drugi splošno denarno pomanjkanje, vse to je povzročilo, da je trgovina prišla med dva mlinska kamna in da se mu trenutno pomagati le oni, ki si je ustvaril lasten obratni kapital.

Nastala je tako situacija, v kateri se trgovina, industrija in obrt ne morejo vzdržati. Situacija je še poostrena zaradi zakona o prisiljeni poravnavi, proti kateremu se mno že številne in upravičene pritožbe. Sam sem bil priča, ko je prejel upnik na opozorilo da nujno potrebuje denar, tale neverjeten odgovor: »Ne bodite predzrni in ne tarjajte, sicer se poravnava za 40%«. Zaradi tega izrabljanja zakona je nastala nesigurnost, da je že skoraj vsako resno poslovanje nemogoče. Za izredne prilike, v katerih živimo, je potreben sam tak zaščitni zakon, da ne pride v nevarnost stoodstotno aktivna firma, ker je imobilizirana. Vsaka druga zaščita pa gre predaleč.

V proračunski politiki je bil napravljen velik korak naprej. Naši poslanci so krepko sodelovali in mnogo pripomogli k uspehu. Doseženo je bilo 30odstotno znižanje izdatkov, kar je rekord in edinstven uspeh v proračunski politiki, le žal, da se je dosegel ta uspeh leto dni prepozno. Ali vseeno se ni doseženo vse, kar je treba, ker 4 in pol milijarde osebnih izdatkov je preveč. Vprašanje redukcije zato še ni odstavljeno z dnevnega reda, toda jasno je, da se to ne sme zgoditi na račun uradniških plač. Tu so danes že na takni nižini, da ne more biti govora o njih novi redukciji, tem manj, ker tudi redukcije v prejšnjih letih niso dale dobrega rezultata. Treba bo najti druga polja in drugačen izhod.

Glede državnih dohodkov je omeniti, da trošarine ne nazadujejo v tem obsegu, kakor direktni davki in da je najbolj padel donos carin. Naš kmetovalec se je moral omeniti do skrajnosti in zato je padlo povpraševanje po izdelkih. Na drugi strani pa vidimo, da bi bila naša bilanca brez anuitet za dolgeve aktivna. Dajave za anuitete znašajo mesečno 100 milijonov Din. Po sporazumu s Francijo se je to breje za leto znatno zmanjšalo in upati je, da bo mogoče doseči sličen sporazum tudi z Anglijo in Ameriko.

Veljke nepravilnosti so nastale tudi zaradi zmanjšanja dotoka deviz. Odkar imamo klirinske pogodbe s sosednimi državami, se je dotok deviz zmanjšal za polovico. Zlasti težko pa je prizadela Južna Srbija zaradi moratorija, ki ga je proglasila obubožana Grčija. Za Južno Srbijo je Grška edino izhodišče in naša trgovinska bilanca je bila za 200 milijonov aktivna. Sedaj pa ni nobenega prometa več z Grčijo in posledica tega je strahovit padec cen v Južni Srbiji. Oveja velja 20 Din in ljudje nimajo možnosti, da bi vnožijo svoje pridelke.

V trgovinski politiki gremo mirno svojo konstruktivno pot dalje. Fenomenalni uspehi so tu nemogoči in vse naše prizadevanje gre v prvi vrsti za tem, da ohranimo svoje trge in si pridobimo novih. Odredil sem, da pride v Maribor gosp. Stanišić, glavni strokovnjak za izvoz našega sadja, da ustvarimo direktne zveze s tužino. Mislim, da bomo v okviru danih možnosti imeli uspeh.

Na jesen se pričujemo pogajati v Nemčijo za preferenčen uvoz naše koruze. Letos se nam obeta rekordna žetev koruze in

do 100.000 vagonov koruze bomo imeli za izvoz. Gledati bo na to, da dobi kmet več ko 50 par za kg koruze. Koncem tega meseca se v Varšavi prične konferenca bloka agrarnih držav. Tudi s to konferenco bomo skušali dvigniti izvoz naših pridelkov.

Nato se bo vršila v Ženevi konferenca podunavskih držav. Tu se bo treba dotakniti zelo delikatnega vprašanja. Mi novih koncesij industrijskim državam ne moremo dati temveč moramo vztrajati na tem, da one znižajo svoje prohibitivne carine na kmetijske pridelke. Na moremo pristati na to, da industrijske države zahtevajo za sebe poljedelsko avtarikijo, naša industrija pa ne bi smela uživati nobene zaščitne carine.

Bilanca naše organizacije je pozitivna in črta našega organizacijskega dela gre stalno navzgor in vam je lahko v vzpodbudo. Bodočnost pa zahteva, da se še hitreje sklenejo naše vrste, ker le v tem je poročilo, da bomo zmagali tudi v sedanjih, izredno težkih prilikah.

Trgovstvo in davki

Na mariborskem shodu je imel glavni referat predsednik Zveze trgovskih gremijev gosp. Josip J. Kavčič iz njegovega govora posnemamo naslednji zanimivi del, ki se tiče davkov.

»Davki so vedno najaktualnejši predmet, saj v današnjih težkih časih globoko posegajo v gospodarsko življenje vsakega posameznika in celote.

Predlagali smo temeljito revizijo zakona o neposrednih davkih, zlasti v tem pravcu, da se davčna stopnja zniža, da se pridolovina kontingentira in s tem dvigne davčna morala. Izvršila se je sicer sprememba zakona o neposrednih davkih, ki pa je eno- dušne težnje gospodarskih krogov ni uvaževala. Neizpolnjena je ostala doslej tudi zahteva vseh naših organizacij, da se ustanove davčni odbori po stanovskih organizacijah.

Silno visoke so tudi banovinske davščine. Dravska banovina je predložila finančnemu ministru proračun v višini nad 170 milijonov Din, odobren pa je bil v vsoti 111,9 milijonov. Naša banovina je po višini odobrenega proračuna na tretjem mestu, kar se tiče višine banovinske doloke na neposredne davke pa celo na prvem. Poleg tega se plačuje v dravski banovini še 10% zdravstvena določila in 25% cestna določila namesto kuluka. Posebne banovinske davščine pri tem še niso upoštevane.

Prav tako težke pa so mnogokrat običajne davščine. Imamo utis, da oni, ki jih nalagajo, dostikrat ne razumejo položaja našega gospodarstva. Potrebujemo dober zakon o običajih, prav tako pa je potrebno, da se z zakonom omeji to večno obdavčevanje od strani samoupravnih teles.

Važno je še vprašanje davčnih odborov. V Ljubljani so davčni odbori dovršili delo, sedaj pa se je nakrat zgodilo, da je prišel iz finančnega ministristva inspektor ter odredil, da se proti sklepom davčnega odbora zviša pridobnina. Proti temu moramo najodločneje protestirati.

V roke mi je prišla okrožnica finančnega ministra, kako naj se izterjuje pridobnina. V tej okrožnici se navaja, koliko je znašala pridobnina povprečno v posameznih okrajih. Tako je v mnogih krajih znašala le 2000, v drugih 4000 in tako naprej, najvišja pa je bila v Sloveniji in je znašala v Mariboru povprečno 11.000, v Ljubljani pa celo 15.000. Torej mnogo več, ko povsod drugje, se je pri nas plačevala pridobnina, sedaj pa pride inspektor in hoče zvišati pridobnino ne tam, kjer jo plačujejo premalo, temveč pri nas, kjer je že itak plačujemo največ.

Tako postopanje se obsoja samo po sebi, naša dolžnost pa je, da vzamemo v zaščito naše davčno uradništvo, ki se vestno trudi za državo, ki pa na drugi strani tudi upošteva položaj našega gospodarstva.

Vprašanje za sebe pa je povišanje davka na poslovni promet, ki se je povišal na 2%. Kot dobri državljani vemo, da treba državi dati kar potrebuje, zahtevamo pa, da bodo davki pravično razdeljeni, enake na vse pokrajine. In naj se ne obremenjuje preveč le dravska banovina, ker je za jugoslovnsko nacionalno misel neobhodno potrebno, da vlada pravičnost tudi pri davkih. Slovenija pa je prispevala pri davku na poslovni promet že nad 20 odstotkov in ta neenakost v davčni obremenitvi povzroča težke posledice zlasti v konkurenčni sposobnosti Slovenije. Po poviški davka na poslovni promet se je še bolj otežkočila konkurenčna sposobnost Slovenije. Našim narodnim poslancem se odpira tu lena prilika, da se zavzamejo za enako obdavčenost po krajih.

Mi smo odločno za jugoslovnsko bratstvo, toda za iskreno in pravo bratstvo, ki nalaga vsem enake dolžnosti in pravice. V interesu jugoslovnskega bratstva je zato, da se tudi davčno vprašanje pravično uradi.

Socialna zakonodaja

O socialni zakonodaji je gosp. Kavčič nadaljeval:

Kakor se dosejati gospodari v nekatere socialnih ustanovah, tako ne more več iti naprej. Tudi jaz sem bil imenovan za člana uprave Osrednjega urada v Zagrebu. Ko so nas vprašali, kaj se naj napravi, da se sanira finančno stanje urada, sem izjavil, da takšni uradi ne moremo dovoliti nobenega poviška. Zahtevamo, da se zakon o socialnem zavarovanju spremeni in zahtevamo, da postanejo socialni uradi v posameznih banovinah samostojni. Ne moremo več trpeti tega, da bi mi vestno zbirali denar, drugod pa bi ga brezvestno zapravljali. Pripravljeni smo vedno bratsko pomagati, če se pripeti nesreča, toda za slabo gospodarjenje nobene prizanesljivosti.

Predsednik g. Kavčič je prečital resolucijo, kako naj se reformira zakon o socialnem zavarovanju, ki so jo zborovali enodušno ter z odobravanjem sprejeli.

Sprejeta resolucija pravi med drugim: Zavarovalni posli vseh panog zavarovanja delavcev morajo biti centralizirani pri posebnih uradih za zavarovanje delavcev, ki se naj ustanove v vsako banovino, odnošen en urad za več banovin. Vztrajati moramo na ločeni ureditvi pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev, na paralelnem poslovanju zavarovanja rudarjev in železničarjev ter na ločeni ureditvi bolniškega in nezgodnega zavarovanja privatnih nameščencev po lastnih naselelih zavarovanja.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev se mora v sedanjih sestavi razpustiti. Ustanovi naj se centralni zavarovalni urad, ki naj bi upravljal vrhovno nadzorovalno in statistično službo za vse vrste socialnega zavarovanja v državi in bi čval nad pravičnim izvajanjem zakona. Le v načelno važ-

nih stvarah socialnega zavarovanja bi urad fungiral kot zadnja administrativna instanca.

Ni treba, da novela zakona dajave kvantitativno ali kvalitativno poslabša. Toda zakonita ureditev zavarovalnih dajatev mora biti takšna, da so izključene vse zlorabe. Zato mora iz zakona izpasti vse, kar zlorabe danes omogoča. Zakon mora biti v svoji doboh tak, da administracije preveč ne komplicira. Zavedamo se, da a tmin. zavarovanja ne more biti v vseh delih države enotna in izvajana po istih vidikih. Zato je prav, ako je zakon v tem oziru elastičen in okvirjen, da tako dopušta posameznim oblastem možnost, da administrativne podrobnosti urede po svojih prilikah in potrebah.

Konferenca zaradi trošarine na električni tok

V petek se je v Beogradu v trgovinskem ministru vršila pod predsedstvom ministra g. Mohoriča konferenca zainteresiranih gospodarskih krogov glede sestave pravilnika o pobiranju državne trošarine na porabo električnega toka. Na konferenci se bili poleg predstavnikov trgovinskega in gradbenega ministristva zastopniki tehnična fakulteta v Beogradu, direkcija državnih rudnikov in Sarajevu, Zveza električnih podjetij v kraljevini Jugoslaviji, Zveza električnih central v Zagrebu, Zveza rudar. in topilniških podjetij, Zveza industrijcev v Zagrebu, Zveza industrijcev v Ljubljani, Kranjske deželne elektrarne, električna centrala beogradske občine, gospodarske zbornice v Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu in Sarajevu, Centrala industrijskih korporacij v Beogradu, Združene paninice v Vevčah. Kranjska industrijska družba na Jesenicah ter električna centrala v Jaici.

Konferenca je proučila vse primere uporabe električnega toka za razsvetljavo, za pogon kakor tudi v elektrotehnične in metalurgične svrhe. Razpravljalo se je tudi o vprašanju trošarinske obremenitve razsvetljave po delavskih stanovanjih, v tovarniških delavnicah ter instalacijah, kakor tudi o vprašanju trošarinske obremenitve prometnih sredstev. Posebno pozornost so na konferenci posvetili vprašanju tehnične načina pobiranja in obračunavanja trošarine. Udeleženci konference so oozorili na ogromne investicije, ki bi jih povzročilo striktno izvajanje zakona glede merjenja uporabljenega toka. Po računa prisotnih strokovnjakov bi stroški teh investicij znašali več kakor pa ves čist donos te trošarine za državno blagajno.

Zakon namreč določa, da mora električni tok za javno razsvetljavo, za razsvetljavo in pogon tramvajskih vozov, za pogon vodovodov, za pogon v samih električnih centralah in za razsvetljavo teh instalacij iti preko posebne števe v centrali ali druge, sicer se mora tudi za ta tok plačati trošarina. Pri taki ureditvi niso potrebne samo investicije za števe, temveč za preureditev omrežja. Enako je treba za električni tok iz lastnih naprav za lastno porabo urediti posebne števe za pogonski tok in za tok za razsvetljavo.

Gospodarske vesti

= Odlok glede prodaje tujih plačilnih sredstev. Z odlokom finančnega ministra je razveljavljena prva točka ministrskega odloka od 28. oktobra 1931, po kateri so smele pooblaščenke banke in menjalnice našim kakor tudi tujim državljanom, ki stalno žive v naši državi, prodajati tuja plačilna sredstva za njihove osebne potrebe do največ 500 Din mesečno brez posebnega dovoljenja finančnega ministristva.

= Francoska banka je v enem mesecu izgubila za 1140 milijonov frankov zlata in deviz. Zlati zaklad Francoske banke je 9. julija dosegel rekordno stanje 82.470 milijonov frankov. Od tedaj pa je privrkat pričelo zlato polagoma odtekat. Do konca julija je Francoska banka izgubila za okrog 300 milijonov frankov zlata, še več pa deviz. Dne 12. avgusta je skupno stanje zlata in deviz znašalo 87.370 milijonov, to je za 1140 milijonov manj nego 9. julija. Pri ogromnih rezervah Francoske banke to nazadovanje sicer ne znači mnogo, vendar je za preokret v mednarodnem gibanju zlata prav značilno. Ta preokret pa je dejansko nastopil že prej, vendar se je v prvem letošnjem polletju pasivnost devizne bilance krila docela iz deviznih rezerv in ni vplivala na zlati zaklad. Zlate in devizne rezerve Francoske banke so dosegle najvišje etanje 90.430 milijonov frankov ob koncu letošnjega januarja; od tedaj pa so nazadovale že za 3056 milijonov frankov.

= Gospodarski stroji bodo razstavljeni v posebni skupini na letošnjem ljubljanskem voloskem od 3. do 12. septembra. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Českoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najljubšo priliko, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatiline, čiščevalne slamoorenice, pluge za okopavanje in ost-panje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilm, motorji in električnim tokom.

= Promet na največjih kolodvorih v Jugoslaviji. Po podatkih generalne direkcije državnih železnic ima po številu potnikov največji promet Zagreb, glavni kolodvor, namreč 1.685.927; potem sledi Beograd z 1.271.234 potniki, na tretjem mestu Ljubljana z 994.477 potniki, na četrtem Maribor s 642.256 potniki, na petem Subotica s 619.528 potniki, na šestem Novi Sad s 587.133 potniki in na sedmem Sarajevo s 518.205 potniki. Po blagovnem prometu je razvrstitev drugačna. Po količinah došlega blaga je na prvem mestu Zagreb, na drugem Sušak, na tretjem Beograd in na četrtem Ljubljana. Po količini odpravljenega blaga pa je vrstni red: Sušak Subotica, Osijek, Zagreb, Beograd, Ljubljana. Če pa vzamemo za podlago skupni promet blaga, tedaj je na prvem mestu Zagreb (886.380 ton), potem pa sledijo Sušak (756.162), Beograd (529.870), Subotica (459.517), Ljubljana (446.571), Sarajevo, Osijek, Novi Sad, Maribor in Split.

= Konkurs je razglašen o imovini Jurija Ferenc, zidarskega mojstra v Ljubljani (upravniki mase dr. Drag. Treo, odvjetnik v Ljubljani: prvi zbor upnikov pri 28. sodišču v Ljubljani 31. avgusta ob pol 9, prijavni rok do 1. oktobra, ugotovitveni narok 8. oktobra).

= Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Marije Kosove, trgovke v Zagorju ob Savi (poravn. upravniki Viktor Müller, sodni čenilec v Zagorju; narok za sklepanje poravnave pri okr. sodišču v Litiji. 27. septembra ob 10., prijavni rok do 21. septembra).

= Pohištvena obrt bo na letošnjem jesenskem ljubljanskem voloskem prav razkošno zastopana. Razstavljani bodo izdelki pohištvenih in stavbenih mizarjev v vseh modernih slogih in bodo kos vsem današnjim zahtevam, pa najsibo glede precizne izdelave in oblike ali pa glede solidnosti in konkurenčnosti. Naše občinstvo je moglo na mizarskih razstavah Ljubljanskega voloskega na lastne oči opazovati ves povojni razvoj domačega mizarstva ter se prepričati, da se nahaja že na naravnost zavidljivi višini. To velja tako glede strokovne odličnosti izdelkov kot glede umetniškega okusa, s katerim so izdelani. Vsak kupec pa najsi ima izbran umetniški okus, s lahkoto najde primerno blago. Interesenti so vlnjudo vabljeni, da si razstavo ogledajo nato pa sklenejo timveč kupčij, ki bodo razstavljalcem največje priznanje, obenem pa vzpodbuda k nadaljnjemu napredovanju.

= Razstava perutnine na jesenskem voloskem vzbuja še sedaj veliko zanimanje. Društvo »Zivalica« po razstavilo poleg raznih pasem perutnine tudi še mali letošnji rod, ki bo služil za okrepitev nadaljnje reje. Tistim rejcem, ki se hočejo odločiti za eno ali drugo pasmo, bo dana prilika, da se po preprčanju rejnih uspehov posameznih pasem odločijo pri nakupu za eno ali drugo pasmo, ki najbolj ustreza njihovim potrebam. Na prodaj bodo dobre jajčarice, nadalje perutnina, ki ustreza glede reje piščancev za meso. Tudi težje pasme bodo zastopane. Vsak zainteresent bo prišel na svoj račun. Ogledajte si to zanimivo razstavo na voloskem od 3. do 12. septembra v paviljonu »K«.

= Sestanek mlinarjev. V nedeljo 28. t. m. se bo vršil v Zagrebu ob 10. dopoldne v restavraciji »Jadrana«, Vlasška ulica 50 sestanek mlinarjev iz vse države, zaradi pogovora in razprave važnih stanovskih vprašanj (davek na poslovni promet, pavšalna taksa, stanje zaradi ustavitve obratov v mlinih, eventualnosti). Na sestanku vabi mlinarje iz vse države Zadruga jugoslovnskih srednjih in malih mlinov v Zagrebu, Gunduličeva 43.

= V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: »Jugoslovnska Fud. družba za avtomatsko telefonijo z o. z.« v Ljubljani (osn. glavica 100.000 Din; poslov.: Hans Munk, trg. Zagreb); »Jugo-Lutza« družba z o. z. v Ljubljani (prodaja Lutzo-vih kerulnih naprav; osn. glav. 10.000 Din; poslov. Iv. Rupeca, Ljubljana); Industrija vmenih tkanina Vlada Teskarović & Co., »edez Paracini, podružnica Ljubljana; S. Pretnar in drug, Ljubljana, prodaja in produkcija slaščičarskih izdelkov; Terpin Franc, Ljubljana, trgovina s sadjem.

Borze

20. avgusta.

Na ljubljanski borzi je bil devizni promet pretekli teden zopet pr slab; znašal je le 0.88 milijona Din nasproti 2.3, 0.75, 1.5 in 1 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Med efekti je prišlo do prometa v Kranjski industrijski družbi po 300.

Devize.
Curih. Pariz 20.15, London 17.88, New-york 51.75, Bruselj 71.25, Milan 26.94, Madrid 41.35, Amsterdam 206.85, Berlin 122.20, Stockholm 91.75 Oslo 89.25, Kobenhavn 95, Sofija 3.72, Praga 15.175, Varšava 57.50, Bukarešta 8.05.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Chicago, 20. avgusta. Začetni tečaj: Pšenica: za september 50.125, za december 53.875, za marec 61; korusa: za december 26.125, za marec 27.50; oves: za september 16, za december 17.875, za marec 20.75; ri: za december 33.50.

+ Winnipeg, 20. avgusta. Začetni tečaj: za oktober 52.25, za december 58.25, za januar 62.75.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.) Tendence mlačna. Promet 36 vagonov. = Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednje-baška, 79 kr in baška, okol. Sombor, 78 kg 142.50 — 145; baška potiska, 79 kg 145 do 147.50; baška, ladja Tisa, 79 kg 147.50 do 150; gornjebanatska, 79 kg 140 — 142.50; banatska, pariteta Vršac, 78 kg 137.50 do 140; baška, sremska, nova, 76 kg 132.50 do 135; banatska, 76 kg 130 — 132.50; baška, ladja Tisa, 76 kg težka 137.50 do 140. Korusa: baška 108 — 110; okolica Sombor 110 — 112; banatska 105 — 107; srem. 110—112; okoli. Sid 112—114. Oves: baški, srem, novi 112.50—117.50. Moka: baška, banatska »00c in »00c »230 — 245; »210 — 220; »5c 195 — 200; »6c 175 — 180; »7c 140—145; »8c 90—95. Otrubi: 65 do 70. Fižol: baški, sremski, beli, novi 107.50 do 112.50.

Srečno letovanje društva skrb za mladino

Društvo Skrb za mladino v Ljubljani, katerega predsednik je g. Miroslav Urban, je priredilo letos letovanje v lepi, nam še premalo znan Beli Krajini. Iščila Križevska vas pri Metliki je sprejela te dni v svojo sredo 24 slabotnih dečkov, da si na soncu in zraku ter s tečno in obilno hrano malo opomorejo. Dečki, ki so poveljni otroci najprejvejših staršev, so največini dobrotnikom, ki so jim omogočili taborenje s tem, da so se odzvali prošnjam društva s podporami. Tako posebno g. župan dr. Dinko Pac, Kreditni zavod za trgovino in industrijo in znani dobrotniki vseh pomoci potrebnih g. Rajko Turk.

Jako pripraven svet za taborenje je dal brezplačno na razpolago mlinar g. Lovšin, ki se je tudi potrudil, da pripravi deci čim udobnejše počitnice. Taborišče leži tik ob Kolpi. Dečki so si postavili z ameriško naglo štiri velike šotore in jih uredili kolikor mogoče udobno. Postelje nadomestujejo slamnata ležišča, na katerih se počutijo vsi par dobro, drugega pohištva pa itak ne potrebujejo. Že takoj prve dni se opazja blagodejni vpliv zraka in sonca. Otroci, pred večino bladi in beli, skate-jo že precej ogoreli živahno po taboru in

igrajo šogo. Tudi Kolpa stori svoje. Po kopanju v tej reči blaženo topli vodi imajo prav vsi dober tek. Vzorno poskrbi ga. Petričeva ja hrano, ki mora še tako lečen želodček potolažiti. V taboru prevladujejo seveda ribiči. Skoro vsakdo ima že palico s trnkom, ki ga po cele ure namaka v vodi. Ribe pa se veselo ogromnih kosov kruha, ki jih lahko brez skrbi snemajo s trnkov.

Dasi so taborniki še zelo mladi, znajo po večini že precej dobro plavati Kolpa je tu za kopanje izredno pripravna. Pod velikim jezom pa imajo neplavci pravcati raj. Voda jim je do pasu, tako, da se pri plavanju lahko prav uspešno poslužijo tal. Seveda so pri kopanju, kakor tudi v taboru vedno pod strogim nadzorstvom. Za snago v taboru skrbijo dežurni, ki svojo službo, kakor sem videl, prav dobro opravljajo. Zvečer, ko vročina poneha, se tabor zabava na vse mogoče načine. Večji se najraje zabavajo s priljubljeno igro »kofec«, medtem ko so mlajši, ki še nimajo dovolj trdnih hrbtov, bolj navdušeni za miroljubne igrice. Vsi taborniki so zelo zadovoljni. Toda le prebrito bo tu konec letovanja. Društvo Skrb za mladino zasluži vso pohvalo za plemenito delo, ki ga vrši med najpotrebnejšimi. Zeleti bi bilo, da bi se slično letovanje priredilo tudi za deklice. Saj se bo marsikdo po letošnjem uspehu rad odzval prošnjam društva vsaj z malim darom.

Razstava Nevenke Steindlove

Svojevrsna je ta razstava, skromna na zunan, bogata po vsebini. Kdor pričakuje polne dvorane, je razočaran na prvi hip, kdor se poglubi, je presenečen po veliki vrednosti razstavljenega blaga.

Gospa Nevenka je hčerka solčne Dalmacije. Izhaja iz zelo ugledne rodbine, katere predniki so bili za čas hrvatskih kraljev knezi nad sinjskim okrožjem. Plemstvo so zadržali tudi za časa Benečanov. Oče g. Tripalo pa se je na zelo vidnem mestu udeleževal borb za narodno uedinjenje. Gospa Nevenka se je poglabila v bistvo narodnih tehnik in ornamentike od najprimitivnejših narodov današnjih dni pa tla daleč nazaj v stari in silni Egipt in potem preko Koptov in Gotov do Arabcev, ki so prenesli svoje kulturno delo v Španijo in pustili tam sledove vse do današnjih dni. Renesansa je karakterizirana s tipično čipko. Po svojem bistvu in tehniki le ostala stara Kina zvesta svoji tisočletni tradiciji in zato imajo ta dela samosvoje obeležje. Naša narodna ornamentika je skromno nakazana le v toliko, da se bistveno lahko odraža od drugih narodov.

Razstava ni vse. Zelo važna je razlaga gospe Steindlove, ki povede obiskovalca v vse ono, kar ostaja sicer pri bežnem pregledu neopazeno in vsakdanje. Zato ima razstava z razlago šele svojo pravo vrednost. Z izredno vztrajnostjo je gojila gospa razstavljalka študij tehnike in ornamentike in kdor je imel priliko spoznati bliže njeno obilno znanje, bo lahko prepričan, da bi gospa Steindlova izvršila še lahko vse kaj več, če bi bila to potreba. Današ, ko gre povsod za gospodarsko osamosvojitve, išče marsikdo strokovnjaka, da bi mu svetoval pri izbiri okrasa za dom. Malo jih je, ki zaupajo domačim močem, dasi dokazujejo domači strokovnjaki na vsak korak svojo sposobnost, in le preradi nosijo iz domače krvi izžete pare v neprimerno tužino.

Gospa Steindlova se je dostojno predstavila javnosti, ki jo bo morala tudi vpoštevati. Na topel jug gre njena pot in naj jo vodi njen veliki idealizem povsod, pa bo našla svojo srečo. Božo Racič.

Smrtna nesreča in bajke o trebušnem legarju

Novo mesto, 20. avgusta.

Smrtna nesreča je danes zahtevala za žrtev Ivana Javornika, sinčka trgovca s sadjem v Vrhovčevi ulici. Okrog 9. dopoldne se je fant podal z nekim tovarišem v Šolsko ulico nabirat veje jagjadi za kozo. Spizela sta na prvo visoko drevo. Ko

USNJENA OBUTEV ZA VSO DRUŽINO

SKORO ZA POLOVIČNO CENO.

Bata

Polletni
proračun
za uradniško
družino.

49.-

Vel. 23-26

Vrsta 2851-05

Otroški čevlji iz laka ali rjavega boksa. Izdelan fleksibilni z usnjatim podplatom. Vel. 27-33 Din 69.-, vel. 35-38 Din 89.-.

49.-

Vrsta 2942-00

Praktične in udobne sandale s podplatom in peto iz krupona. Za malo denarja mnogo zadovoljstva.

59.-

Vrsta 9875-03

Eleganten udoben in lahek čevlček iz baržuna z visoko peto. Iz satena za isto ceno.

89.-

Vrsta 1937-22

Moški polčevlji iz črnega ali rjavega boksa s prožnim gumijastim podplatom.

Din
246.-
4 pari
čevljev

Proračun za
družino, ka-
tere člani ho-
dijo ves dan.

59.-

Vrsta 3162-00

Za živahne dečke smo izgotovili visoke čevlje s trpežnim gumijastim podplatom. Nohodno so potrebni za vsakdanjo nošnjo.

69.-

Vrsta 2842-05

Polčevlji iz finega laka z usnjatim podplatom in peto.

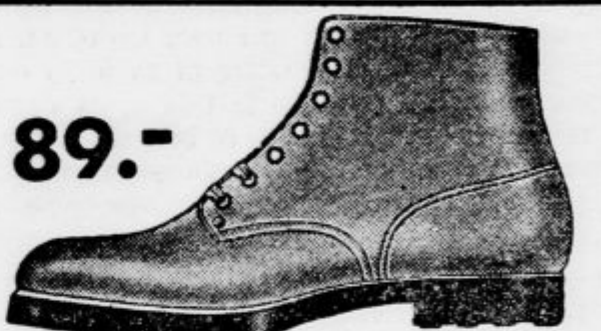
79.-

Vrsta 3945-03

Za gospodinjstvo. Za vsakodnevno uporabo praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki je potreben vsaki gospodinjci.

89.-

Vrsta 0167-00

Čizme iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Za delo na polju in vsak štrapač.

Din
296.-
4 pari
čevljev

Polletni pro-
račun za vsa-
ko družino.

59.-

Vrsta 3222-00

Trpežni polčevlji iz duboksa z močnim gumijastim podplatom in peto.

59.-

Vrsta 2642-05

Polčevlji iz finega rjavega boksa z usnjatim podplatom in peto.

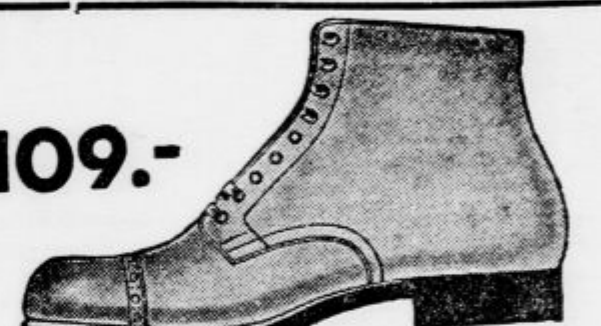
99.-

Vrsta 2945-12

Čevlji iz rjavega boksa, praktičen in eleganten, ravno takšni iz laka za nedeljo in praznik za ceno Din 129.-.

109.-

Vrsta 3967-22

Udoben čevlji široke oblike iz močnega boksa s gumijastim podplatom, ki izdrži trikrat toliko kot usnjati podplati.

Din
326.-
4 pari
čevljev

Izdelujemo obutev s pomočjo najmodernejših strojev, s rokami jugoslovenskih čevljarjev in iz usnja iz jugoslovenskih tovarn. Odstranjujemo nezaposlenost — zatiramo krizo. Vsaki družini omogočamo, da dočaka jesen in zimo v močni obutvi. Obiščite naše prodajalne, presenečeni boste.

Moške nogavice Din 5.—, 7.— in Din 10.— par. Ženske nogavice Din 9.—, Din 19.— in Din 25.— par. Otroške nogavice Din 5.—, Din 7.— in Din 9.— par.

Leseni vložek
Din 5.—

Vrednostni papir

ki ga trgovci najbolj cenijo, so »Jutrovi« oglaš.

GOETHEHEIM

Mädchenheim des Deutschen Frauenbundes

Goethejev dom, Dekliški dom Zveze nemških žena, Gradec (Graz) Goethestrasse 11, za deklice arijskega plemena, ki obiskujejo graške šole (od ljudske do visoke šole). Solnični prostori, kopeli, vrt, skrbno nadzorstvo, pouk v klavirju in jezikih, dobra prehrana. Prospekte daje vodstvo zavoda. 10939

DRAŽBA.

V konkurzni zadevi Kajfeža Antona se vrši dražba zlatih, srebrnih in drugih kovinskih ur, verižic, prstanov, uhanov, cigaretnih doz, obeskov itd. in trg. inventarja

dne 25. avgusta 1932 ob 8. uri dopoldne

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 14. Prodaja se vrši po določenih partijah. Te partije in dražbeni pogoji se vpogledajo pri okrajnem sodišču v Ljubljani v spisu Ne V 292-32 ali pri konkurznem upravitelju.

Dr. Tominešek Fran

advokat v Ljubljani kot konkurzni upravitelj. 11055

Za dobavo in polaganje parketov

se priporoča tvrdka 10739

JOS. KOŠČAK & CO., Stična

tovarna in polaganje parketov

Pisarna F. Vođe, Ljubljana, Rimska c. 23.

Skladišče: Dunajska c. 46. Telefon 2820.

KIMOVEC & Co

d. s. o. z., trgovina s stroji, motornimi vozili in tehničnimi predmeti

LJUBLJANA, Tržaška cesta 10, I. nad.

posreduje

nakup in prodajo dobro ohranjenih avtomobilov in motornih koles, strojev i. t. d.

Lastna garaža. Zahtevajte obisk. 9365

Moški, POZOR!

Spolno slabost

odstranite s uporabo neškodljivega sredstva za okrepitev »Ja Enoc«. Deluje v vsaki človeški dobi a prenesljivim mehanizmom. Vdrišče seksualno moč do globoke starosti. Ne tvegate priznanj. — Cena 60 Din, močnejša 100 Din.

Havelkova ordinacijski laboratorij

Pošt. schranka št. 17, CSR, Praha - Nusle, Božetechova ul. 19A. J. 5445. 213

SLADKORNOBOLNI!

Kako se sladkor odpravi, kako se sopes postane delazmožen in življenja vesel, tudi brez nadležne diete, vam pove pojasnjajoče pismo št. 3 o novih potih zdravljenja z navdušenimi priznanji tu- in inozemstva o presenetljivih uspehih brez diete. Dopisovanje nemško. Chemische Fabrik Lutegia G. m. b. H. Kassel 332, Nemčija. 244

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Soko peči

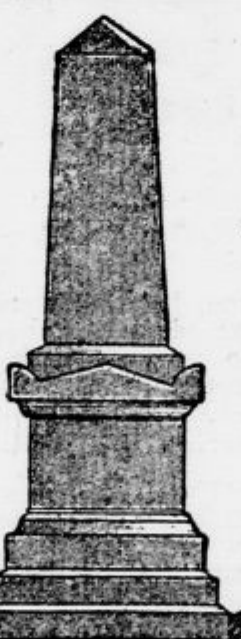
Čudovito poceni in dobre

291

Za kurjenje s vsakovrstnim kurilnim materialom.

Dobiva se v vsaki trgovini s železnino.

Izdeluje: Vojvodinska hišica d. d. Novi Sad.

Največje zalogo

nagrobni

spomenikov

od marmorja in granita po globoko znižanih cenah priporoča

FELIKS TOMAN

kamnoseka industrija

LJUBLJANA

Resljeva cesta št. 36. 2794

V. F. PECAR prevoznistvo

s avtomobili in konji ter šaganje drva na motorne žage. Telefon 2690. 265-a

Ugoden nakup

dobro ohranjenih avtomobilov in motornih koles. Prodajna: 4-Sedilni Fiat. Poletni avtomobil, 6 do 700ccm, sproti posebni avtomobil, 3 benzinske motorje za večje delo, stroje in kmetijske orodje, vrtilni rokarje in gamel. — Na ogled vabi Kimovec & Co., d. s. o. z., Ljubljana, Tržaška cesta 10/L. 10721-30

Ležalne stole

300, po povprečju 100 Din.

Spalne kotele

potniki, divane, otomane, garniture, modrore, postelje, se mreže, solone modrore, postelje in tapetirane in dolge sedilne kotele.

Rudolf Radovan

tapetirski

Mestni trg št. 13

PATENTNI ZLOŽLJIVI FOTELJ

in vsa v to stroko spadajoča tapetirška dela vam nudi po najnižjih cenah

I. Klobčaver

LJUBLJANA

Beljaška ulica

Naročila se sprejemajo tudi na Mestnem trgu št. 12.

Univerzitetni profesor dr. HAUPTMAN ljudni naznanja v svojem, v imenu svoje soproge, svojih otrok ter vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegova srčno ljubljena mati, stara mati, tašča in teta, gospa

Ljudmila Hauptman

vdova po profesorju in šolskem svetniku

dne 20. t. m. po dolgem in mučnem trpljenju, prevlada s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blaga, nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. avgusta 1932 ob 10. uri dopoldne od doma žalosti, Poljanska cesta št. 16, na pokopališče k Sv. Križu. 11080

Ljubljana — Zagreb, dne 20. avgusta 1932.

PETER ŽITNIK SPLOŠNO KLEPARSTVO

specijalna instalacija strelovodov

10855 »Conoco« izolacije za dravsko banovino

LJUBLJANA, Ambrožev trg št. 9. Telefon št. 31-46

Cene zmerne. — Delo najsolidnejše.

Spolne + bolezni

sifilis, kapavica, bell tok so ozdravljive brez strupenih vstrecavanj, brez živga srebra in salvarzana. Tisoči žen in mož ve enodušno hvalijo za svoje ozdravljenje (trajno) na priroden način s preparatom

„Vigi-Tabl“ brez motenj v izvrševanju poklica.

Sijajna priznanja. Tisoče zahval. »Vigi-Table« učinkuje samozmočno, sigurno in prav hitro. Učinki so naravnost presenetljivi. Prof. Herry se je o njih izrazil, da »delajo prave čudeže«. Uporabljanje je za zdravje povsem neškodljivo. Cena Din. 120.—, posebno močne za stare slučaje Din 200.— Pošilja diskretno le

Odborná ord. laboratorij Aide-Havelka,

Praha-Vinohrady, Slezská 116. Pošt. 28. CSR. 127

Zaradi družinskih razmer se prodaja

v srezu Ptuj iz proste roke neobremenjena, maslinelo opremljena, leta 1923. zidana

opekarna - tovarna

zidakov in prvovrstnih

zarezanih strešnikov,

lepe rdeče barve, ki dobro prezimijo in se ne luščijo. Ležišče izborne gline v veliki množini.

Krožna peč, 14 kamer, za večjo letno produkcijo.

Do nakladalne postaje 6 km.

Cena 700.000 Din.

Zamenja se event. za neobremenjeno primerno hišo v Mariboru, Celju ali v Ljubljani.

Vprašanja na oglasni oddelek »Jutra« pod »Opekarna - tovarna«

Lucifer

Kdor ni čital tega romana in ljubi napeto in fantastično štivo, naj ga takoj naroči pri upravi »Jutra« za Din 30.—, vezan Din 40.—

NAZNANILO OTVORITVE

Stara, renomirana tvrdka

A. KUNC

Ljubljana, Gosposka ulica št. 7

OTVORI zopet z dnem 1. septembra t. l. atelje za prvovrstno izdelovanje MOŠKIH OBLAČIL PO MERI

V zalogi ima blago najboljših kvalit, za brezhibno izvršitev pa jamči ime. Zato se slav. občinstvu in nekdanjim cenj. odjemalcem najljubše neje priporoča z zagotovilom znano vestne in solidne postrežbe.